

VALMIERAS GAUJAS KRASTA VIDUSSKOLA – ATTĪSTĪBAS CENTRS

SPECIĀLĀS PAMATIZGLĪTĪBAS AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA

IZGLĪTOJAMAJIEM AR DZIRDES TRAUCĒJUMIEM

(IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS KODS 21015211)

UN AR GARĪGĀS ATTĪSTĪBAS TRAUCĒJUMIEM

(IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS KODS 21015811)

5.–9. KLASĒM

SATURS

1. Ievads.....	3.lpp
2. Audzināšanas programma 5. klasei.....	5.lpp
3. Audzināšanas programma 6. klasei.....	28.lpp
4. Audzināšanas programma 7. klasei.....	54.lpp
5. Audzināšanas programma 8. klasei.....	85.lpp
6. Audzināšanas programma 9. klasei	117.lpp
7. Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni	147.lpp
8. Literatūras saraksts.....	152.lpp

IEVADS

Valmieras Gaujas krasta vidusskolas – attīstības centra audzināšanas darba programma ir skolas reglamentējošs dokuments, kas nosaka audzināšanas mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus. Programmai ir ieteikuma raksturs, to var izmantot ikviens pedagogs mācību priekšmetu stundās un klases internāta skolotājs savā darbā ar audzināmo klasi.

Audzināšanas darba programma ir veidota, ievērojot normatīvos dokumentus, kas reglamentē audzināšanas darbības īstenošanu izglītības iestādē: Izglītības likums, ANO Konvencija par bērnu tiesībām, LR Bērnu tiesību aizsardzības likums, Ministru kabineta 2016. gada 15. jūlija noteikumi Nr. 480., „Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”, Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumi Nr.747 „Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem”, VISC izstrādātie metodiskie „Ieteikumi klases stundu programmas īstenošanai”, VISC izstrādātie atbalsta materiāli pilsoniskās audzināšanas un pilsoniskās līdzdalības sekmēšanai”, Valmieras Gaujas krasta vidusskolas - attīstības centra attīstības plāns.

Audzināšanas darba programma veidota, pamatojoties uz valsts politiku skolēnu līdzatbildības un dzīvesprasmju attīstībā, vecāku (ģimenes) nozīmīgo lomu sadarbībai ar skolu vienotu vērtībizglītības principu iedzīvināšanai, dažādu institūciju un sabiedrības atbalstā skolēniem, kurā vienlaicīgi ar izglītības apguvi pastāv skolēna ieinteresētība savas dzīves veidošanā.

Internāta skolotājs vistiešāk veic audzināšanas darbību un sniedz atbalstu savas audzināmās klases skolēniem. Viņš sadarbībā ar skolēnu vecākiem, administrāciju, skolas pedagogiem un atbalsta personālu un valsts un/vai pašvaldību atbildīgām institūcijām risina ar skolēnu personības veidošanu un attīstību saistītus jautājumus, vienlaikus rūpējoties par pedagoģiski un psiholoģiski labvēlīgu klases vidi un saliedētu klases kolektīvu.

Internāta skolotājs, ņemot vērā skolēnu vajadzības un skolas izglītības un audzināšanas programmas, kā arī valsts izvirzītās prioritātes, izstrādā savas audzināmās klases audzināšanas darbības programmu.

Mācību priekšmetu skolotāji audzināšanas darbu veic mācību stundās, sadarbojas ar internāta skolotāju, citiem mācību priekšmetu skolotājiem, skolas atbalsta personālu, administrāciju, vecākiem/aizbildņiem, lai nodrošinātu skolēnu veidošanos par zinošiem, radošiem, uzņēmīgiem

un atbildīgiem cilvēkiem un sekmētu skolēnu pašattīstību un pašaudzināšanas prasmes.

Audzināšanas darba programmā noteikts audzināšanas darbības mērķis, stundu temati, plānotie sasniedzamie rezultāti, starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem, temata apguves norise un jēdzieni, kurus apgūst skolēni klases stundā. Nepieciešamo stundu skaitu tematu apguvei internāta skolotājs izvēlās, ņemot vērā klases vajadzības. Programmā piedāvātas klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni, ārpusstundu aktivitātes, kurus internāta skolotājs kopā ar skolēniem izvēlās patstāvīgi, lai radoši veidotu klases stundas.

Audzināšanas programmas mērķis:

Audzināšanas darba mērķtiecīga un pēctecīga plānošana un īstenošana, veicinot skolēniem izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, veidojot pozitīvu attieksmi pret sevi, ģimeni, klasi, skolu, vidi, darbu, kultūru, sabiedrību un valsti.

Audzināšanas darba programmā ir iekļautas sekojošas tematiskās grupas:

- **Sevis izzināšana un pilnveidošana**
- **Pilsoniskā audzināšana un pilsoniskā līdzdalība**
- **Veselība, vide un drošība**

Karjeras izglītības īstenošanai izveidota atsevišķa programma.

Audzināšanas darba programmas satura īstenošana tiek organizēta atbilstoši bērnu vecumam un attīstības līmenim, viņu zināšanām un prasmēm. Programmas saturs var tikt mainīts un papildināts, kā arī pielāgots konkrētās klases bērnu attīstības līmenim un spējām. Programmas saturs tiek īstenots mācību stundās, ārpus stundās mērķtiecīgi organizētās nodarbībās, pārrunās, ikdienas režīmu momentos, pastaigās, ekskursijās un citos pasākumos.

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 5. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais laiks: 6-8stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sevis izzināšana jeb individualitāte</u> Kas es esmu – kopīgais un atšķirīgais. Raksturs. Rakstura īpašību ietekmējošie faktori. Manas rakstura īpašības.	• Mācās apzināties savu individualitāti. • Ir priekšstats par raksturu, rakstura īpašībām. • Mācās saskatīt un vērtēt savas rakstura īpašības. • Mācās iejusties citu cilvēku situācijās un izprast citu cilvēku rīcības iemeslus. • Mācās saskatīt un skaidrot solidaritātes un izpalīdzības nozīmi cilvēku savstarpējās attiecībās.	Literatūra – literāro tēlu raksturi (labās un sliktās īpašības) - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brīgaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	• Kas es esmu? (zēns, meitene, skolēns, dēls, mazdēls utt). • Kāds es esmu? • Kas man ir kopīgs ar citiem? Kas man ir atšķirīgs – individuāls, salīdzinot ar citiem? • Kas ir raksturs? • Kādi faktori ietekmē raksturu? • Raksturo sevi – kāds tu esi? • Raksturo savu mammu, tēti, brāli māsu, klasesbiedru! • Vai visas īpašības ir labas, pozitīvas? • Veido domu kartes – “Labās rakstura īpašības”

			un “Sliktās rakstura īpašības.” ● Analizē labās īpašības un sliktās īpašības ● Skolotāja iepriekš sagatavotas un piedāvātas situācijas, kurās izpaužas kādas rakstura īpašības un emocijas.
--	--	--	---

Jēdzieni:

Zēns, meitene, skolēns, klasesbiedrs, dēls, mazdēls, raksturs, rakstura īpašības, pozitīvas rakstura īpatnības, negatīvas rakstura īpatnības, emocijas, pozitīvas emocijas, negatīvas emocijas, situācija, cilvēka uzskati, vērtības, pārliecība, solidaritāte, izpalīdzība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Vai vienmēr ar problēmām jātiek galā pašam? Dažādas iespējas problēmu risināšanā. Mans darba dienas plāns. Manas sekmes.	● Mācās organizēti un mērķtiecīgi plānot darbības soļus un secību, lai paveiktu to, ko uzņēmies. ● Ir priekšstats par dzīves mērķi, tā nozīmi. ● Izprot situācijas, kur nepieciešama pieaugušo palīdzība un atbalsts. ● Veido pārliecību, ka uzzināt ko jaunu ir	Literatūra – literāro tēlu mērķi, mērķu sasniegšanas stratēģijas. - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brīgaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	● Kas ir plāns? ● Kas ir plānošana? Plānošana - panākumu pamats. ● Kur ikdienā saskaries ar plānu – dienas režīms? ● Kāpēc nepieciešams plāns? ● Kas ir mērķis? ● Kas ir mērķtiecība? Kā tā izpaužas? ● Kas ir zinātkāre? Kā tā

	interesanti un mācīšanās sagādā prieku.		izpaužas? Vai tā ir pozitīva iezīme? ● Veic sekmju prognozēšanu mēnesim, mācību semestrim. ● Kāds ir tavš mērķis šodien? ● Ko tu gribi sasniegt šonedēļ? ● Kas tev palīdzēs to sasniegt? ● Sastādi dienas plānu rītdienai! ● Skolas iekšējās kārtības noteikumi - problēmu risināšana skolā.
--	--	--	---

Jēdzieni:

Dienas režīms, dienas plāns, mērķis, mērķtiecība, zinātkāre, plānot, palīdzība, atbalsts.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Savstarpējās attiecības.</u> Es klasē. Es kā skolēns. Mana vieta klasē. Mūsu klases kolektīvs. Savstarpējās attiecības klasē. Psiholoģiskais klimats klasē.	● Veido attiecības ar citiem, pamatojoties uz cieņu, saprātīgu un draudzīgumu. ● Veido izpratni par pozitīvas komunikācijas noteikumiem virtuālajā saziņas vidē.	Sociālās zinības – kā un kāpēc palīdzēt līdzcilvēkiem Literatūra – savstarpējās attiecības literāros darbos. - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā	● Kas ir attiecības? ● Kā veidojas attiecības? ● Kas ir cieņa? ● Attiecības, komunikācija mājās, klasē, skolā, veikalā, utt. ● Darba lapas aizpildīšana

Savstarpēja cieņa un sapratne – labas ikdienas pamats. Draudzība. Draugu izvēle. Mans portrets virtuālajā vidē. Es kā virtuālās vides lietotājs. Pozitīva un negatīva komunikācija virtuālajā saziņā. Nauda (aizdošana, aizņemšanās, parāds, kabatas nauda, dāvināšana krāšana)		“Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka” Sports un veselība – kā palīdzēt cits citam šķēršļu joslā. Datorika – kas ir e-pasts, kā to lietot	(uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – 5.klase) ● Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Cieņa) ● Raksturo savas attiecības ar saviem vecākiem klasesbiedriem ● Vides spēle – Dialogu aplis. (uzvedība.lv) ● Kādos veidos tu sazinies – komunicē ? ● Kas ir komunikācija virtuālajā vidē ? (telefonā, datorā) ● Kādi ir komunikācijas noteikumi virtuālajā saziņā? ● Pozitīva komunikācija, kas uz to norāda, kāda uzvedība? ● Kas ir mobings? Kas norāda, kāda uzvedība?
---	--	--	--

Jēdzieni:

Savstarpējās attiecības, komunikācija, cieņa, sapratne, draudzība, strīdi, nesaskaņas, vienošanās, tolerance, vērtības, uzskati, pārliecība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Konfliktu risināšana.</u> Biežākie konfliktu cēloņi. Kā atrast kompromisu konfliktsituācijā?	• Veido izpratni par konfliktiem, to cēloņiem. • Mācās mierīgi un toleranti paust savu viedokli konfliktā un meklēt kopīgu risinājumu. • Novērtē pieklājīgas uzvedības nozīmi sadarbības veicināšanā. • Mācās saskatīt cilvēku uzvedības cēloņus un sekas dažādās problēmsituācijās. • Mācās izvērtēt savu uzvedību, kontrolēti paust savas emocijas.	Sociālās zinības – Kā novērst un risināt konfliktus Literatūra – konflikti un to risinājumi literāros darbos. - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	• Kā rodas strīdi un konflikti? • Kādi ir konfliktu veidi un to cēloņi? • Pēc skolotāja sagatavotiem informācijas avotiem, atpazīst dažādus konfliktu veidus, analizē to cēloņus un sekas. • Kādi ir strīdu risināšanas veidi? • Kā jārikojas skolēnam konfliktsituācijās skolā pēc iekšējās kārtības noteikumiem? (skolas kārt.not. XIII. un XIV. nodaļa) • Kas vardarbība?
--	---	--	---

Jēdzieni:

Konflikts, nesaskaņas, konfliktu risināšana, konfliktu cēloņi, tolerance, sadarbība, pozitīva sadarbība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Ētiskās vērtības.</u> Sūdzēšanas, līdzjūtība, žēlsirdība, izpalīdzība. Labdarības pasākumi, to nozīme. Klases labdarības pasākuma plānošana.	• Ikdienā ievēro taisnīgumu, godīgumu un darba tikuma nepieciešamību. • Mācās saskatīt saikni starp rīcību un sekām. • Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus.	Literatūra – literāro tēlu tikumi un vērtības - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	• Kas ir vērtība? • Kādas ir mūsu skolas vērtības - tikumi? • Kas ir taisnīgums? Kā tas izpaužas? • Kas ir godīgums? Kas par to liecina? • Kas ir darba tikums? Kāda rīcība par to liecina? • Kāsa saikne starp rīcību un sekām?
--	---	--	---

Jēdzieni:

Vērtības, ētiskās vērtības, tikumi, taisnīgums, godīgums, darba tikums, rīcība, sekas, mērķi, pozitīvi mērķi, reāli mērķi, nereāli mērķi

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Akcentēt izglītojamo personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās, klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā

savam novadam, pilsētai, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Manas ģimenes tradīcijas Mana ģimene kā vērtība Manas ģimenes dati – adrese, telefona numuri Ģimenes tradīcijas Mana māja Pienākumi ģimenē Bērnu tiesības un pienākumi ģimenē	• Novērtē ģimeni, mājas kā nozīmīgas vērtības savā un citu dzīvē • Zina, ka ir dažādi ģimeņu modeļi • Prot pastāstīt par tradīcijām ģimenē • Prot pastāstīt par bērnu tiesībām un pienākumiem ģimenē	Sociālās zinības : - kā pētīt vēstures liecības; - Kā izzināt sava novada tuvākās apkārtnes vēsturi Literatūra – ģimeņu un dzimtu stāsti literāros darbos - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	• Ko tu vari pastāstīt par savu ģimeni? • Kāpēc ģimene ir vērtība? • Kas ir ģimenes tradīcijas? • Kādas tradīcijas ir jūsu ģimenē? • Ko tu vari pastāstīt par savu māju un ģimenes locekļiem? • Kādi pienākumi ir ģimenes locekļiem? • Kādi ir bērnu pienākumi ģimenē? • Kādas tiesības ir bērniem ģimenē?

Jēdzieni:

Māja, ģimene, dzimta, ģimenes modeļi, ģimenes tradīcijas, ģimenes vērtības, tiesības un pienākumi ģimenē

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Piederība pilsētai/novadam</u> Es savā novadā, pilsētā, (simboli, ģerboņi) Iepazīsti savu pilsētu Iepazīsti savas pilsētas/novada svētkus un tradīcijas	• Zina sava vēsturiskā novada īpatnības un tradīcijas • Zina Latvijas vēsturiskos novadus, to īpatnības un tradīcijas • Ir interese par sava novada/pilsētas vēstures un ievērojamu personību dzīves gājuma izzināšanu	Sociālās zinības - kā pētīt vēstures liecības - kā darbojas pašvaldība Latvijas vēsture – kā izzināt sava novada tuvākās apkārtnes vēsturi Literatūra – pilsētas un novadi literārajos darbos: - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	• Kā sauc tavu pilsētu vai novadu? • Ko tu vari pastāstīt par savu pilsētu vai novadu? • Vai tu zini, kā izskatās pilsētas/novada karogs un ģerbonis? • Kas ir attēlots uz pilsētas vai novada ģerboņa? • Kādi ievērojami objekti atrodas tavā pilsētā vai novadā? • Kādi ievērojamie cilvēki dzīvoja un strādāja tavā pilsētā vai novadā? • Kādus, tagad ievērojamus cilvēkus tu pazīsti savā pilsētā vai novadā? • Ar ko tu lepojies savā pilsētā vai novadā? • Ko tu gribi novēlēt savai pilsētai vai novadam?
---	--	--	---

Jēdzieni:

Novads, pilsēta, simboli, vēsture, personība, dzīves gājums, tradīcijas

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	--	-----------------------

<u>Valstiskā identitāte</u> Valsts, kurā es dzīvoju Latvijas valsts simboli Latvijas valsts svētku dienas, piemiņas un atceres dienas Svētku pulkstenis Valsts svētku nozīme	• Zina un svin Latvijas valsts svētkus, zina piemiņas un atceres dienas • Zina un ar cieņu izturas pret valsts simboliem (karogs, himna, ģerbonis) • Prot raksturot Latvijas valsts simbolus • Saskata Latvijas valsts simbolu saistību ar notikumiem Latvijas vēsturē	Literatūra – latviešu gadskārtu svētki un tradīcijas literāros darbos - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brīgaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka” Mūzika – Ziemassvētki, ka piedzīvojot dažādas noskaņas klausoties Ziemassvētku mūziku	• Ko tu vari pastāstīt par valsti, kurā tu dzīvo? • Ko tu zini par Latvijas valsts simboliem? • Ko šie simboli nozīmē mūsu valstij? • Vai valsts simboli ir saistīti ar valsts vēsturi? • Kā ir jāizturas pret valsts simboliem? • Kādus valsts svētkus tu zini? • Kādus valsts svētkus tu sveni skolā un ģimenē? • Kāda nozīme ir valsts svētkiem? • Kas ir atceres un piemiņas dienas? • Kādas atceres un piemiņas dienas tu zini?
---	---	--	---

Jēdzieni:

Valsts, simboli, karogs, himna, ģerbonis, piemiņa, atceres diena, cieņa

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	StarpPRIEKŠMETU saikne ar mācību PRIEKŠMETIEM	Temata apguves norise
<u>Nacinālā identitāte</u>			

Latviešu valoda, kā vērtība Latvijas valsts ievērojamie cilvēki Latvijas valsts vēsturiskie un ievērojamie objekti un pieminekļi Lietišķās mākslas, etnogrāfijas mantojums. Pasākumu apmeklēšanas kultūra.	• Izzina tuvākās apkārtnes vēstures pieminekļus, objektus, to izcelsmi un vēsturi • Ir priekšstats par latviešu tautas kultūras mantojuma galvenajām bagātībām (Dziesmu un deju svētki, Dainu skapis, Gaismas pils) • Izprot valodas nozīmi un saglabāšanu	Latvijas vēsture - kā pētīt un saglabāt vēstures liecības Mūzika – latviešu komponistu mūzikas loma svētku svinēšanā. Dizains un tehnoloģijas – Kā izgatavot dažādus materiālus, kā izmantot šujmašīnu	• Ko tev nozīmē latviešu valoda? • Kāpēc latviešu valoda ir vērtība, kura ir jā saglabā? • Vai tu esi dzirdējis par ievērojamiem cilvēkiem Latvijā? • Kādus ievērojamus cilvēkus tu zini? • Ko viņi ir darījuši Latvijas labā? • Kādus vēsturiskos un ievērojamus objektus Latvijā tu zini? • Vai tu zini, kas ir kultūras mantojums? • Kādus latviešu tautas kultūras mantojuma bagātības tu zini? • Vai tev patīk apceļot un iepazīt Latviju? • Kādās pilsētās, vietās, objektos tu esi bijis? • Kāda ir jābūt objektu, pasākumu apmeklēšanas kultūrai?
---	--	--	---

Jēdzieni:

Valoda, vērtība, ievērojams, objekts, lietišķā māksla, etnogrāfija, kultūra, kultūras mantojums, saglabāšana.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Multikulturālā vide			

Tautības Latvijā Tautība, kā vērtība Citu tautību valodas, reliģija, tradīcijas, ieražas Tolerance pret citu tautību pārstāvjiem Draugi, kā vērtība	• Mācās saskatīt dažādu tautu kopīgas un atšķirīgas iezīmes, paražas un tradīcijas • Zina nozīmīgākas kultūras jomas (reliģija, sadzīve, folklorā, literatūra, etnogrāfija, māksla) • Saskata dažādu kultūru mijiedarbību tuvākajā apkārtnē • Mācās respektēt kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu tradīcijās	Sociālās zinības – kā un kāpēc palīdzēt līdzcilvēkiem	• Kādu tautību cilvēki dzīvo Latvijā? • Vai tu izproti citu tautību cilvēku vērtību? • Vai tu proti saskatīt dažādu tautu kopīgas un atšķirīgas iezīmes? • Ko tās nozīmē? • Kas ir tolerance? • Kāpēc ir jārespektē kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu tradīcijās? • Kas ir mijiedarbība? • Vai dažādu tautību cilvēki var dzīvot un sadarboties vienā valstī? • Vai tev ir draugi, kas ir citu tautību pārstāvji?
--	--	---	--

Jēdzieni:

Tautība, vērtība, reliģija, paražas, tolerance, iezīmes, folklorā, etnogrāfija, mijiedarbība, respektēt

Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Tiesības un pienākumi.</u> Manas tiesības un pienākumi. Skolēna tiesības un pienākumi Dežuranta pienākumi. Es, kā pilsonis skolā, pilsētā un valstī (pienākumi, noteikumi, tiesības, to sasaiste.)	• Zina un ievēro pienākumus un tiesības. • Zina kādi dokumenti nosaka cilvēku tiesības un pienākumus. • Zina saistību starp tiesībām un pienākumiem.	Sociālās zinības - kā un kāpēc palīdzēt līdzcilvēkiem - Kā novērst un risināt konfliktus Literatūra – literāro tēlu tiesības un pienākumi: - pasakās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	• Kas ir tiesības? • Kas ir pienākumi? • Kādas ir skolēna tiesības un pienākumi? • Kādi ir tavi pienākumi mājās? • Kādi ir klases dežuranta pienākumi? Izveido kopā dežuranta pienākumu sarakstu. • Ko nozīmē vārds pilsonis? • Kādi ir pilsoņa noteikumi? (pienākumi un tiesības) • Kā atšķiras tiesības un pienākumi?

--	--	--	--

Jēdzieni: Pilsonis, tiesības, pienākumi, skolēna tiesības, skolēna pienākumi, dežuranta pienākumi

Tēma	Plānotais sasniežamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pilsoniskā līdzdalība iespējas un prasmes.</u> Es un citi (interesešu saskaņošana, domubiedru grupu veidošana). Es to protu, es to varu (pasākumu organizēšanas pamatprincipi). Es – savas skolas goda nesējs. Manas skolas un pilsētas sabiedriskā dzīve (līdzdalība skolas un pilsētas pasākumos). Pašdisciplīna (pienākuma, atbildības izjūta). Runāsim droši!	- Sāk iepazīt veidus, kā var piedalīties skolas dzīves organizēšanā. - Iepazīst skolēnu pašpārvaldes darbību un iespējas. - Iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā. - Prot izteikt savu viedokli un ir saprotošs pret atšķirīgu viedokli.	Sociālās zinības: - Kā un kāpēc palīdzēt līdzpilvēkiem - Kā novērst un risināt konfliktus Sports un veselība – kā citam citu atbalstīt pārvarot šķēršļu joslu	- Kas ir līdzdalība? - Kas ir skolēnu pašpārvalde? - Kas ir intereses? - Kādas ir manas intereses? Izveido savu interesešu sarakstu. - Kas ir domubiedri? - Ko nozīmē viedoklis? - Izsaki savu viedokli par ... - Kas ir organizēšana? - Kāda pasākuma organizēšanā tu vēlies palīdzēt? - Ko nozīmē pašdisciplīna? Izsaki savas domas, viedokli.

Jēdzieni: līdzdalība, intereses, domas, viedoklis, domubiedrs, pašpārvalde, organizēšana, pašdisciplīna.

Tēma	Plānotais sasniežamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgtermiņa attīstība.</u> Atkritumu šķirošana.	Prot šķirot atkritumus un ievēro to ikdienā.	Literatūra – kā literāros darbos tēli, izteiksmes līdzekļi atklāj dabas	- Kas ir atkritumi? - Kur rodas atkritumi?

Es sakoptā vidē (dežuranta pienākumi, attieksme). Atbildība par vidi globālā un vietējā mērogā. Sadzīves atkritumi vidē (ekskursijās, uz ielas). Ēdīsim veselīgi!	• Piedalās talkās, akcijās u.c. pasākumos vides aizsargāšanā. • Izprot atbalsta nepieciešamību mazāk aizsargātiem un grūtībās nonākušiem (gan dzīvām būtnēm, gan cilvēkiem). • Izprot, kas ir pārtikas drošība – tās pieejamība un veselīgs uzturs.	skaistumu gadalaikos un sakārtotā vidē. Vizuālā māksla – kā iedvesmoties darba no dabas	• Kā pareizi šķirot atkritumus? (uzraksti plānu) • Kāpēc svarīgi šķirot atkritumus? • Ko nozīmē globāla vide, vietējā vide? • Kāda ir sakopta vide? • Kā tu uzturi sakoptu vidi? Izgatavo plakātu par sakoptas vides uzturēšanu. • Kādi ir tavi ēšanas paradumi? (kas tev vislabāk garšo utt.). • Ko nozīmē veselīga pārtika? • Kas ir uztura piramīda un uztura aplis? • Kā tu ievēro uztura piramīdas principus? Sastādi savu veselīgo ēdienkarti no saviem iecienītākajiem produktiem.
--	--	---	---

Jēdzieni: vide, globāla vide, vietēja vide, sakopta vide, atkritumi, veselīga pārtika, neveselīga pārtika, ēšanas paradumi, iecienītākie produkti, uztura piramīda vai uztura aplis.

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Personīgā higiēna. Rūpes par ārējo izskatu.</u> Personīgā higiēna (mutes higiēna, apģērbs, matu sakārtojums, mazgāšanās) Apģērba kultūra (ikdienas, darba, sporta, svētku apģērbs). Mans ārējais izskats. Vai es sev patīku?	- Izprot jēdzienu “personīgā higiēna”, zina kādas darbības tās ietvaros nepieciešams veikt. - Mācās izvēlēties piemērotus apavus, apģērbus un kosmētiku atbilstoši situācijai. - Veido paradumus rūpēties par savu ārējo izskatu	Vizuālā māksla - kā radīt fantāziju tēla portretu.	- Kas ir higiēna? - Kas ir personīgā higiēna? - Kādas darbības ietver personīgā higiēna? - Kas ir mutes higiēna? - Kādi ikdienas paradumi jāizkopj, rūpējoties par ārējo izskatu? - Kāpēc nepieciešams ievērot personīgo higiēnu? - Kas ir apģērba kultūra?

Jēdzieni:

Higiēna, personīgā higiēna, mutes higiēna, rūpes par ķermeni, apavi, apģērbs, kosmētika, ārējais izskats.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sakopta apkārtējā vide un pašapkalpošanās prasmes.</u> Vide ap mani (skola, pagals, klasē, darba vieta, ģimistaba). Uzvedība ēdamzālē.	- Veido nepieciešamību un paradumus uzturēt ap sevi sakoptu vidi un rūpēties par tās sakārtošanu. - Zina veselīgas, drošas un sakoptas dzīves un darba vides nozīmīgumu, nosacījumus un pasākumus, kurus veicot	Sports un veselība - dabas resursu izmantošana fiziskajās aktivitātēs Literatūra – kā literāros darbos tēli, izteiksmes līdzekļi atklāj dabas skaistumu gadalaikos un sakārtotā vidē.	- Kas ir vide? - Kas ir sakopta un droša vide? - Kādas ir ikdienas darbības apkārtējās vides uzturēšanā? - Kādi ir tavi pienākumi sakoptas vides uzturēšanā?

	var samazināt vai izvērtēties no veselības apdraudējuma.		
--	--	--	--

Jēdzieni: Apkārtējā vide, skola, māja, klase, darba vieta, istaba, pagalmi, iela, sakopta vide, komforts, mājīgums, drošums.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ārējās vides ietekme uz cilvēka veselību.</u> Faktori, kas ietekmē manu un citu veselību.	- Var nosaukt un atpazīst ārējos faktorus, kuri var ietekmēt cilvēka veselību (troksnis, putekļi, sadzīves ķīmija, grauzēji, insekti u.c.) - Zina rīcību, kāda nepieciešama ārējo faktoru mazināšanai vai novēršanai.	Literatūra – kā literāros darbos tēli, izteiksmes līdzekļi atklāj dabas skaistumu gadalaikos un sakārtotā vidē: - pasākās “Zoss dalīšana” un “Zalkša līgava”, - A.Brīgaderes darbā “Sprīdītis”, J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka”	- Kādi ārējie faktori ietekmē cilvēku? - Kā rīkoties, lai mazinātu vai novērstu kaitīgos ārējās vides faktorus?

Jēdzieni: Troksnis, putekļi, sadzīves ķīmija, grauzēji, insekti, rīcība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dienas režīms. Veselību ietekmējošu paradumu veidošanās.</u>	Mācās saprātīgi un lietderīgi plānot laiku	Literatūra – literāro tēlu veselību ietekmējošie paradumi pasākās “Zoss dalīšana”	- Kas ir paradumi? - Kas ir veselīgi paradumi?

Mans dienas režīms. Kā es to ievēroju? Mans brīvais laiks. Kaitīgie ieradumi. Veselīgs uzturs.	dienas darbiem un atpūtai. ● Prot atpazīt un nosaukt ikdienas situācijas, kas ietekmē cilvēka veselību (ilgstoša sēdēšana pie datora, nepietiekams laiks miegam, ēšanas režīms u.c.)	un “Zalkša līgava”, - A.Brigaderes darbā “Sprīdītis”, - J. Jaunsudrabiņa darbā “Baltā grāmata”, - Sudraba Edžus darbā “Dullais Dauka” Sports un veselība – kā lietotais uzturs ietekmē fiziskās spējas	● Kas ir neveselīgi paradumi? ● Kas ir dienas režīms? Kāda nozīme? ● Kā izkopt veselīgus paradumus? ● Kādi paradumi bojā veselību?
---	--	---	---

Jēdzieni: Dienas režīms, atpūta, aktīva atpūta, pasīvā atpūta, paradumi, kaitīgie paradumi, ēšanas režīms, laiks miegam.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-8stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniegjamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
Satiksmes drošība. 1.Satiksmes noteikumi gājējiem un pasažieriem. Gājēju un pasažieru pienākumi. Drošības noteikumi uz ielas un sabiedriskās vietās. Mans ceļš uz skolu.	● Prot ievērot pasažieru drošības noteikumus un pienākumus dažādos sabiedriskajos transportlīdzekļos. ● Zina uzvedības noteikumus stacijā, autoostā un transportlīdzekļu pieturās.		● Kas ir drošības noteikumi? Kāpēc tie nepieciešami? ● Kas ir ceļu satiksmes noteikumi? ● Kāds ir jūsu ceļš uz skolu? ● Kas ir ceļu satiksmes dalībnieki? (gājēji, pasažieri, automašīnu un autobusu vadītāji) ● Pie kuras grupas jūs piederat? ● Kādi ir gājēju pienākumi? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro gājējiem? Kāpēc? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro pasažieriem? Kāpēc? ● Kādi uzvedības noteikumi jāievēro stacijā, autoostā un transportlīdzekļu pieturā? Kāpēc?

Jēdzieni:

Ceļu satiksmes noteikumi, gājējs, pasažieris, drošības noteikumi, pasažieru pienākumi, uzvedības noteikumi, stacija, autoosta, pietura

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Transportlīdzekļi. Transportlīdzekļu daudzveidība. Operatīvie transportlīdzekļi	● Zina par transportlīdzekļu dažādību.		● Kas ir transportlīdzeklis? ● Kādus transportlīdzekļus

	• Ir informēts par transportlīdzekļu jaudu, kustību mobilitāti, bremzēšanas attālumu.		tu zini? • Kādi ir transportlīdzekļi? (kravas, pasažieru, sporta utt.) • Kāds ir drošs transportlīdzeklis?
--	---	--	--

Jēdzieni:

Transportlīdzekļi, kravas transportlīdzeklis, pasažieru transportlīdzeklis, sporta transportlīdzeklis, sauszemes, ūdens, gaisa transportlīdzekļi

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
3. Velosipēdists kā satiksmes dalībnieks un velosipēda uzturēšana braukšanas kārtībā. Mans velosipēds – mans draugs. Velosipēda uzbūve un tehniskā drošība.	• Zina un ievēro velosipēda vadītāja noteikumus, droši iesaistās satiksmē ar velosipēdu. • Prot noteikt velosipēda tehniskās daļas. • Zina par nepieciešamību nodrošināt savu un velosipēda pamanāmību uz ceļa.		• Kas ir velosipēds? • No kā sastāv velosipēds? • Vai esmu labs velosipēdists? • Kas jāievēro velosipēdistam? • Kāpēc svarīgi, lai velosipēdists būtu redzams citiem satiksmes dalībniekiem? • Kad var iegūt velosipēda vadītāja apliecību?

Jēdzieni:

Velosipēds, velosipēda tiesības, satiksmes dalībnieks, tehniskās daļas, stūre, pedāļi, riepa, bremzes, rāmis, ventilis, spieķi, sēdeklis, atstarotājs, spoguļis.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

4. <u>Rīcība ceļu satiksmes negadījumos.</u> Kurš atbildīgs par drošību uz ielas? Ja ir noticis ceļu satiksmes negadījums	• Zina kā rīkoties un kur meklēt palīdzību negadījumos.		• Kas jāievēro, atrodoties uz ceļa vai ielas? • Kāpēc nepieciešams ievēros noteikumus uz ceļā? • Kas atbild par drošību uz ceļa? • Kā rīkoties, ja saskaries ar negadījumu? • Kur meklēt palīdzību? • Kas var palīdzēt ceļu satiksmes negadījumos?
--	---	--	---

Jēdzieni:

Negadījums, rīcība, palīdzība, palīdzības dienesti, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijās.</u> 1.Drošība ekstremālās situācijās un evakuācija. Kas ir ekstremāla situācija? Kas ir nelaimes gadījums? Evakuācijas plāns. Dabas katastrofas. Drošība tiekoties ar nepazīstamiem cilvēkiem.	• Prot atbilstoši rīkoties trauksmes laikā. • Rīkojas saskaņā ar evakuācijas plānu. • Ir informēts, kā rīkoties un atrast nepieciešamo palīdzību dabas katastrofu gadījumos.		• Kas ir nelaimes gadījums? • Kas ir ekstremāla situācija? • Kas ir dabas katastrofa? • Kas ir trauksmes? • Kad situācijās ir trauksme? • Kas ir evakuācija?

			Kas ir evakuācijas plāns?
--	--	--	---

Jēdzieni:

Nelaimes gadījums, ekstremāla situācija, trauksme, sirēna, evakuācija, evakuācijas plāns, dabas katastrofas

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Ūdens. Ūdens – cilvēka draugs un ienaidnieks. Drošība uz un pie ūdeņiem. Drošība uz ledus. Drošība ekskursijās.	- Zina par riska situācijām ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā. - Zina skolas iekšējās kārtības noteikumus un Valmieras pilsētas kārtības noteikumus, kas attiecas uz peldēšanos atklātās ūdenstilpnēs.		- Kas ir ūdenskrātuves? - Kur un kā var izmantot ūdeni? - Kādi drošības noteikumi jāievēro, atrodoties pie ūdens? - Kādi drošības noteikumi jāievēro atrodoties pie un uz aizsalušām ūdenskrātuvēm? - Kādi noteikumi jāievēro vasarā? - Kādas situācijas var rasties, neievērojot drošības noteikumus?

Jēdzieni:

Ūdens, ūdenskrātuves, upe, ezers, drošība, peldvieta, boja, ledus, riska situācija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
3.Ugunsdrošība Rotaļas ar uguni – joks vai draudi?	Zina un ievēro		Kāpēc nepieciešama

	ugunsdrošības noteikumus. • Zina kur meklēt palīdzību nelaimes gadījumos.		uguns? • Ko dod uguns? • Vai uguns ir rotaļlieta? • Kas jāievēro, rīkojoties ar uguni? • Kādus ugunsdrošības noteikumu tu zini? • Kas var palīdzēt, ja noticis negadījums? • Kā saņemt palīdzību?
--	--	--	---

Jēdzieni:

Ugunsdrošība, rīcība, neuzmanība, negadījums, ugunsgrēks, palīdzība, glābšanas dienests, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, dispečers, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
4.Pirotehnika. Esi drošs svētkos un ikdienā!	• Zina par pirotehnikas bīstamību un nepareizas rīcības sekām.		• Kas ir pirotehnika? • Vai tā var būt bīstama? • Kad un kur to lieto? • Kas jāievēro skatoties salūtu? • Kādas situācijas var rasties, ja neievēro drošības noteikumus?

Jēdzieni:

Pirotehnika, salūts, bīstami, drošības noteikumi, rīcība, sekas.

Temats	Plānotais sasniedzamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
5. Bīstamie atradumi – šļirces, medikamenti, ķīmiskas vielas, lādiņi u.c) Veselībai droša vide. Bīstamie atradumi – draudi dzīvībai. Ķīmisko vielu bīstamība.	• Zina par bīstamiem atradumiem un nepareizas rīcības sekām.		• Kas ir atradums? • Kās ir bīstams atradums? • Kādi ir bīstamie atradumi? • Kā rīkoties atrodot bīstamos atradumus? • Kādas var būt sekas, rīkojoties nepareizi?

Jēdzieni:

Atradums, bīstams atradums, lādiņi, ķīmiskas vielas, šļirces, medikamenti, pareiza rīcība, nepareiza rīcība, sekas.

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 6. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

leteicamais apguves laiks: 6-8 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte.</u> Mana rakstura stiprās un vājās puses. Manas rakstura īpašības un	• Apzinās savu individualitāti. • Analizē savas stiprās un vājās rakstura īpašības.	Literatūra – kā folklorā, prozas un literāro darbu tēli palīdz raksturot attiecības, prasmīgi uzdot jautājumus un	• Kas ir identitāte? • Kāda ir draudzīga klase? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai

emocijas, kādas tās izraisa. Emocijas, to pārvaldīšanas prasme. Problēmsituācijas, kuras var radīt manas rakstura īpašības. Mans “Es” un sava “Es” apzināšanās. Mana vizītkarte	• Mācās saskatīt un analizēt savas emocijas • Mācās saskatīt kopsakarības starp emocijām un savu rīcību. • Novērtē savas problēmas un mācās ar tām tikt galā. • Prot raksturot dažādas emocijas un saprot savas iespējas ietekmēt citu cilvēku emocijas. • Apzinās, ka cita cilvēka rīcību nosaka viņu vērtības, uzskati un pārlicība. • Prot izskaidrot solidaritātes un izpalīdzības nozīmi cilvēku attiecībās.	sadarbojoties, izprast jauniešu attiecību veidošanos: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde” Mūzika – cilvēka emociju un rakstura īpašību atspoguļojums mūzikā. Teātra māksla – kā no teksta veidot skatuvisku lomu, atdarinot, pētot cilvēku rīcības motīvus, izturēšanos saskarsmē un savstarpējās attiecībās. Vizuālā māksla – dažādas zīmēšanas tehnikas ,attēlojot cilvēka ķermeni, pozitīvo un negatīvo	klasei - Atbalsta docx faili – Kas es esmu?) • Ar ko es atšķiros no citiem? • Kas man ir kopīgs ar citiem – zēniem, klasesbiedriem, skolasbiedriem? • Skolēns veido savu vizītkarti, kurā atspoguļo savas īpašības, intereses. • Kādas ir manas rakstura īpašības? • Kāda ir saikne starp rakstura īpašībām un emocijām? • Kādas ir emocijas? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei- Atbalsta docx faili – Emociju atpazīšana) • Kā var izmērīt emociju “stiprumu”? Emociju termometrs” izmantošana (no uzvedība.lv) • Kāda ir rakstura īpašību nozīme savstarpējās attiecībās? • Kādas ir negatīvo emociju savaldīšanas prasmes? • Kā vadīt savas dusmas?
--	--	---	---

			“Dusmu kontroles spēle” izspēlēšana. (no uzvedība.lv) • Kādas emocijas ir problēmsituācijās? Skolotāja iepriekš sagatavotas problēmsituācijas, kurās var saskatīt negatīvās emocijas? Analizēt, kā savaldīt negatīvās emocijas, lai nekaitētu citiem. • Kādas problēmsituācijas ir mūsu klasē? Skolēni piedāvā problēmsituācijas no klases vai skolas dzīves. Kopīgi ar skolotāju vērtē un analizē situāciju - nosaka cēloņus, notikumu, sekas un risinājumu. Ko varēja darīt citādāk?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Raksturs, rakstura īpašības, pozitīvas rakstura īpatnības, negatīvas rakstura īpatnības, emocijas, pozitīvas emocijas, negatīvas emocijas, situācija, cilvēka uzskati, vērtības, pārliecība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Dažādas iespējas problēmu risināšanā.	• Apzinās mērķtiecīgas darbības soļus un secību,	Sports un veselība – kā sagatavot organismu slodzei,	• Ko vēlies sasniegt šonedēļ, šajā mēnesī, šajā

Mērķtiecīgi plāno, lai sasniegtu! Mans darba dienas plāns.	lai paveiktu to, ko uzņēmies. • Veido pārliecību, ka uzzināt ko jaunu ir interesanti un mācīšanās var sagādāt prieku. • Izprot situācijas, kuru problēmu risināšanā nepieciešams pieaugušo palīdzība un atbalsts. • Mācās apzināties dzīves mērķa nozīmību un prot pastāstīt par to citiem.	izvērtēt sirds un asinsvadu sistēmas miera, pirms un pēc slodzes. Literatūra – literāro tēlu mērķi, mērķu sasniegšanas stratēģijas, attieksme pret darbu un darba tikumu: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; R. Dāla darbā “Matilde	mācību semestrī? • Ko vēlies sasniegt dzīvē? • Kas tev palīdzēs to sasniegt? • Sastādi plānu rītdienai, nedēļai! • Kā risināt problēmas skolā? (Skolas iekšējās kārtības noteikumi) • Veic sekmju prognozēšanu mēnesim, mācību semestrim.
---	--	---	---

Jēdzieni:

Mērķtiecība, plānot, palīdzība, atbalsts.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Savstarpējās attiecības.</u> Es kā skolēns. Savstarpēja cieņa un sapratne - labas ikdienas pamats. Savstarpējās attiecības klasē. Psiholoģiskais klimats klasē. Pozitīvas attieksmes veidošana pret sevi un citiem. Saziņa sociālajos tīklos.	• Ir draudzīgs, ieinteresēts un atsaucīgs attieksmē pret visiem grupas biedriem. • Veido attiecības ar citiem, pamatojoties uz cieņu, sapratni un draudzīgumu • Zina par ētisko normu	Teātra māksla – kā no teksta veidot skatuvisku lomu, atdarinot, pētot cilvēku rīcības motīvus, izturēšanos saskarsmē un savstarpējās attiecībās. Literatūra – cilvēka un dabas savstarpējās attiecības literāros	• Kas nosaka, kādas attiecības izveidosies starp cilvēkiem? • Kādas ir labvēlīgu attiecību pazīmes? • Kas ir draudzīgs kolektīvs? - Droša nākotne,

Pozitīva un negatīva komunikācija virtuālajā saziņas vidē. Dāvināšana. Draugi. Attieksme pret citādo, atšķirīgo. Vienošanās – zaudējums vai uzvara?	ievērošanu sazinoties virtuālajā vidē.. • Mācās ar toleranci izturēties pret atšķirīgām vērtībām, uzskatiem, pārliecību.	darbos: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde Mūzika – dažādu tēlu attēlojums mūzikā	draudzīgam kolektīvam (uzvedība.lv) • Kā uzlabot savstarpējās attiecības? Spēle “Pasaki sev. Pasaki citam.” (uzvedība.v) • Kā sarunāties, lai veicinātu pozitīvu saskarsmi ? Spēle “Dialogu aplis.” (uzvedība.lv) • Kādas īpašības veicina labu komunikāciju? • Kas ir cieņa? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Cieņa) • Kā atrast jaunus draugus? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Jaunu draugu atrašana) • Kādi noteikumi jāievēro, komunicējot virtuālajā vidē? • Kā droši darboties internetā? Drošības spēle “Nosargāt internetā.” • Kas ir tolerance? • Vai uz pasaules ir divi
---	---	--	--

			vienādi cilvēki? • Kā izturēties pret atšķirīgo, citādo.(izskatā, domās u.c) • Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Atšķirības- talanti)
--	--	--	--

Jēdzieni:

Sociālie tīkli, saziņa, interneta lietošanas ētika, informācijas komunikāciju tehnoloģijas, ētiskās normas.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Konfliktu risināšana.</u> Parunāsim! Prasme pamatoti paust savu viedokli. Kā atrast kompromisu konfliktsituācijā? Tolerance un empātija.	• Saskata un mācās analizēt cilvēku uzvedības cēloņus un sekas dažādās problēmsituācijās. • Mācās izvērtēt savu uzvedību, kontrolēti paust savas emocijas. • Izprot konflikta cēloņus, novērtē savu lomu un rīcību konfliktā. • Veido prasmes izbeigt strīdu un panākt vienošanos, neaizskarot un neaizvainojot citus.	Literatūra – kā folklorā , prozas un literāro darbu tēli palīdz raksturot attiecības, prasmīgi uzdot jautājumus un sadarbojoties, izprast jauniešu attiecību veidošanos: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde Teātra māksla – kā no teksta	• Kā ir konfliktu veidi? • Kādi ir biežākie konfliktu cēloņi un sekas? Pēc skolotāja sagatavotiem informācijas avotiem, atpazīst dažādus konfliktu veidus, mācās analizēt to cēloņus un sekas. • Kādi ir biežākie konflikti mūsu klasē? Izstrādāt anketas jautājumus par tēmu “Konflikti mūsu klasē”; Visi skolēni individuāli aizpilda aptaujas lapas.

		veidot skatuvisku lomu, atdarinot, pētot cilvēku rīcības motīvus, izturēšanos saskarsmē un savstarpējās attiecībās.	Analizē apkopotos aptaujas rezultātus, nosaka visbiežāk sastopamos konfliktu veidus klasē.
--	--	---	--

Jēdzieni:

Saziņa, saskarsme, komunikācija, cieņa, sapratne, draudzīgums, nesaskaņas, konflikts, konfliktu cēloņi, konkurence, sadarbība, kompromiss.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Ētikas vērtības. Mūsu skolas vērtības – tikumi. Tikumi un netikumi. Labdarības pasākumu nozīme. Labdarības pasākumu organizētāji (klubu biedri, mecenāti, uzņēmēji, mākslas un kultūras pārstāvji). Labdarības projekta izstrāde mūsu klasē. (4 stundas) Klases labdarības pasākumu plānošana, izpilde. Labo darbu nedēļa.	- Izprot un ikdienā ievēro tikumiskas uzvedības normas. - Apzinās un saprot, kas ir tikumi un netikumi. - Prot paskaidrot kāda rīcība ir tikumiska un kāda netikumiska.	Literatūra – kā literāros darbos atklājas attieksme pret darbu, darba tikumu un vērtībām: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” A. Brigaderes darbā “Maija un Pajja”; A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; R. Dāla darbā “Matilde	- Kas ir vērtība? - Kādas ir mūsu skolas vērtības? - Kas ir taisnīgums, godīgums? Kā tas izpaužas? - Kas ir darba tikums? Kāda rīcība par to liecina? - Kāda saikne starp rīcību un sekām? - Kas ir tikumi un netikumi? - Kāda ir tikumiska uzvedība? - Kāda ir netikumiska uzvedība?

Jēdzieni:

Vērtības, godīgums, taisnīgums, darba tikums, tikums, netikums, uzvedības normas, kulturāls cilvēks

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās. Klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savai pilsētai, novadam, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Dzimtas koks Savas dzimtas apzināšana Ģimenes vērtības un tradīcijas Pienākumi ģimenē Ģimenes tuvinieku atbalsta nozīmīgums	• Veido savas dzimtas koku • Apzinās ģimeni kā vērtību. • Ir informēti par dažādiem ģimenes attiecību modeļiem • Prot pastāstīt par tradīcijām ģimenē	Literatūra – ģimeņu un dzimtu stāsti literāros darbos, kuros īpaša nozīme ir māju vides attēlojumam: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”;	• Kas ir dzimtas koks? • Kāpēc ir svarīgi apzināt savu dzimtu? • Kāpēc ģimene ir vērtība? • Kādas vērtības ir tavā ģimenē? • Vai tavai ģimenei ir savas ģimenes tradīcijas? • Kādas tradīcijas ir tavā ģimenē? • Kāpēc ir nozīmīgs tuvinieku

		- R. Dāla darbā “Matilde Vizuālā māksla – dažādas zīmēšanas tehnikas ,attēlojot cilvēka ķermeni.	atbalsts? ● Kādus ģimenes attiecību modeļus tu zini?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Vērtības, pārliecība, dzimta, dzimtas koks, pienākumi, atbalsts, attiecības, attiecību modelis

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Piederība pilsētai/novadam</u> Mana pilsēta/novads Manas pilsētas/novada ievērojamākās vietas un cilvēki Novada kultūra, kā vērtība Manas pilsētas/novada tradīcijas un svētki Tūrisms manā pilsēta/novadā	• Veidojas pozitīva attieksme pret savu dzimto vietu, valsti • Ar cieņu izturas pret valsts simboliku • Zina savas tuvākās apkārtnes nozīmīgākos vēstures notikumus • Iespēju robežās piedalās pilsētas/novada sabiedriskajās norisēs un aktivitātēs	Literatūra – ģimeņu un dzimtu stāsti literāros darbos, kuros īpaša nozīme ir māju vides attēlojumam: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde	• Kā sauc savu pilsētu vai novadu? • Ko tu vari pastāstīt par savu pilsētu vai novadu? • Vai tu zini, kā izskatās pilsētas/ novada karogs un ģerbonis? • Kas ir attēlots uz pilsētas vai novada ģerboņa? • Kādi ievērojami objekti atrodas tavā pilsētā vai novadā? • Kādi ievērojamie cilvēki dzīvoja un strādāja tavā pilsētā vai novadā? • Kādus, tagad ievērojamus cilvēkus tu pazīsti savā pilsētā

			vai novadā? • Ar ko tu lepojies savā pilsētā vai novadā? • Ko tu gribi novēlēt savai pilsētai vai novadam? • Ko tu zini par tūrisma nozari savā pilsētā vai novadā?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Novads, simbolika, vēsturisks notikums, ievērojams cilvēks, objekts, vērtība, cieņa, aktivitāte, sabiedriskās norises, tūrisms

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u> Latvijas prezidenti Valsts svētku nozīme katra cilvēka un tautas dzīvē Ievērojamie cilvēki Latvijā Cilvēki, kas nes Latvijas vārdu pasaulē sportisti, kultūras darbinieki, politiķi) Es – valsts vēstures veidotājs Kas ir patriotisms?	• Atpazīst un zina nosaukt Latvijas valsts ievērojamākās vēsturiskās personas • Zina ievērojamus cilvēkus, kas nes Latvijas vārdu pasaule • Zina, vārda “patriotisms” nozīmi • Prot nosaukt valsts svētkus un to nozīmi katra cilvēka dzīvē	Sociālās zinības – kā veidojās Latvijas valsts Literatūra – latviešu svētki un tradīcijas literāros darbos, kuros īpaša nozīme ir māju vides attēlojumam: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde	• Vai tu zini un vari nosaukt Latvijas prezidentus? • Kādas ir valstī ievērojamākās vēsturiskās personas? • Kāda nozīme tautas un katra cilvēka dzīvē ir valsts svētkiem? • Kādus ievērojamus Latvijā cilvēkus tu zini? • Kādus cilvēkus, kuri nes Latvijas vārdu pasaulē tu zini? • Ko nozīmē patriotisms? • Vai tu esi Latvijas patriots? • Vai tu gribētu būt valsts

		Mūzika – kā spilgtas personas ietekmē un iedvesmo sabiedrību	vēstures veidotājs?
--	--	---	---------------------

Jēdzieni:

Valsts svētki, tauta, patriotisms, patriots, ievērojams cilvēks, persona, objekts, nest Latvijas vārdu pasaulē, vēstures veidotājs

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Nacionālā identitāte</u> Latviešu valoda, kā vērtība Latviešu tautas kultūras mantojuma unikalitāte (Dziesmu un deju svētki, tautasdziesmas, Dainu skapis, tautas tērpi) Latviešu tautas un gadskārtu svētki Latvijas kultūrvēsturiskie un dabas pieminekļi, to nozīme Latviskie ornamentu, to nozīme un izmantošana mūsdienās	• Zina latviešu tautas kultūras mantojuma galvenās bagātības un simbolus • Izprot, ka tautasdziesmas ir latviešu dzīves un mākslas vērtību glabātājas • Izzina Latvijas kultūrvēsturiskos un dabas objektus • Izprot kultūrvēsturiskā mantojuma un valodas saglabāšanas nozīmi	Sociālās zinības – kā veidojās Latvijas valsts Mūzika – kā mūzikā atspoguļojas dažādi laikmeti, notikumi, Ziemassvētku mūzikā. Literatūra – latviešu svētki un tradīcijas literāros darbos: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”	• Kāpēc latviešu valoda ir tautas vērtība? • Kāpēc ir jāsaglabā latviešu valoda? • Vai tu zini, kas ir kultūras mantojums? • Ko tu zini par kultūrmantojuma unikalitāti? • Kāpēc latviešu tautas dziesmas sauc par latviešu dzīves un mākslas vērtību glabātājām? • Kāpēc ir jāapmeklē Latvijas kultūrvēsturiskie un dabas objekti?

Jēdzieni:

Valodas vērtība, valodas saglabāšana, kultūras mantojums, unikalitāte, gadskārtu svētki, kultūrvēsturiskais mantojums, ornamenti, tautasdziesmas, vērtību glabātājs

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Multikulturālā vide</u> Tautas un to tradīcijas Latvijā Minoritāšu tradīcijas, valoda Migranti pasaulē, Latvijā Līdzcievība u tolerance Citu tautību valodas, reliģija, tradīcijas, ieražas Svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē	• Apzinās savu nacionālo identitāti • Izprot, ka Latvijas vēsture ir dažādu tautu un kultūru mijiedarbības rezultāts • Zina par citu tautību cilvēkiem Latvijā • Izprot un respektē kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu tradīcijās • Izprot vārda tolerance nozīmi	Sociālās zinības – kā Latvija sadarbojas ar kaimiņvalstīm Mūzika – mūzika dažādās valstīs, mūzikas kultūra Latvijā, Lietuvā, Igaunijā.	• Kāpēc ir svarīgi apzināties savu nacionālo identitāti? • Kādi tautību pārstāvji dzīvo Latvijā? • Ko nozīmē vārds minoritāte? • Kas ir migranti? • Ko tu zini par migrantiem Latvijā, pasaulē? • Kādu tautību pārstāvji dzīvo tavā pilsētā/novadā? • Ko tu zini par citu tautību valodu, tradīcijām? • Kādas svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē tu zini? • Kas ir tolerance? • Kāpēc ir jārespektē citu tautību kopīgo un atšķirīgo tradīcijas?

Jēdzieni:

Tautība, minoritāte, nacionālā identitāte, tradīcija, migranti, līdzietība, tolerance, reliģija, ieražas, mijiedarbība, mijiedarbības rezultāts, respektēt, respektēt kopīgo un atšķirīgo

Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtnējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Tiesības un pienākumi. Cilvēka tiesības un pienākumi. Bērna tiesības. Skolēna tiesības un pienākumi. Satversme un cilvēka tiesības. Cilvēka dzīve un pienākumi (Starptautiskā konvencija ANO bērnu un jauniešu tiesību aizsardzībā, tās darbība pasaulē). Mana dzīve un pienākumi (tagad un nākotnē).	- Izprot un ievēro savus pienākumus un tiesības. - Izprot saistību starp tiesībām, pienākumiem un atbildību.	Sociālās zinības – kā tiesības saistās ar pienākumiem, - kā plānot budžetu, - kas ir uzņēmējdarbība	- Kas ir Starptautiskā konvencija ANO bērnu un jauniešu tiesību aizsardzībā? - Kāda ir tās darbība pasaulē? - Kādas ir tavas cilvēka, bērna, skolēna tiesības. - Ko nozīmē atbildība? - Kādi ir tavi pienākumi tagad? Izveido savu pienākumu sarakstu. - Kādi būs tavi pienākumi nākotnē?

Jēdzieni: Satversme, ANO, Starptautiskā konvencija, atbildība, pienākumu saraksts, prognoze.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pilsoniskās līdzdalības iespējas un prasmes.</u> Es kā skolēns. Es – savas skolas goda nesējs. Manas pilnveidošanās iespējas un pilsoniskā līdzdalība. Es to protu, es to varu (pasākumu organizēšanas pamatprincipi). Manas klases pasākums (pasākuma izstrāde, norādot mērķi, uzdevumus, norisi un izvērtējumu). Manas skolas un pilsētas sabiedriskā dzīve (līdzdalība skolas un pilsētas pasākumos). Mēs esam dažādi.	• Iesaistās dažādu klases pasākumu organizēšanā. • Ir gatavs uzņemties iniciatīvu un sadarboties. • Novērtē sadarbības priekšrocības. • Prot izteikt savu viedokli un ir saprotošs pret citādo. • Mācās rast kompromisa risinājumus. • Atzīst un respektē tiesības uz atšķirīgiem uzskatiem.	Sociālās zinības – kā tiesības saistās ar pienākumiem Literatūra – pilsoniskās līdzdalības nozīme : - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Pajja”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde	• Kas ir pilsoniskā līdzdalība? • Ko nozīmē sadarbība, iniciatīva, kompromiss, tolerance? • Ko tu proti? Sastādi savu prasmju sarakstu. • Kāds ir “ideālais” pasākums klasē? Izvēlies sev palīgu un noorganizē vienu klases pasākumu. • Ko nozīmē - respektēt citu uzskatus? • Ko nozīmē-nest savas skolas godu? • Kā sevi uzslavēt? Palieli sevi (es esmu ...,es protu ...utt.)

--	--	--	--

Jēdzieni: sadarbība, iniciatīva, kompromiss, tolerance, pilsoniskā līdzdalība, respektēt citu uzskatus, nest savas skolas godu.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgtermiņa attīstība.</u> Atkritumu šķirošana. Resursi un vide (resursu izmantošanas nepieciešamība un sabalansēšana ar tīru vidi). Atbildība par vidi. Veselīgs uzturs ir veselības drošība (veselīga uztura ēdienkarte, sezonas ēdienkarte). Esi taupīgs! Otrā elpa (projekta darbs, izmantojot otrreizēji izmantojamus materiālus).	• Izprot atkritumu šķirošanas nozīmi tīras vides uzturēšanā. • Izprot cilvēku un institūciju sadarbības nozīmi tīras vides uzturēšanā. • Izprot atkritumu savākšanas un pārstrādes nozīmi. • Zina, ka sadzīves atkritumu pārstrāde un sadzīves ķīmisko līdzekļu saprātīga lietošana saudzē vidi. • Zina un ievēro veselīga uztura pamatprincipus. • Zina, kā uztura piramīdu vai uztura apli var izmantot ēdienkartes sastādīšanā. • Zina, ka ražošanas resursi ir ierobežoti. • Saskata likumsakarības starp galvenajiem mājāsaimniecībā izmantojamajiem resursiem un to nepieciešamību. • Pēta mājāsaimniecībā izmantojamo resursu patēriņu,	Dizains un tehnoloģijas – kā radoši lietot atkārtoti izmantojamus materiālus Sports un veselība – kā pirms fiziskajām aktivitātēm uzņemtais uzturs ietekmē darba spējas Dabaszinības – ūdens aprīte dabā un efektīva izmantošana	• Kāda ir sakopta vide? • Ko nozīmē uzturēt tīru vidi? • Kādi ir tavi priekšlikumi tīras vides veidošanā, uzturēšanā? • Kādēļ pārstrādā atkritumus? • Kas ir sadzīves ķīmija? • Kā izmantot lietas otrreiz? Pagatavo no atkritumiem kādu izmantojamu lietu, dekoratīvu priekšmetu. • Kas ir pamatprincipi? • Kādi ir veselīga uztura pamatprincipi? Sastādi savu brīvdienas ēdienkarti, izmantojot uztura piramīdu vai uztura apli. • Kas ir resursi?(ražošanas resursi ,mājāsaimniecības resursi, ierobežoti resursi un resursu patēriņu?) • Ko nozīmē- Sastādi

	zina, ka ražošanas resursi ir ierobežoti.		plānu, kā samazināt resursu patēriņu.
--	---	--	---------------------------------------

Jēdzieni: uzturēt tīru vidi, pamatprincipi, sadzīves ķīmija, dekoratīvs priekšmets, uztura piramīda vai uztura aplis, resursi, ražošanas resursi, mājsaimniecības resursi, ierobežoti resursi, resursu patēriņš

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7 stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Personīgā higiēna. Rūpes par ārējo izskatu.</u> Esmu pusaudzis! Personīgā higiēna – apģērba kultūra. Manas rūpes par savu ārējo izskatu. Tikšanās ar frizieri, kosmetoloģi.	● Apzinās personīgās higiēnas nozīmi gan savas veselības uzturēšanā, gan savstarpējā saskarsmē. ● Izprot tās ievērošanas nepieciešamību. ● Veido paradumus rūpēties par savu ārējo izskatu.	Sports un veselība – kā sagatavot organismu pirms slodzes Literatūra – vides un veselības jautājumi literāros darbos : - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde	● Kas ir personīgā higiēna? ● Kas ir mutes higiēna? ● Kādi ikdienas paradumi jāizkopj, rūpējoties par ārējo izskatu? ● Kā izvēlēties piemērotus kosmētikas līdzekļus, rūpējoties par ārējo izskatu? ● Kāda nozīme personīgai higiēnai veselības uzturēšanā? ● Kāda nozīme personīgai higiēnai savstarpēja saskarsmē? ● Kas ir apģērba kultūra? ● Kā izvēlēties piemērotu apģērba dažādās dzīves situācijās?

Jēdzieni:

Higiēna, personīgā higiēna, mutes higiēna, rūpes par ķermeni, apavi, apģērbs, kosmētika, ārējais izskats.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sakopta apkārtējā vide un pašapkalpošanās prasmes.</u> Kārtība ap mani. Fiziskā vide ap mani (sava sola, klases, istabas noformējums). Izjūtas dažādās vidēs. Mana veselība un apkārtējā vide. Veselībai pozitīvi lēmumi (profilakse, riska situācijas, infekciju slimības, kaitīgie ieradumi). Ikdienas atkritumi, to šķirošana.	• Saprot veselīgas, drošas un sakoptas dzīves un darba vides nozīmīgumu. • Zina nosacījumus un pasākumus, kurus veicot var samazināt vai izvairīties no veselības apdraudējumiem	Sports un veselība - pamatprasmju kvalitātes ietekme uz vingrinājumu izpildes ātrumu. Dizains un tehnoloģijas – radoši izmantot atkārtoti izmantojamus materiālus Dabaszinības – fizisko aktivitāšu nozīme veselības saglabāšanā - ūdens efektīva izmantošana Literatūra – vides nozīme, kas atspoguļota literāros darbos: - latviešu folklorā; - A.Upīša darbā “Sūnu ciema zēni” - A. Brigaderes darbā “Maija un Paija”; - A. Neiburga darbā “Tille un suņu vīrs.” - Ē.Kalna darbā “Mūziciņa”; - R. Dāla darbā “Matilde	• Kas ir veselīga, droša un sakopta vide? • Kāda ir sakoptas un drošas vides nozīme? • Kādi ikdienas paradumi jāizkopj, lai būtu sakopta un droša vide? • Kādas sekas rada nesakopta vide? • Kāda nozīme ir telpas un vides estētiskajam noformējumam? • Kā radīt mājīgumu telpā?

Jēdzieni: Sakopta vide, telpu sausā un mitrā uzkopšana, ikdienas un ģenerālā uzkopšana. Tīrīšanas līdzekļi, ķīmiskie un dabīgie līdzekļi, veselības apdraudējumi, aizsardzība līdzekļi.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ārējās vides ietekme uz cilvēka veselību.</u> Vide un veselība. Faktori, kas ietekmē manu un citu veselību. Man ir jāmeklē pašam sevi pasargāt!	- Nosauc un atpazīst ārējos faktorus, kas ietekmē veselību (troksnis, putekļi, sadzīves ķīmija, grauzēji, insekti u.c) - Zina, ka ķīmisko līdzekļu saprātīga lietošana saudzē vidi. - Apzinās rīcību, kāda nepieciešama ārējo faktoru mazināšanai vai novēršanai. - Izprot tīra gaisa un tīra ūdens nozīmi.	Sports un veselība – kā izvērtēt sirds un asinsvadu sistēmas miera režīmā, pirms slodzes un pēc slodzes. Dabaszinības – ūdens efektīva izmantošana	- Kādi ārējie faktori ietekmē tavu veselību? - Kā mazināt vai novērst kaitīgo faktoru ietekmi uz veselību? - Kāda nozīme ir tīram gaisam? - Kāda nozīme ir tīram ūdenim?

Jēdzieni: Ārējie faktori, troksnis, putekļi, sadzīves ķīmija, grauzēji, tabakas izstrādājumi, pasīvā smēķēšana, nikotīns, kancerogēnas vielas.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dienas režīms. Veselību ietekmējošu paradumu veidošanās.</u> Dienas režīms. Manu vecāku dienas režīms.	- Prot atpazīt un raksturot ikdienas situācijas, kas ietekmē veselību. - Ievēro un apzinās	Sports un veselība – kā sagatavot organismu slodzei atbilstoši tās specifikai. Dabaszinības – fizisko aktivitāšu	- Kā sastādīt dienas režīmu? - Kas jāievēro, sastādot dienas režīmu?

Veselīgs uzturs. Informācija uz pārtikas produktu iesaiņojuma. Vide man apkārt. Veselīga darba vide. Būsim pieklājīgi, izmantojot datoru un telefonu! Mana atbildība. Ģimenes veselība – slimību apzināšana, ieradumi.	neveselīgu vidi sev apkārt. ● Spēj saprātīgi un lietderīgi plānot laiku dienas darbiem un atpūtai. ● Prot atpazīt neveselīgu uzvedību un rīcību	nozīme veselības saglabāšanā	● Kādas ikdienā veicamās darbības uzlabo veselību? ● Kādas ikdienā veicamās darbības kaitē veselībai?
---	---	-------------------------------------	--

Jēdzieni: Ergonomika, apgaismojums, ventilācija, statiskā elektrība, acu sasprindzinājums, informācijas pārslodze.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-8 stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Satiksmes drošība. 1. Satiksmes noteikumi gājējiem un pasažieriem. Es – satiksmes dalībnieks. Es protu izmantot sabiedrisko transportu. Kā uzvedība uz ielas var iespaidot veselību?	• Zina un ievēro drošības noteikumus sabiedriskajā transportā un sabiedriskās vietās.	Dabaszinības – masas un ātruma nozīme uz ķermeņa apstāšanos	• Kas ir ceļu satiksmes noteikumi? • Kāds ir tavš ceļš uz skolu? • Kas ir ceļu satiksmes dalībnieki? (gājēji, pasažieri, automašīnu un autobusu vadītāji) • Pie kuras grupas jūs piederat? • Kādi ceļu satiksmes noteikumi jāievēro gājējiem? Kāpēc? • Kādi ceļu satiksmes noteikumi jāievēro pasažieriem? Kāpēc? • Kā izmantot sabiedrisko transportu? • Kā uzvedība uz ielas var iespaidot tavu veselību? • Kādi uzvedības noteikumi

			jāievēro stacijā, autoostā un transportlīdzekļu pieturā? Kāpēc?
--	--	--	---

Jēdzieni:

Drošība, drošības noteikumi, ceļu satiksmes noteikumi, satiksmes noteikumi gājējiem, noteikumi pasažieriem, sabiedriskais transports, sabiedriska vieta.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Transportlīdzekļi. Drošība un transportlīdzekļi. Ērtākie un drošākie transportlīdzekļi. Risks ne vienmēr attaisnojas.	- Nepakļauj sevi un citus briesmām, bojājot transportlīdzekļus un apdraudot to kustību. - Prot raksturot transportlīdzekļus. Izprot to jaudu, kustības mobilitāti, bremzēšanas attālumu.	Dabaszinības – masas un ātruma nozīme uz ķermeņa apstāšanās	- Kas ir transportlīdzeklis? - Kādus transportlīdzekļus tu zini? - Kādi ir transportlīdzekļi? (sauszemes, ūdens, gaisa, kravas, pasažieru, sporta utt.) - Kas ir operatīvie transportlīdzekļi? - Kāds ir drošs transportlīdzeklis? - Kas ir transportlīdzekļa jauda? - Kas ir transportlīdzekļa mobilitāte? - Kas ir bremzēšana un bremzēšanas attālums?

Jēdzieni:

Transportlīdzekļi, kravas transportlīdzeklis, pasažieru transportlīdzeklis, sporta transportlīdzeklis, sauszemes, ūdens, gaisa transportlīdzekļi, operatīvie

transportlīdzekļi, jauda, mobilitāte, bremzēšana, bremzēšanas attālums.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
3. Velosipēdists kā satiksmes dalībnieks un velosipēda uzturēšana braukšanas kārtībā. Esi redzams! Velosipēdista vadītāja dokumenti un to iegūšanas kārtība. Esi zinošs velosipēdists!	• Zina, izprot un ievēro praksē velosipēda vadītāja noteikumus, droši iesaistoties satiksmē ar velosipēdu. • Nodrošina savu un velosipēda pamanāmību uz ielas vai ceļa.	Dabaszinības – masas un ātruma nozīme uz ķermeņa apstāšanos	• No kā sastāv velosipēds? • Kāpēc svarīgi, lai velosipēds ir labā tehniskā stāvoklī? • Vai esmu labs velosipēdists? • Kas jāievēro velosipēdistam? • Kad var iegūt velosipēda vadītāja apliecību? • Kur var iegūt velosipēda vadīšanas apliecību? • Kas jāzina, lai iegūtu velosipēda vadīšanas apliecību? • Kā nodrošināt, lai velosipēdists būtu pamanāms citiem satiksmes dalībniekiem? Kāpēc?

Jēdzieni: Velosipēds, velosipēda tiesības, satiksmes dalībnieks, tehniskās daļas, stūre, pedāļi, riepa, bremzes, rāmis, ventilis, spieķi, sēdeklis, atstarotājs, spogulis.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
4. Rīcība ceļu satiksmes negadījumos. Vai es protu sniegt pirmo palīdzību. Pašpalīdzība un rīcība nestandarta gadījumos.	- Prot atbilstoši rīkoties un meklēt palīdzību nelaimes gadījumos. - Prot adekvāti rīkoties un rast nepieciešamo palīdzību dabas katastrofu gadījumos.		- Kas jāievēro, atrodoties uz ceļa vai ielas? Kāpēc? - Kas atbild par drošību uz ceļa? - Kā rīkoties, ja saskaries ar negadījumu? - Kas ir pirmā palīdzība? - Kādu palīdzību es varu sniegt? - Kā palīdzēt sev, ja esmu iekļuvis negadījumā? - Kur meklēt palīdzību? - Kas var palīdzēt ceļu satiksmes negadījumos?

Jēdzieni:

Negadījums, rīcība, palīdzība, palīdzības dienesti, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?, pirmā palīdzība, dzīvībai bīstams, dzīvībai drošs, šoks.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijās.</u> 1.Drošība ekstremālās situācijās un evakuācija. Nelaimes gadījumi mājās, uz ielas, skolā.	- Prot atbilstoši rīkoties trauksmes laikā. - Rīkojas saskaņā ar evakuācijas plānu. - Ir informēts, kā rīkoties un	Dabaszinības – masas un ātruma nozīme uz ķermeņa apstāšanos	- Kas ir nelaimes gadījums? - Kas ir ekstremāla situācija? - Kas ir dabas katastrofa? - Kas ir trauksmes?

Rīcība ekstremālās situācijās. Dabas katastrofas.	atrast nepieciešamo palīdzību dabas katastrofu gadījumos.		- Kad situācijās ir trauksme? - Kas ir evakuācija? - Kas ir evakuācijas plāns?
--	---	--	--

Jēdzieni:

Nelaiemes gadījums, ekstremāla situācija, trauksme, sirēna, evakuācija, evakuācijas plāns, dabas katastrofas

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Ūdens. Drošība uz ūdens. Drošība vasarā. Pārgalvīgu rīcību sekas.	- Prot izvērtēt un nepieļaut riska situācijas ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā. - Zina un ievēro skolas iekšējās kārtības noteikumus un Valmieras pilsētas kārtības noteikumus, kas attiecas uz peldēšanos atklātās ūdenstilpnēs.	Dabaszinības – ūdens aprīte dabā.	- Kas ir ūdenskrātuves? - Kādi drošības noteikumi jāievēro, atrodoties pie ūdens? - Kādi drošības noteikumi jāievēro atrodoties pie un uz aizsalušām ūdenskrātuvēm? - Kādi noteikumi jāievēro vasarā? - Kāda ir pārgalvīga rīcība? - Kādas situācijas un sekas var rasties, rīkojoties pārgalvīgi un neievērojot drošības noteikumus?

Jēdzieni:

Ūdens, ūdenskrātuves, upe, ezers, drošība, peldvieta, boja, ledus, riska situācija, pārgalvīga rīcība, sekas.

Temats	Plānotais sasniedzamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
3.Ugunsdrošība Uzmanīgi ar uguni! Palīdzības izsaukšana	• Zina un ievēro ugunsdrošības noteikumus.		• Kas jāievēro, rīkojoties ar uguni? • Kādus ugunsdrošības noteikumu tu zini? • Kas var palīdzēt, ja noticis negadījums? • Kā saņemt palīdzību? • Uz kādu telefona numuru jāzvana? • Kāda informācija jāpasaka? • Kāpēc tas ir svarīgi?

Jēdzieni:

Ugunsdrošība, rīcība, neuzmanība, negadījums, ugunsgrēks, palīdzība, glābšanas dienests, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, dispečers, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
4.Pirotehnika. Lai dzīvo bērni! Vai vienmēr jālasa lietošanas noteikumi? Ko tie vēsta?	• Prot novērtēt pirotehnikas bīstamību. • Apzinās nepareizas rīcības sekas.		• Kas ir pirotehnika? • Vai tā var būt bīstama? • Kad, kā un kur to lieto? • Kas jāievēro skatoties salūtu? • Kādas situācijas var rasties, ja neievēro drošības un lietošanas

			noteikumus? ● Par ko vēsta pirotehnikas lietošanas noteikumi?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Pirotehnika, salūts, drošības noteikumi, rīcības, lietošanas noteikumi, sekas.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
5. Bīstamie atradumi – šļirces, medikamenti, ķīmiskās vielas, lādiņi u.c. Dari un domā! Sadzīvē lietotās bīstamās vielas – esi uzmanīgs!	● Prot rīkoties, konstatējot bīstamos atradumus. ● Apzinās nepareizas rīcības sekas.		● Kas ir atradums? ● Kās ir bīstams atradums? ● Kādi ir bīstamie atradumi? ● Kā rīkoties atrodot bīstamos atradumus? ● Kādas var būt sekas, rīkojoties nepareizi? ● Kādas bīstamas vielas ir tavā mājā? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro?

Jēdzieni:

Atradums, bīstams atradums, lādiņi, ķīmiskas vielas, bīstamas vielas, šļirces, medikamenti, pareiza rīcība, nepareiza rīcība, sekas

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 7. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais apguves laiks: 6-8 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte.</u> Rakstura īpašības. Pozitīvās un negatīvās rakstura īpašības. Savu, klasesbiedru un draugu pozitīvās un negatīvās īpašības. Personības izzināšanas testi.	• Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem. • Mācās saskatīt un novērtēt pozitīvo un negatīvo sevī. • Mācās novērtēt savus panākumus un neveiksmes. • Apzinās savas emocijas. • Mācās mērķtiecīgi vadīt savas emocijas. • Saskata kopsakarības starp emocijām un savu rīcību. • Mācās atpazīt iekšējās un	Literatūra – literāro tēlu raksturi, labais un sliktais tēls: - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” Sociālās zinības – kā pilnveidot savu personību Vizuālā māksla	• Kas es esmu? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Kas es esmu) • Ar ko es atšķiros no citiem? Kādi ir mani talanti? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Atšķirības- talanti) • Kādas emocijas ir manī? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Emocijas)

	ārējās kontroles mehānismus, kuri nosaka cilvēka rīcību un attiecības. • Izprot dažādu emociju un stresa cēloņus. • Mācās pārvaldīt savas emocijas saskarsmē un sadarbībā.	- kā vizuāli attēlot tēla īpašības, pozitīvais un negatīvais laukums - jūtu un emociju ekspresija portretā	klasei - Atbalsta docx faili – Emociju atpazīšana) • Kas interesants ir “citādajā, atšķirīgajā?” Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Iepazīsti atšķirīgo) • Kā atšķiras zēnu un meiteņu atšķirīgais pasaules redzējums • Kāpēc vēlamies līdzināties citiem? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Vēlme līdzināties) • Kas ir dusmas? kādas situācijas mani sadusmo? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Dusmas) • Kas ir cieņa? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Cieņa)
--	--	---	--

Jēdzieni:

Individualitāte, atšķirīgs, vienāds, raksturs, rakstura īpašības, pozitīvas īpašības, negatīvas īpašības, panākumi, neveiksmes, emocijas, emociju vadīšana, rīcība, attiecības, emociju iekšējās kontroles mehānismi, ārējās kontroles mehānismi, stress, stresa cēloņi, saskarsme, sadarbība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Mērķtiecība – panākumu pamats Pašdisciplīna – pienākuma un atbildības sajūta. Mērķu un uzdevumu izvirzīšanas prasme. Iespējamie risinājumi uzstādīto mērķu sasniegšanā.	• Mācās savu darbību virzīt mērķu sasniegšanai. • Mācās prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mījsakarību izpratni. • Apzinās dzīves mērķa nozīmību.	Sports un veselība – kā ar nodarbībās uzlabot savu fizisko veselību Sociālās zinības – kā plānot un sasniegt mērķi ilgtermiņā Teātra māksla – kā, spontāni un, efektīvi sadarbojoties, radīt skatuvisku improvizācijas priekšnesumu	• Kas ir mērķtiecība? Sāc ar pamatiem, sāc ar mazumiņu. • Ko vēlies sasniegt šonedēļ, šajā mēnesī, šajā mācību semestrī? • Ko vēlies sasniegt dzīvē? • Kas tev palīdzēs to sasniegt? • Kādi uzdevumi veicami, lai to sasniegtu? • Sastādi plānu rītdienai, nedēļai, mēnesim, mācību semestrim. • Veic sekmju prognozēšanu mēnesim, mācību semestrim.

Jēdzieni:

Mērķis, mērķa izvirzīšana, prognoze, rīcība, uzdevumi, sekas, cēloņi, cēloņu un seku mījsakarība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Savstarpējās attiecības Savstarpējo attiecību modeļi. Klases kārtības noteikumi. Psiholoģiskais klimats klasē. Problēmsituācija, tās analīze un atbildības piemērošana. LR normatīvie dokumenti, kas nosaka atbildību savstarpējās attiecībās.	• Veido cieņpilnas savstarpējās attiecības ar līdzcilvēkiem. • Ievēro pieklājības normas. • Mācās analizēt un risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus gan reālajā, gan virtuālajā saziņas vidē. • Iepazīn ar atbildību un zina likuma normas (normatīvajos dokumentos noteikto atbildību) • Veido izpratni par empātijas spējām. • Veido izpratni par cilvēka dzīvības vērtību. • Mācās izvērtēt savu rīcību un ja nepieciešams atzīt savas kļūdas, aizspriedumus un mainīties.	Sociālās zinības – kā savstarpējās attiecības pilnveido personību. Teātra māksla – kā, spontāni un efektīvi sadarbojoties, radīt skatuvisku improvizācijas priekšnesumu Literatūra : • savstarpējās attiecības literāros darbos: - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” • Kā literāra darba iepazīšana palīdz atrast draugus: - S. Kaldupes darbā	• Kādi ir savstarpējo attiecību modeļi? (privātas, lietišķas, tiesiskās) • Ar ko atšķiras attiecību modeļi? Skolēni pēc dotajām pazīmēm (privātas, lietišķas un tiesiskās) fotogrāfijās atpazīst noteiktus attiecību modeļus, piemēram, ģimenē ir privātas, emocionālas attiecības, starp skolēnu un skolotāju ir lietišķas attiecības, starp uzņēmuma direktoru un darbiniekiem ir tiesiskās attiecības u. tml. • Kas ir aizspriedumi un stereotipi? Kā tie ietekmē ikdienā? Skolēni analizē dažādus

		“Ziemeļzemes pasakas”; - M. Kempe “Pirmā bērniņas atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” Datorika – kā sadarboties tiešsaistē, veidojot dokumentus un prezentācijas Sports un veselība – kā veiksmīgi darboties un sadarboties komandu fiziskajās aktivitātēs	aizspriedumu un stereotipu gadījumus ikdienā, veido un izsaka viedokli par to cēloņiem un ietekmi uz cilvēku savstarpējām attiecībām (sekām). • Kā droši rīkoties internetā? Drošības spēle “Nosargāt internetā.” • Kas ir atbildība? • Kādi LR normatīvie dokumenti, kas nosaka atbildību? • Kāda ir tava atbildība? Skolotājas iepriekš sagatavotas vai skolēnu ierosinātu problēmsituāciju analīze, (cēloņi – sekas – atbildība)
--	--	--	---

Jēdzieni:

Cieņa, cieņpilnas attiecības, savstarpējās attiecības, saziņa, attiecību sarežģītumi, reālā vide, virtuālā vide, likums, atbildība, empātija, cilvēka dzīvība, dzīvības vērtība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Konfliktu risināšana.</u> Savstarpējo attiecību sarežģītumu risināšana.	• Saskata un mācās analizēt cilvēku uzvedības cēloņus un sekas dažādās	Sociālās zinības – kā vadīt stresu Teātra māksla – kā, spontāni un	• Kādi ir biežākie cēloņi un sekas problēmsituācijās? Analizēt dažādas

Iespējamo konfliktu klases kolektīvā apzināšana un izvērtēšana. Kopienas dažādība Latvijā, kultūru atšķirības.	problēmsituācijās. Mācās pieņemt lēmumu problēmas (konflikta) risinājuma izvēlē.	efektīvi sadarbojoties, radīt skatuvisku improvizācijas priekšnesumu Literatūra : - konflikti un to risinājumi literāros darbos: S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; O. Henrijs “Bēdu brāļi”; J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; V. Belševica “Bille”; Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” - Kā prognozēt detektīvstāsta sižetu un tēlu rīcību: S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; O. Henrijs “Bēdu brāļi”; J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; V. Belševica “Bille”; Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” Vizuālā māksla – jūtu un emociju ekspresija portretā	problēmsituācijas – cēloņus un sekas. - Kādi konflikti ir mūsu klasē? Izstrādāt anketas jautājumus par tēmu “Konflikti mūsu klasē”; Visi skolēni individuāli aizpilda aptaujas lapas - Ko var secināt pēc anketas datiem? Analizē apkopotos aptaujas rezultātus, nosaka visbiežāk sastopamos konfliktu veidus un cēloņus klasē. - Kādi ir konfliktu risināšanas veidi.
---	---	--	---

Jēdzieni:

Konflikts, konflikta situācija, konfliktu veidi, konfliktu risināšanas ceļi, iecietība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Ētiskās vērtības. Dzīves vērtības – kultūras vērtības (teātris, mūzika, literārie darbi) Mani kā LR pilsoņa pienākumi. Manu ētisko vērtību tops.	- Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus. - Mācās saskatīt savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā. - Pauž savu tikumisko izvēli.	Sociālās zinības – kā pilnveidot savu personību Literatūra – kā sastaptie literārie tēli ietekmē cilvēka personības, tikumu un vērtību veidošanos: S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; O. Henrijs “Bēdu brāļi”; J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; V. Belšvica “Bille”; Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.”	- Kas vērtības? - Kas ir ētiskās vērtības? - Kas ir tikumi? - Kādus tikumus es izvēlos? - Kādas ir mūsu skolas tikumi? - Kādas ir manas vērtības? - Kas ir kultūras vērtības? (teātris, mūzika, literārie darbi) - Kas ir mērķis? - Kādi ir mani mērķi ? - Kas ir pozitīvie mērķi? Kas ir reālie mērķi? - Kas ir LR pilsonis? - Kādi ir mani kā LR pilsoņa pienākumi?

Jēdzieni:

Vērtības, manas vērtības, tikumi, tikumība, mērķi, reāli mērķi, pozitīvi mērķi, Latvijas Republikas (LR) pilsonis, pilsoņa pienākumi.

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās. Klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savai pilsētai, novadam, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Mana dzimta Es un mani līdzcilvēki Latviskās tradīcijas manā ģimenē Ģimenes budžets	• Zina un prot pastāstīt par savu dzimtu, par ģimenes tradīcijām • Izprot attiecību veidošanu ģimenē • Zina pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principiem	Sociālās zinības - kā ģimene ietekmē identitātes veidošanos. Literatūra: • kā literāros darbos parādītas mājas un tur sastapto cilvēku nozīme personības veidošanā, ģimeņu un dzimtu stāsti: - S. Kaldupes darbā "Ziemeļzemes pasakas"; - M. Kempe "Pirmā bērnības atmiņa."; - O. Henrijs "Bēdu brāļi"; - J. Klīdzējs "Cilvēkbērns"; - V. Belšvica "Bille";	• Kas ir dzimta? • Ko tu zini pastāstīt par savu dzimtu? • Ko tu vari pastāstīt par saviem līdzcilvēkiem? • Kādas latviskās tradīcijas tu zini? • Ko tu vari pastāstīt par tradīcijām tavā ģimenē, tavā dzimtā? • Kādas savstarpējās attiecības ir tavā ģimenē? • Vai tu zini kā veidojas pozitīvas attiecības ģimenē?

		- Ž. Verns "Kapteiņa Granta bērns." • Kā latviešu folklorā un literārajos darbos atklājas latviešu tautas tradīcijas un cilvēka dzīve gadskārtu ritumā: - S. Kaldupes darbā "Ziemeļzemes pasakas"; - M. Ķempe "Pirmā bērnības atmiņa."; - O. Henrijs "Bēdu brāļi"; - J. Klīdžs "Cilvēkbērns"; - V. Belšvica "Bille"; - Ž. Verns "Kapteiņa Granta bērns." Mūzika – ģimenes godu atspoguļojums Latvijas komponistu daiļradē Latvijas un pasaules vēsture – sabiedrības aizvēsture	• Kas ir ģimenes budžets? • Kādi ir ģimenes budžeta veidošanas noteikumi?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Dzimta, līdzpilvēks, tradīcijas, budžets, ģimenes budžets, attiecības, savstarpējas attiecības, princips

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Piederība pilsētai/novadam</u> Mana pilsēta/novads	• Mācās izprast lokālpatriotisma ideju un to iedzīvināt savā attieksmē	Latvijas un pasaules vēsture – Krusta kari un Livonija Literatūra:	• Ko tu vari pastāstīt par savu pilsētu vai novadu? • Vai tu zini, kā izskatās

Pilsētas/novada simboli – karogs, ģerbonis Pilsētas/novada vēsturiskais un ģeogrāfiskais raksturojums Pilsētas/novada ievērojamākās vietas, cilvēki Manas skolas muzejs	● Ir iepazīties ar pilsētas vai novada novadpētniecības muzeja kultūrvēsturiskām bagātībām ● Ir iepazīties ar skolas muzeja materiāliem un vērtībām	● pilsētas un novadi literāros darbos; - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; ● Kā ar spilgtiem tēlainās izteiksmes līdzekļiem atklāt dabas skaistumu: - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” ● Kā paplašināt ceļotāja pieredzi, iepazīstot piedzīvojumu literatūru: - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”;	pilsētas/ novada karogs un ģerbonis? ● Kas ir attēlots uz pilsētas vai novada ģerboņa? ● Vai tu vari pastāstīt par savas pilsētas vai novada vēsturisko un ģeogrāfisko raksturojumu? ● Kādi ievērojami objekti atrodas tavā pilsētā vai novadā? ● Ko nozīmē lokālpatriotisms? ● Kādi ievērojamie cilvēki dzīvoja un strādāja tavā pilsētā vai novadā? ● Kādus, tagad ievērojamus cilvēkus tu pazīsti savā pilsētā vai novadā? ● Ar ko tu lepojies savā pilsētā vai novadā? ● Ko tu gribi novēlēt savai pilsētai vai novadam? ● Ko tu vari pastāstīt par skolas muzeju un tā vēsturiskiem krājumiem?
--	--	---	--

		- Ž. Verns "Kapteiņa Granta bērns."	
--	--	-------------------------------------	--

Jēdzieni:

Novads, simboli, raksturojums, lokālpatriotisms, ideja, ievērojams cilvēks, objekts, novadpētniecība, novadpētniecības muzejs, vērtības

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u> Latvijas valsts simboli Valsts svētki, atceres un piemiņas dienas Patriotisma jēdziens Skolas simboli Skolas tradīcijas	• Zina Latvijas valsts simbolus • Mācās izprast Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos • Ir interese par Latvijas valsts svētku vēsturisko izcelsmi • Ir priekšstats par saulgriežiem un gadskārtām latviešu tautas tradīcijās • Zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs	Latvijas un pasaules vēsture – Krusta kari un Livonija Literatūra: • Kā folklorā un literārajos darbos atklājas latviešu tautas tradīcijas un cilvēka dzīve gadskārtu ritumā : - S. Kaldupes darbā "Ziemeļzemes pasakas"; - M. Ķempe "Pirmā bērnības atmiņa."; - O. Henrijs "Bēdu brāļi"; - J. Klīdzējs "Cilvēkbērns"; - V. Belšvica "Bille"; - Ž. Verns "Kapteiņa Granta bērns." • Kā ar spilgtiem tēlainās izteiksmes līdzekļiem atklāt dabas skaistumu:	• Kādus Latvijas valsts simbolus tu zini? • Kādi nozīmīgi valsts svētki, atceres un piemiņas dienas ir Latvijā? • Vai tev ir interese par Latvijas valsts svētku izcelsmi? • Kas ir patriotisms? • Kāpēc ir svarīgi izzināt Latvijas Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos? • Ko tu vari pastāstīt par saulgriežiem un gadskārtu svētkiem latviešu tautas tradīcijās? • Kādi ir skolas simboli? • Ko tu zini par skolas tradīcijām?

		- S. Kaldupes darbā "Ziemeļzemes pasakas"; - M. Ķempe "Pirmā bērnības atmiņa."; - O. Henrijs "Bēdu brāļi"; - J. Klīdzējs "Cilvēkbērns"; - V. Belšvica "Bille"; - Ž. Verns "Kapteiņa Granta bērns." • Kā paplašināt ceļotāja pieredzi, iepazīstot piedzīvojumu literatūru: - S. Kaldupes darbā "Ziemeļzemes pasakas"; - M. Ķempe "Pirmā bērnības atmiņa."; - O. Henrijs "Bēdu brāļi"; - J. Klīdzējs "Cilvēkbērns"; - V. Belšvica "Bille"; - Ž. Verns "Kapteiņa Granta bērns."	• Kas ir pilsoniskā līdzdalība? • Kā tu vari piedalīties skolas, pilsētas, novada, valsts mēroga norisēs?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Simboli, simbolika, atceres diena, patriotisms, tradīcijas, nozīmīgums, posms, vēstures posms, izcelsme, vēsturiska izcelsme, saulgrieži, gadskārtas, pilsonis, pilsoniskums, līdzdalība, mērogs, valsts mērogs, norise

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Nacionālā identitāte</u> Latviešu valoda, kā vērtība Latviešu tautas kultūras mantojuma unikalitāte (Dziesmu un deju svētki, tautasdziesmas, Dainu skapis, tautas tērpi) Latviešu tautas un gadskārtu svētki Latvijas kultūrvēsturiskie un dabas pieminekļi, to nozīme Latviskie ornamentu, to nozīme un izmantošana mūsdienās	• Zina latviešu tautas kultūras mantojuma galvenās bagātības un simbolus • Izprot, ka tautasdziesmas ir latviešu dzīves un mākslas vērtību glabātājas • Izzina Latvijas kultūrvēsturiskos un dabas objektus • Izprot kultūrvēsturiskā mantojuma un valodas saglabāšanas nozīmi	Literatūra: • Kā folklorā un literārajos darbos atklājas latviešu tautas tradīcijas un cilvēka dzīve gadskārtu ritumā: - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” • Kā ar spilgtiem tēlainās izteiksmes līdzekļiem atklāt dabas skaistumu: - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” • Kā paplašināt ceļotāja pieredzi, iepazīstot piedzīvojumu literatūru:	• Kāpēc latviešu valoda ir tautas vērtība? • Kāpēc ir jāsaglabā latviešu valoda? • Vai tu zini, kas ir kultūras mantojums? • Ko tu zini par kultūrmantojuma unikalitāti? • Kāpēc latviešu tautas dziesmas sauc par latviešu dzīves un mākslas vērtību glabātājām? • Kāpēc ir jāapmeklē Latvijas kultūrvēsturiskie un dabas objektus? • Ko tu zini par latviskiem ornamentiem, to nozīmi un izmantošanu mūsdienās?
--	---	--	---

		- S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”; - M. Kempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” Mūzika – ģimenes godu atspoguļojums Latvijas komponistu daiļradē Dizains un tehnoloģijas: - latviskie austie izstrādājumi. - Kā rotā koka izstrādājumus	
--	--	--	--

Jēdzieni:

Identitāte, nacionālā identitāte, valodas vērtība, valodas saglabāšana, unikāls, kultūra, kultūras mantojums, kultūras mantojuma unikalitāte, kultūrvēsturiskais mantojums, kultūrvēsturiskais objekts, mūsdienas, vērtību glabātājas, saglabāšanas nozīme, ornaments

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Multikulturālā vide</u> Tautas un to tradīcijas Latvijā Minoritāšu tradīcijas, valoda Migranti pasaulē, Latvijā Līdzcietība un tolerance	• Apzinās savu nacionālo identitāti • Izprot, ka Latvijas vēsture ir dažādu tautu un kultūru mijiedarbības rezultāts	Literatūra – kā literāro darbu iepazīšana palīdz atrast virtuālus draugus : - S. Kaldupes darbā “Ziemeļzemes pasakas”;	• Kāpēc ir svarīgi apzināties savu nacionālo identitāti? • Kādi tautību pārstāvji dzīvo Latvijā? • Ko nozīmē vārds minoritāte?

Citu tautību valodas, reliģija, tradīcijas, ieražas Svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē	• Zina par citu tautību cilvēkiem Latvijā • Izprot un respektē kopīgo un atšķirīgo dažādu tautu tradīcijās • Izprot vārda tolerance nozīmi	- M. Ķempe “Pirmā bērnības atmiņa.”; - O. Henrijs “Bēdu brāļi”; - J. Klīdzējs “Cilvēkbērns”; - V. Belšvica “Bille”; - Ž. Verns “Kapteiņa Granta bērns.” Latvijas un pasaules vēsture – kristīgās un islama pasaules rašanās Dizains un tehnoloģijas – austi izstrādājumi citu tautu apģērbā Ģeogrāfija – atšķirīgais klimats dažādās Zemes vietās	• Kas ir migranti? • Ko tu zini par migrantiem Latvijā, pasaulē? • Kādu tautību pārstāvji dzīvo tavā pilsētā/novadā? • Ko tu zini par citu tautību valodu, tradīcijām? • Kādas svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē tu zini? • Kas ir tolerance? • Kāpēc ir jārespektē citu tautību kopīgo un atšķirīgo tradīcijas?
---	--	---	---

Jēdzieni:

Tauta, tautība, minoritāte, migranti, līdzietība, tolerance

Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Demokrātijas būtība un nozīme.</u> Latvijas valsts pārvaldes	• Zina Latvijas valsts pārvaldes struktūru. • Izprot jēdzienu demokrātija.	Latvijas un pasaules vēsture – sabiedrība viduslaikos	• Kas ir Latvijas valsts pārvaldes struktūra? • Kas ir demokrātija?

struktūra. Atbildība – viens no demokrātijas pamatprincipiem (atbildības avoti un veidi). Latvijas prezidenti.	• Zina, ko nozīmē atbildība. • Atpazīst Latvijas valsts prezidentus.		• Ko nozīmē atbildība? • Kādus Latvijas Valsts prezidentus zini? Atpazīsti (pēc fotogrāfijām) un nosauc tos.
---	---	--	---

Jēdzieni: Latvijas valsts pārvaldes struktūra, demokrātija, atbildība, Latvijas Valsts prezidenti.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Tiesības un pienākumi.</u> Jauniešu tiesības un pienākumi skolā, vietējā sabiedrībā un valstī. Vienādas tiesības visiem.	• Zina un ievēro savas tiesības un pienākumus. • Ar cieņu izturas pret citu cilvēku tiesībām. • Prot dalīties ar savu pieredzi.	Latvijas un pasaules vēsture – sabiedrība viduslaikos	• Kādi ir tavi pienākumi ģimenē, klasē, skolā, valstī un sabiedrībā? Sastādi pienākumu sarakstu. • Kādas ir tavas tiesības Latvijas valstī? • Vai visiem cilvēkiem ir vienādas tiesības? • Ko nozīmē izturēties ar cieņu pret citu cilvēku tiesībām? Pastāsti savu pieredzi.

Jēdzieni: pienākumi valstī, sabiedrībā, cilvēku tiesības, cieņa.

Tēma	Plānotais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
-------------	------------------	----------------------------------	------------------------------

	sasniedzamais rezultāts	mācību priekšmetiem	
<u>Pilsoniskā līdzdalības iespējas un prasmes.</u> Eiropas Savienība. Es Eiropas Savienībā. Viens vai kopā ar citiem (pilsoniskā līdzdalība, tās nozīme). Sava viedokļa formulēšana un pasniegšana.	• Zina kas ir Eiropas Savienība. • Izprot, ka Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts. • Prot strādāt komandā. • Mācās uzņemties atbildību, līdzdarbojoties savas klases un skolas rīkotajās aktivitātēs. • Spēj formulēt savu viedokli. • Mācās ar cieņu izturēties pret citu viedokli. • Apgūst publiskās uzstāšanās prasmes. • Mācās izprast skolēnu interešu grupu veidošanos. • Ir priekšstats par atšķirīgām kultūrām un atšķirīgo sabiedrībā kopumā. • Apgūst prasmes veidot tolerantu attieksmi pret atšķirīgām kultūrām.	Ģeogrāfija – atšķirīgais klimats dažādās Zemes vietās Sociālās zinības – kā pilnveidot personību	• Kas ir Eiropas Savienība? • Kas ir Eiropas Savienības dalībvalstis? • Kādi ir Eiropas Savienības simboli? • Kādas ir komandas darba priekšrocības un trūkumi? • Kāds ir mans ieguldījums klases un skolas dzīvē? • Vai es protu formulēt un aizstāvēt savu viedokli? • Vai es protu uzklaust un pieņemt citu viedokli? • Kā pareizi publiski uzstāties? Kas jāievēro? • Kas ir skolēnu interešu grupas? • Kas ir multikulturāla vide? • Vai Latvija multikulturāla valsts? • Vai es protu pieņemt atšķirīgo? • Kā sadzīvojam Latvijā ar atšķirīgām kultūrām?

Jēdzieni: Eiropas Savienība, dalībvalsts, atbildība, komanda, klase, viedoklis, individuāls viedoklis, klases viedoklis, cieņa, multikulturāla vide, atšķirīgais, kopējais, tolerants, toleranta attieksme, intereses, interešu grupas, saliedētība.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Brīvprātīgais darbs.</u> Brīvprātīgā darba formas un izpausmes.	• Zina kas ir brīvprātīgais darbs. • Zina brīvprātīgā darba formām un izpausmēm.	Sociālās zinības – kā plānot un sasniegt mērķi ilgtermiņā	• Kas ir brīvprātīgais darbs? • Kādas ir brīvprātīgā darba formas un izpausmes? • Kādas organizācijas veic brīvprātīgo darbu? • Kādas īpašības nepieciešamas, lai veiktu brīvprātīgo darbu?

Jēdzieni: brīvprātīgais darbs, brīvprātīgā darba formas un izpausmes, organizācijas.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgspējīga attīstība.</u> Globālā pasaule. Pasaules iedzīvotāju skaits un	• Izprot globalizācijas jēdzienu. • Zina Latvijas vietu globālajā	Ģeogrāfija: - kā uz Zemes veidojusies	• Kas globalizācija? • Kāda ir Latvijas vieta

daudzveidība. Globālās vides pārmaiņas un to ietekme uz mums.	pasaulē. • Zina iedzīvotāju skaitu pasaulē un Latvijā. • Ir izpratne par cilvēku daudzveidību pasaulē. • Globalizācijas ietekme uz mums. • Zina par globālās pasaules drošības un klimata pārmaiņu jautājumiem. • Zina dabas katastrofu ietekmi un cilvēku dzīves apstākļiem.	dzīvība; - kā iekšējie un ārējie procesi maina Zemes reljefu - kā hidrosfēra mijiedarbojas ar citām Zemes sistēmām Latvijas un pasaules vēsture: - sabiedrības aizvēsture - pirmās civilizācijas; - kristīgās un islama pasaules rašanās - sabiedrība viduslaikos	globālajā pasaulē? • Kāds ir iedzīvotāju skaits Latvijā un pasaulē? Salīdzini! • Vai pasaule visi cilvēki ir vienādi? Cilvēku daudzveidība pasaulē. • Kādu ietekmi uz mūsu tautu atstāj pārmaiņas globālajā vidē? • Kādi ir tavi ieguvumi no globalizācijas procesiem? • Kā risināt klimata pārmaiņas globālajā pasaulē? • Kā klimata pārmaiņas ietekmē vidi? • Kādas ir dabas katastrofas un cilvēku dzīves apstākļi?
--	--	--	---

Jēdzieni: globalizācija, globālā pasaule, iedzīvotāji, iedzīvotāju skaits, iedzīvotāju nacionālais sastāvs, klimata pārmaiņas, dabas katastrofas.

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana, un personības attīstība (pārvērtības ķermenī, jaunas sajūtas un izjūtas)</u> Pārmaiņu laiks: kas ir pubertāte? Es un vienaudži. <u>Raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes periodā.</u> Izmaiņas pusaudžu organismā. Personīgā higiēna. Higiēna (tikšanās ar mediķi). .	• Veidojas priekšstats par fiziskām (primāro un sekundāro dzimuma pazīmju veidošanās), psihiskām, un emocionālām izmaiņām savā organismā. • Veidojas priekšstats par raksturīgākajām pusaudžu īpašībām pubertātes vecumā. • Izveidojies priekšstats par emociju dažādību un izpausmēm. • Veidojas nepieciešamība un prasmes ievērot higiēnas normas.	Sociālās zinības – kā pilnveidot savu personību Sports un veselība - kādas fiziskās aktivitātes nepieciešamas kaulu un muskuļu sistēmas veselībai	• Kas ir pubertāte? • Kādas pārmaiņas notiek jaunieša organismā, ķermenī, sajūtās? • Kas ir dzimumnobriešana? • Kādas higiēnas normas jāievēro? • Kādas emociju izpausmes ir pubertātes laikā?
---	---	--	--

Jēdzieni: Pusaudzis, jauniešs, dzimuma nobriešana, pubertāte, pusaudžu vecuma īpatnības, personības attīstība, fiziskās izmaiņas, psihiskās izmaiņas, emocionālās izmaiņas, emocijas, prieks, bēdas, dusmas, naidis, personīgā higiēna, mutes higiēna, ķermeņa higiēna, intīmā higiēna.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ar dzimuma piederību saistītās rakstura iezīmes. Ciena pret savu un pretējo dzimumu.</u>	• Apzinās savu dzimumu un ar to saistītās rakstura un uzvedības iezīmes. • Prot respektēt pretējā	Sociālās zinības – kā pilnveidot savu personību Sports un veselība – elpošanas sistēmas izvērtēšana miera	• Kas ir dzimums? • Kādas rakstura un uzvedības iezīmes ir meitenēm?

Savstarpējās attiecības. Es zēns. Es meitene.	dzimuma atšķirības. • Ir pozitīva attieksme un cieņa pret savu un pretējo dzimumu. • Veidojas pozitīva attieksme pret jēdzieniem sievīšķība un vīrišķība.	režīmā, slodzes laikā un pēc slodzes	• Kādas rakstura un uzvedības iezīmes ir zēniem? • Kas ir sievišķība? Kas par to liecina? • Kas ir vīrišķība? Kas par to liecina? • Kā izrādīt cieņu pret pretējo dzimumu?
--	---	--------------------------------------	---

Jēdzieni: Zēns, meitene, dzimums, rakstura iezīmes, sievišķība, vīrišķība, cieņa, pozitīva attieksme, izpratne, iejūtība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dažādu jūtu izpausmes veidi (verbālie un neverbālie), to izvērtēšana</u> Pazīt un pārvaldīt savas jūtas. Vai visi uztveram vienādi?	• Apzinās, ka jūtas un emocijas ir katra cilvēka dabiskas izpausmes. • Gūst priekšstatu par dažādām jūtu paušanas iespējām. • Spēj pieņemt citu paustās jūtas.	Sociālās zinības – kā vadīt stresu Sports un veselība – kā droši un pārliecinoši veikt vingrojumus Vizuālā māksla – jūtu un emociju ekspresija portretā	• Kas emocijas? • Kas ir jūtas? • Kādi ir jūtu izpausmes veidi? • Kā es paužu savas emocijas un jūtas? • Kā paust jūtas? • Kā saprast citu jūtas? • Kā pareizi reaģēt uz citu paustām jūtām?

Jēdzieni: Emocijas, jūtas, jūtu izpausmes, prieks, bēdas, dusmas, sajūsma, nepatika, utt.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Atkarību izraisošas</u>	• Zina dažādas atkarību	Sports un veselība – kā	

<u>vielas(narkotiskās, psihotropās, psihoaktīvās vielas, alkohols un smēķēšana) un to ietekme uz veselību</u> Atkarību izraisošas vielas. Reklāma manā dzīvē. Piemērotas nodarbes brīvajā laikā.	izraisošas vielas. • Zina par atkarību izraisošo vielu lietošanas negatīvo ietekmi uz veselību. • Ir priekšstats par atkarību izraisošu vielu lietošanas cēloņiem un motīviem. • Zina par iespējām izvēlēties piemērotas nodarbošanās savā brīvajā laikā. • Spēj pretoties negatīvam psiholoģiskam spiedienam. • Mācās saskatīt veselīga dzīvesveida priekšrocības. • Ir izpratne par medikamentu lietošanas nepieciešamību (ja ir kāda saslimšana). • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu. (pasīvā smēķēšana)	pilnvērtīgi un veselīgi pavadīt brīvo laiku Bioloģija – kā darbojas cilvēka orgānu sistēmas	• Kas ir atkarību izraisošas vielas? • Kādi ir biežākie to lietošanas cēloņi un motīvi? • Kāpēc šīs vielas ir kaitīgas? • Kādas ir piemērotākās brīvā laika pavadīšanas iespējas? • Kā ir veselīgs dzīvesveids? • Kādas ir veselīga dzīvesveida priekšrocības? • Kā pateikt – NĒ? • Kādas ir manas tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu? • Kas ir “pasīvā smēķēšana”?
--	---	--	---

Jēdzieni: Atkarību izraisošas vielas, narkotikas, alkohols, smēķēšana, apreibinošas vielas, pasīvā smēķēšana, veselīgs dzīvesveids

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dažādas atkarības - azartspēles, datorspēles, interneta atkarības.</u> Brīvais laiks – draugs vai ienaidnieks. Jauno tehnoloģiju atkarība.	• Ir priekšstats par dažādiem atkarību veidiem – interneta, datorspēle, azartspēles. • Zina šo atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēku.	Sports un veselība – kā āra nodarbībās var uzlabot fizisko sagatavotību un veselību Datorika – kā sadarboties tiešsaistē, veidojot dokumentus un	• Kas ir atkarība? • Kādas pazīmes liecina, ka ir atkarība? • Kā tā rodas? • Kas ir interneta atkarība?

	Mācās izvēlēties piemērotākas nodarbošanos brīvā laikā.	prezentācijas.	- Kas ir datorspēļu atkarība? - Kā veselīgi pavadīt brīvo laiku?
--	---	----------------	---

Jēdzieni: Atkarības, interneta atkarība, datorspēļu atkarība, azartspēļu atkarība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Veselīga vide.</u> Vide man apkārt. Veselīgas vides veidošana.	- Zina dažādus vides faktorus, kas ietekmē cilvēka veselību. - Saprot, ka katrs var būt līdzatbildīgs veselīgas vides veidošanā. - Veido pozitīvu attieksmi pret sakoptu vidi.	Sociālās zinības – kā vadīt stresu un pilnveidot savu personību Dizains un tehnoloģijas – kā veselībai droši veikt gaļas un zivju termisko apstrādi. Sports un veselība - kā vingrinājumus veikt droši un pārliecinoši	- Kas ir vide? - Kādi vides faktori mūs ietekmē? Kā ietekmē? - Kas ir veselīga vide? - Kas ir sakopta vide? - Kā varu piedalīties veselīgas un sakoptas vides veidošanā? - Kādā vidē es jūtos labāk?

Jēdzieni: Veselība, vide, vides faktori, veselīga vide, sakopta vide, līdzdalība, līdzatbildība.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-8stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Satiksmes drošība. 1.Satiksmes dalībnieka atbildība. Satiksmes dalībnieka atbildība - gājējs, pasažieris, transportlīdzekļa vadītājs. Es kā satiksmes dalībnieks.	• Iesaistoties ceļu satiksmē, ievēro satiksmes noteikumus. • Zina savu lomu satiksmes kustībā. • Saprot pasažieru drošības noteikumu nepieciešamību. • Izprot uzvedības noteikumu ievērošanas nepieciešamību.	Sociālās zinības – kā vadīt stresu Inženierzinības – kā pārnes iedarbību un vada ierīces	• Kādi ir satiksmes noteikumi gājējiem? • Kādi satiksmes noteikumi jāievēro pasažieriem? (gan automašīnā, gan sabiedriskā transportā) • Kāds ir atbildīgs satiksmes dalībnieks? • Kāda ir mana atbildība uz ceļa? • Kādi satiksmes noteikumi jāievēro transportlīdzekļa vadītājam (velosipēds, motorolleris)?

			● Par ko atbildīgs transportlīdzekļa vadītājs? ● Kā uzvedība uz ceļa var ietekmēt manu un citu cilvēku veselību? ● Kā rīkoties riska situācijās?
--	--	--	--

Jēdzieni: Ceļu satiksmes noteikumi., satiksmes dalībnieks, gājējs, pasažieris, transporta vadītājs, riska situācija, cilvēka veselība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Motorizētie transportlīdzekļi. Motorizēti transportlīdzekļi, to vadīšanas nosacījumi. Ceļu satiksme drošības spēle.	● Zina kurus transportlīdzekļus var vadīt pusaudža vecumā. ● Zina kur un kādi dokumenti nepieciešami vadītāja apliecības (velosipēdam) kārtošanai.	Inženierzinības: - kā izmanto gāzu un šķidrumu īpašības; - kā iegūst, uzkrāj un pārvērš enerģiju; - kā pārnes iedarbību un vada ierīces	● Kādus transportlīdzekļus var vadīt pusaudža vecumā? ● Kur var nokārtot vadītāja apliecību? ● Kādi dokumenti nepieciešami, lai varētu kārtot vadītāja apliecību? ● Kas jāzina, lai iegūtu vadītāja apliecību? ● Kāda ir vadītāja atbildība? ● Kādi noteikumi jāievēro, iesaistoties satiksmē?

Jēdzieni:

Motorizētie transportlīdzekļi, velosipēds, motorollers, mopēds, motocikls, automašīna, vadītāja apliecība, pase, dzimšanas apliecība, ceļu satiksmes noteikumu eksāmens, pārkāpums, atbildība, sods.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijās.</u> 1.Ugunsdrošība Atbildīga apiešanās ar uguni un elektrību. Ugunsdrošība un elektrodrošība mājās un skolā.	• Zina un ievēro galvenos ugunsdrošības un elektrodrošības noteikumus. • Atbildīga attieksme par savas rīcības sekām.	Dizains un tehnoloģijas – veselībai droša gaļas un zivju termiskā apstrāde	• Kādi ugunsdrošības noteikumi jāievēro skolā? • Kādi ugunsdrošības noteikumi jāievēro ikdienā, mājās? • Kādi elektrodrošības noteikumi jāievēro skolā? • Kādi elektrodrošības noteikumi jāievēro ikdienā, mājās? • Kā izsaukt palīdzību? • Kāda informācija jāpasaka glābējiem? • Kā pasargāt sevi nelaimes gadījumā?

Jēdzieni:

Ugunsdrošība, elektrodrošība, rīcība, neuzmanība, negadījums, ugunsgrēks, palīdzība, glābšanas dienests, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, dispečers, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Civilā aizsardzība. Evakuācija Evakuācijas plāna nepieciešamība.	• Atpazīst ekstremālas situācijas. • Novērtē riska situācijas atbilstoši vecumam.		• Kas ir evakuācija? • Kas ir evakuācijas plāns? • Kas ir ekstremāla situācija? • Kādās situācijās nepieciešama evakuācija? • Kā rīkoties evakuācijas gadījumos? (skolā un citās sabiedriskās vietās)?

Jēdzieni:

Ekstremāla situācija, evakuācija, evakuācijas plāns, glābšanas dienesti – ugunsdzēsēji, ātrā medicīniskā palīdzība, policija, telefons 112, viltus trauksme, viltus zvani.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
3. Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās. Masu pasākumu pozitīvais un negatīvais aspekts.	• Zina un ievēro drošības noteikumus masu pasākumos.	Sports un veselība – kā veiksmīgi sadarboties komandu fiziskajās aktivitātēs	• Kas ir sabiedriskā vieta? • Kas ir masu pasākums? • Kāpēc notiek pasākumi?

Es – masu pasākumu dalībnieks.		Sociālās zinības – kā vadīt stresu un pilnveidot personību	• Kad un kādus noteikumus tu ievēro masu pasākumos? Kāpēc? • Kādi drošības noteikumi jāievēro sabiedriskās vietās? Kāpēc? • Kādi drošības noteikumi jāievēro masu pasākumos? Kāpēc?
--------------------------------	--	---	---

Jēdzieni: Pasākums, masu pasākums, sabiedriska vieta, drošības noteikumi, pasākumu dalībnieks.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
4. Pašaizsardzība. Personiskais īpašums, tā neaizskaramība.	• Prot sargāt savas personīgās mantas. • Zina kā rīkoties, ja nozagtas vai pazaudētas personīgās mantas.	Sports un veselība – kā āra nodarbības uzlabo fizisko sagatavotību	• Kas ir īpašums? • Kas ir personiskais īpašums? • Kā nosargāt savas mantas? • Kā rīkoties, ja nozagtas vai pazaudētas personīgās mantas?

Jēdzieni: Pašaizsardzība, īpašums, personīgais īpašums, zādzība, nozaudēšana.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
5.Pirotehnika. Pirotehnikas skaistums un ēnas puses.	• Zina, ka ir sertificēta pirotehnika.	Inženierzinības – kā izveidot drošu un stabilu konstrukciju	• Kas ir pirotehnika? • Kas ir sertificēta

	legūta informācija par pirotehnikas lietošanas noteikumiem		pirotehnika? - Kur iegādāties sertificētu pirotehniku? - Vai tā var būt bīstama? - Kad, kā un kur to lieto? - Kas jāievēro skatoties salūtu? - Kādas situācijas var rasties, ja neievēro drošības un lietošanas noteikumus? - Par ko vēsta pirotehnikas lietošanas noteikumi?
--	--	--	---

Jēdzieni: Pirotehnika, sertificēta pirotehnika, lietošanas noteikumi, lietošanas instrukcijas, drošības noteikumi., salūts.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
6. Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos. Rīcība vardarbības gadījumos. Neatliekamā palīdzība nelaimes gadījumā.	- Prot pareizi rīkoties dažādos nelaimes gadījumos. - Prasme izsaukt palīdzības dienestus.		- Kas ir pirmā palīdzība? - Kas ir neatliekama pirmā palīdzība? - Kas izraisa nelaimes gadījumus? - Kā rīkoties, ja ar mani noticis nelaimes gadījums? - Kā rīkoties, ja kāds cits iekļuvis nelaimes gadījumā? - Kur meklēt palīdzību

			skolā? ● Kur meklēt palīdzību ikdienā? ● Kur zvanīt? ● Kāda informācija jāpasaka, piesakot nelaimes gadījumu?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Nelaiimes gadījums, pirmā palīdzība, neatliekamā pirmā palīdzība, glābšanas dienesti, 112, Kur noticis?, Kas noticis?, Cik cietuši?

Temats	Plānotais sasniegjamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
7. Drošība pie un uz ūdeņiem. Drošība uz ūdens. Drošība vasarā. Pārgalvīgu rīcību sekas.	● Prot izvērtēt un nepieļaut riska situācijas ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā. ● Zina un ievēro skolas iekšējās kārtības noteikumus un Valmieras pilsētas kārtības noteikumus, kas attiecas uz peldēšanos atklātās ūdenstilpnēs.	Sports un veselība – kā veikt vingrojumus droši Bioloģija – cilvēka orgānu sistēmas, to darbība	● Kas ir ūdenskrātuves? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro, atrodoties pie ūdens? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro atrodoties pie un uz aizsalušām ūdenskrātuvēm? ● Kādi noteikumi jāievēro vasarā? ● Kāda ir pārgalvīga rīcība? ● Kādas situācijas un sekas var rasties, rīkojoties pārgalvīgi un neievērojot drošības noteikumus?

Jēdzieni:

Ūdens, ūdenskrātuves, upe, ezers, drošība, peldvieta, boja, ledus, riska situācija, pārgalvīga rīcība, sekas

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 8. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais apguves laiks – 6-8 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniežamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte. Sava "Es" apzināšana. Mani "+" un "-". Manas intereses. Manas vajadzības. Vēlmes un vajadzības. Emocijas. Emocijas un stress. Bezizeja un izeja. Prasme pieņemt racionālus lēmumus. Zēnu un meiteņu atšķirīgais pasaules redzējums.	• Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem. • Analizē savas īpašības. • Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo un negatīvo sevi. • Novērtē savus panākumus un neveiksmes. • Apzinās savas emocijas. • Mācās mērķtiecīgi vadīt savas emocijas. • Zina iekšējās un ārējās kontroles mehānismus, kuri nosaka cilvēka rīcību	Teātra māksla – piedzīvot māksliniecisku sadarbību, pašradot scenāriju par aktuālu tēmu, kopīgi veidojot skatuvisku iestudējumu. Literatūra – literāro tēlu raksturi, to stiprās un vājās puses; - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā "Spēle ar dzīvību"; - A.Grīna darbā "Klusie ciemiņi";	• Kas es esmu? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Kas es esmu) • Kādas ir manas intereses? • Kādas ir manas vajadzības un vēlmes? • Kāda emocija ir mani? Kā tās atpazīt? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Emociju atpazīšana)

	un attiecības. • Izprot dažādu emociju un stresa cēloņus. • Mācās pārvarēt negatīvās emocijas un stresu . • Mācās pareizi rīkoties psiholoģiskās krīzes gadījumos. • Pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā. • Mācās raksturot cilvēka iekšējo pasauli kā sirdsapziņas, prāta un jūtu kopumu.	- R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Vizuālā māksla – jūtu un emociju ekspresija portretā	• Kas ir cieņa? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Cieņa) • Kas ir dusmas? Kad tās rodas? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Dusmas) • Kā kontrolēt dusmas un emocijas? Dusmu kontroles spēle. (no uzvedība.lv) • Kas ir jūtas, sajūtas? Spēle “Jūtas. Sajūtas .Emocijas.” • Kas ir motivācija? • Kas ir vajadzības? • Kādas ir tavas vērtības? Spēles “Motivācija. Vērtības. Vajadzības.” • Kā izzināt sevi? Personības izzināšanas testi (NIID.lv)
--	--	--	---

Jēdzieni:

Individualitāte, atšķirīgs, vienāds, raksturs, rakstura īpašības, pozitīvas īpašības, negatīvas īpašības, panākumi, neveiksmes, emocijas, emociju vadīšana, rīcība, attiecības, emociju iekšējās kontroles mehānismi, ārējās kontroles mehānismi, stress, stresa cēloņi, psiholoģiskā krīze, saskarsme, sadarbība, cilvēka iekšējā pasaule, sirdsapziņa, prāts, jūtas, garīgās pilnveides ceļš.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Mani dzīves mērķi. Mērķu izvirzīšana un iespējamie risinājumi mērķu sasniegšanā. Klases stundas plānošana.	● Apzinās savus mērķus dzīvē. ● Mācās savu darbību virzīt mērķu sasniegšanai. ● Prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mījsakarību izpratni.	Sports un veselība – taktisko variantu daudzveidības ietekme uz manu sniegumu sporta spēlēs. Teātra māksla - Literatūra – literāro tēlu mērķi, mērķu sasniegšanas stratēģijas: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Teātra māksla – piedzīvot māksliniecisku sadarbību, pašradot scenāriju par aktuālu tēmu, kopīgi veidojot skatuvisku iestudējumu.	● Ko vēlies sasniegt šonedēļ, šajā mēnesī, šajā mācību semestrī? ● Ko vēlies sasniegt dzīvē? ● Kas tev palīdzēs to sasniegt? ● Kādi uzdevumi veicami, lai to sasniegtu? ● Sastādi plānu rītdienai, nedēļai, mēnesim, mācību semestrim. ● Veic sekmju prognozēšanu mēnesim, mācību semestrim. ● Kā plānot audzināšanas stundu, pasākumu? Tēmas, veicamo uzdevumu un metožu izvēle. (teorētiski, ja ir drosmīgie, var arī vadīt nodarbību, pasākumu)

Jēdzieni:

Mērķis, mērķa izvirzīšana, mērķtiecība, prognoze, rīcība, sekas, cēloņi, cēloņu un seku mījsakarība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Savstarpējās attiecības.</u> Skolas kārtības noteikumi. Klases kārtības noteikumi. Psiholoģiskais klimats klasē. Runas kultūra. Žargoni. Aizspriedumi un stereotipi, izplatītākie mīti pusaudžu vidē. Vajadzība izteikties. Prasme klausīties. Uzvedība pie galda.	• Veido cieņpilnas savstarpējās attiecības ar līdzcilvēkiem. • Ievēro pieklājības normas. • Mācās analizēt un risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus gan reālajā, gan virtuālajā saziņas vidē. • Zina atbildību un likuma normas (normatīvajos dokumentos noteikto atbildību) • Attīsta empātijas spējas. • Apzinās cilvēka dzīvības vērtību. • Zina pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus. • Mācās izvērtēt savu rīcību un ja nepieciešams atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties.	Literatūra – savstarpējās attiecības literāros darbos: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Teātra māksla – piedzīvot māksliniecisku sadarbību, pašradot scenāriju par aktuālu tēmu, kopīgi veidojot skatuvisku iestudējumu. Sports un veselība – kā izdejot sirsnību, smaidu un draudzību	• Kādi ir savstarpējo attiecību modeļi? • Kādas ir emocijas un uzvedības normas dažādos attiecību modeļos? Raksturo tās! • Kā stereotipi un aizspriedumi ietekmē attiecības? Izspēlē didaktisko spēli “Ar ko es brauktu ceļojumā apkārt pasaulei?”, pārrunā katra izdarītās izvēles, to cēloņus un sekas, lai konstatētu stereotipu un aizspriedumu klātesamību katra attiecībās ar cilvēkiem. • Kāds esmu skolā? Kāds esmu ārpus skolas? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Es skolā un ārpus skolas) • Kā droši komunicēt internetā? Drošības spēle “Nosargāt internetā.” • Kādi LR normatīvie dokumenti, kas nosaka
---	---	--	--

			atbildību? • Kāda ir mana atbildība? Skolotājas iepriekš sagatavotas, vai skolēnu ierosinātu problēmsituāciju analīze, (cēloņi – sekas – atbildība) • Kāda ir draudzīga kolektīva nozīme? “Droša nākotne draudzīgam kolektīvam.”
--	--	--	--

Jēdzieni:

Cieņa, cieņpilnas attiecības, savstarpējās attiecības, saziņa, attiecību sarežģītumi, reālā vide, virtuālā vide, likums, atbildība, likuma normas, empātija, cilvēka dzīvība, dzīvības vērtība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Konfliktu risināšana.</u> Savstarpējo attiecību sarežģītumu risināšana. Problēmsituācija, tās analīze un atbildības piemērošana. Migrācijas procesi pasaulē. Iespējamie konflikti klases kolektīvā apzināšana, analizēšana un novēršana.	• Mācās analizēt cilvēku uzvedības cēloņus un sekas dažādās problēmsituācijās. • Mācās pieņemt lēmumu problēmas (konflikta) risinājuma izvēlē. • Prot analizēt un izvērtēt konflikta situācijas. • Mācās tolerantī izvērtēt pretējās puses viedokli. • Mācās saskatīt iespējamās konflikta	Literatūra – konflikti un to risinājumi literāros darbos: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Teātra māksla – piedzīvot māksliniecisku sadarbību,	• Kā risināt un novērst problēmsituācijas? Skatīties video ar dažādām problēmsituācijām, tos analizēt nosakot cēloņu, sekas un pieņemt lēmumu konflikta risināšanai/novēršanai. • Vai klasē ir konflikti? Izstrādāt anketas jautājumus par tēmu “Konflikti mūsu klasē”.

	risināšanas ceļus, saskaņojot abu konfliktējošo pušu viedokļus. • Mācās saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus. • Iecietīga attieksme pret atšķirīgu dzīvesveidu, uzskatiem un izskatu.	pašradot scenāriju par aktuālu tēmu, kopīgi veidojot skatuvisku iestudējumu.	• Ko var secināt no aptaujas datiem? Analizēt apkopotos aptaujas rezultātus, nosaka visbiežāk sastopamos konfliktus un to cēloņus klasē. • Kā risināt konfliktus? Balstoties uz anketas rezultātiem, grupās izstrādā un piedāvā konfliktu risināšanas paņēmienus.
--	---	---	--

Jēdzieni:

Konflikts, konflikta situācija, konfliktu veidi, konfliktu risināšanas ceļi, konfliktējošas puses, problēmas, problēmu risinājumi, iecietība, uzskati, dzīvesveids.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Ētiskās vērtības. Ētiskās vērtības LR Satversmes preambulā. Mani kā LR pilsoņa pienākumi. Dzīves vērtība.(kultūra – mūzika, teātris, dejas.)	• Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai. • Mācās saskatīt savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā. • Pauž savu tikumisko izvēli, to pamatojot.	Literatūra – literāro tēlu tikumi un vērtības, cilvēka un dabas mijiedarbība: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”;	• Kas ir ētiskās vērtības? • Kādas ir manas ētiskās vērtības? • Kādi ir mani mērķi? • Kāda rīcība man palīdz sasniegt reālus un pozitīvus mērķus? • Kādi ir mani tikumi? Kas par to liecina? • Kādi ir mani netikumi? Kā

		- R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Teātra māksla – piedzīvot māksliniecisku sadarbību, pašradot scenāriju par aktuālu tēmu, kopīgi veidojot skatuvisku iestudējumu. Vizuālā māksla - kā attēlot vispārcilvēciskās vērtības mākslā. Sports un veselība – kā izdejot sirsnību, smaidu un draudzību	no tiem atteikties? • Kādi ir LR pilsoņa pienākumi? • Kas ir LR Satversmes preambula? • Kādas ētiskās vērtības ir Satversmes preambulā?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Vērtības, manas vērtības, tikumi, tikumība, mērķi, reāli mērķi, pozitīvi mērķi, Latvijas Republikas (LR) pilsonis, pilsoņa pienākumi, LR Satversmes preambula.

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās. Klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savai pilsētai, novadam, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Mana dzimta Tradīcijas un vērtības ģimenē Mana loma ģimenē Savstarpējās attiecības ģimenē Konflikta risināšana ģimenē	- Mācās saskatīt savas ģimenes ētiskās vērtības - Izprot attiecību veidošanu ģimenē - Zina savu lomu un pienākumus ģimenē - Zina pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus	Literatūra – daudzveidīgi liroepiski žanri pilnveido lasītāja pieredzi un attieksmi pret mājām, tautas pagātnes pieredzi un nākotnes iecerēm; - latviešu folklorā ; I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Vizuālā māksla – veido materiālu animācijas tehnikā.	- Kas ir dzimta? - Ko tu zini pastāstīt par savu dzimtu? - Ko tu vari pastāstīt par saviem līdzcilvēkiem? - Kas ir ģimenes ētiskās vērtības? - Ko tu vari pastāstīt par tradīcijām tavā ģimenē, tavā dzimtā? - Kādas savstarpējās attiecības ir tavā ģimenē? - Vai tu zini kā veidojas pozitīvas attiecības ģimenē? - Kā notiek konflikta risināšana ģimenē? - Kāda ir tava loma un pienākumi ģimenē?

Jēdzieni:

Dzimta, ģimene, vērtība, tradīcijas, savstarpējās attiecības, konflikts, ētiskās vērtības, pienākumi, līdzcilvēki

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Piederība pilsētai/novadam</u> Mana pilsēta/novads Pilsētas/novada karogs, ģerbonis Pilsētas/novada vēsturiskais un ģeogrāfiskais raksturojums Es savā pilsētā/novadā Es savai pilsētai, pilsēta man Pilsētas/novada ievērojamākās vietas, cilvēki Tradīcijas un svētki Pilsētā/novadā	- Izprot lokālpatriotisma ideju un iedzīvināt to savā attieksme pret dzimto vietu, pilsētu, novadu - Mācās saskatīt kultūrvēsturisko objektu nozīmi vēstures apgūvē - Ir iepazinies ar pilsētas/novada novadpētniecības muzeja kultūrvēsturiskām bagātībām - Ir iepazinies ar skolas muzeja krājumiem	Latvijas un pasaules vēsture: - Hercogistes un lielvalstu varas laiks Latvijas teritorijā; - Latviešu nācijas veidošanās Literatūra – daudzveidīgi liroepiski žanri pilnveido lasītāja pieredzi un attieksmi pret mājām, tautas pagātnes pieredzi un nākotnes iecerēm; - latviešu folklorā ; I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.”	- Ko tu vari pastāstīt par savu pilsētu vai novadu? - Vai tu zini, kā izskatās pilsētas/ novada karogs un ģerbonis? - Kas ir attēlots uz pilsētas vai novada ģerboņa? - Vai tu vari pastāstīt par savas pilsētas vai novada vēsturisko un ģeogrāfisko raksturojumu? - Kādi ievērojami objekti atrodas tavā pilsētā vai novadā? - Ko nozīmē lokālpatriotisms? - Kādus, tagad ievērojamus cilvēkus tu pazīsti savā pilsētā vai novadā? - Ar ko tu lepojies savā pilsētā vai novadā? - Ko tu vari dot savai pilsētai vai novadam? - Ko tu gribi novēlēt savai

			pilsētai vai novadam? Ko tu vari pastāstīt par skolas muzeju un tā vēsturiskiem krājumiem?
--	--	--	---

Jēdzieni:

Simboli, vēsturiskais raksturojums, ģeogrāfiskais raksturojums, tradīcijas, ievērojams, kultūrvēsturiskais objekts, novadpētniecība, novadpētnieciskais muzejs, lokālpatriotisms

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u> Dzimtene sirdī un domās Latvijas valsts simboli Piemiņas un atceres dienas Latvijā 4. maijs – Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas diena Latvijas valsts proklamēšana Latviešu saulgriežu un gadskārtu svētki Pilsoniskās līdždalības nozīmīgums Skolas simboli un tradīcijas	- Zina Latvijas valsts simbolus - Ir interese par Latvijas valsts svētku vēsturisko izcelsmi - Apzinās Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos - Ir priekšstats par saulgriežiem un gadskārtām latviešu tautas tradīcijās - Ir zināšanas par piemiņas un atceres dienām, prot svinēt valsts svētkus - Zina un praksē izmanto pilsoniskās līdždalības iespējas skolas, pašvaldības	Latvijas un pasaules vēsture: - Hercogistes un lielvalstu varas laiks Latvijas teritorijā; - Latviešu nācijas veidošanās Literatūra – daudzveidīgi liroepiski žanri pilnveido lasītāja pieredzi un attieksmi pret mājām, tautas pagātnes pieredzi un nākotnes iecerēm: - latviešu folklorā ; I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie	- Kādus Latvijas valsts simbolus tu zini? - Kādi nozīmīgi valsts svētki, atceres un piemiņas dienas ir Latvijā? - Vai tev ir interese par Latvijas valsts svētku izcelsmi? - Kas ir patriotisms? - Kāpēc ir svarīgi izziņāt Latvijas Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos? - Ko tu vari pastāstīt par saulgriežiem un gadskārtu svētkiem latviešu tautas

	un valsts mēroga norisēs • Zina nacionālā mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas (Mazpulki, Jaunsardze, Skauti, Gaidas u.c.)	ciemiņi'; - R.Ezeras darbā "Cilvēkam vajag suni."	tradīcijās? • Kādas nacionālā mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas tu zini? • Kādi ir skolas simboli? • Ko tu zini par skolas tradīcijām? • Kas ir pilsoniskā līdzdalība? • Kā tu vari piedalīties skolas, pilsētas, novada, valsts mēroga norisēs? • Kādi ir skolas simboli un tradīcijas?
--	---	---	---

Jēdzieni:

Dzimtene, valsts simboli, piemiņa, atceres diena, neatkarība, Brīvības cīņas, proklamēšana, pilsonis, pilsoniskā līdzdalība, iespēja, ievērojams, nozīmīgs, izcelsme, vēstures posms, valsts mērogs, norise, organizācija, nevalstiskā organizācija, saulgrieži, gadskārtu svētki

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Nacionālā identitāte</u> Latvijas kultūrvēsturisko pieminekļu iepazīšana Valsts svētki mūsu mājās Latviešu valoda, kā vērtība Latviešu tautas kultūras mantojuma unikalitāte (Dziesmu	• Izprot latviešu tautas veidošanās priekšnosacījumus un apstākļus • Izprot latviešu valodas saglabāšanas nozīmi • Zina par kultūrvēsturisko	Latvijas un pasaules vēsture: - Hercogistes un lielvalstu varas laiks Latvijas teritorijā; - Latviešu nācijas veidošanās Literatūra – daudzveidīgi	• Kāpēc latviešu valoda ir tautas vērtība? • Kāpēc ir jāsaglabā latviešu valoda? • Vai tu zini, kas ir kultūras mantojums? • Ko tu zini par

un deju svētki, tautasdziesmas, Dainu skapis, tautas tērpi)	pieminekļu saglabāšanu, kopšanu un aizsargāšanu • Zina un ar cieņu izturas pret nacionālās kultūras vērtībām	līroepiski žanri pilnveido lasītāja pieredzi un attieksmi pret mājām, tautas pagātnes pieredzi un nākotnes iecerēm: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.” Mūzika – Dziesmu un deju svētku tradīcijas Latvijā Vizuālā māksla – veidot materiālu animācijas tehnikā	kultūrmantojuma unikalitāti? • Kāpēc latviešu tautas dziesmas sauc par latviešu dzīves un mākslas vērtību glabātājām? • Kāpēc ir jāapmeklē Latvijas kultūrvēsturiskie un dabas objektus? • Ko tu zini par latviskiem ornamentiem, to nozīmi un izmantošanu mūsdienās?
---	---	---	--

Jēdzieni:

Piemineklis, nozīme, kultūrvēsturiskā nozīme, vērtība, mantojums, kultūras mantojums, unikāls, unikalitāte, priekšnosacījums, apstākļi, aizsargāšana, cieņa

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Multikulturālā vide</u> Indivīda un tautas brīvība Dažādas tautas Latvijā un pasaulē Galvenās vērtības demokrātiskā	• Ir priekšstats par cilvēkiem, kuri dzīvo Latvijā un kuriem ir atšķirīga āriene, reliģiskā un etniskā piederība • Zina un ievēro LR Satversmē	Literatūra: kā literāru darbu iepazīšana palīdz pasaules kultūras zīmju iepazīšanā	• Kāpēc ir svarīgi apzināties savu nacionālo identitāti? • Kādi tautību pārstāvji dzīvo Latvijā?

sabiedrībā Citu vajadzību un individualitātes respektēšana Nevalstiskās organizācijas Latvijā Kultūru dažādība novados un Latvijā	nostiprinātās vērtības • Zina un ievēro ētiskās vērtības • Izprot, ir iecietīgi pret atšķirīgo • Ir tolerantī pret mazākuma viedokli	Latvijas un pasaules vēsture - Hercogistes un lielvalstu varas laiks Latvijas teritorijā; - Revolūcijas un modernizācija - Aboslūtisms Dizains un tehnoloģijas - apgērbī un aksesuāri dažādās kultūrās	• Ko nozīmē vārds minoritāte? • Kas ir migranti? • Ko tu zini par migrantiem Latvijā, pasaulē? • Kādu tautību pārstāvji dzīvo tavā pilsētā/novadā? • Ko tu zini par citu tautību valodu, tradīcijām? • Kādas svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē tu zini? • Kas ir tolerance? • Kāpēc ir jārespektē citu tautību kopīgo un atšķirīgo tradīcijas?
--	---	--	--

Jēdzieni:

Vērtība, dzīves vērtība, sabiedrība, demokrātija, tauta, tautība, līdzcievība, citāds, tolerance, kritiskā domāšana, spēja pieņemt citādo, atšķirīgs, āriene, reliģija, etniska biedrība, pārliecība, politika, Satversme, cilvēka cieņa, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, ētiskās vērtības, iecietīgs, mazākums, minoritātes, migranti, nacionāls, identitāte, nacionālā identitāte

Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Demokrātijas būtība un nozīme. Ievērojami cilvēki Latvijā. Latvijas Republikas Satversme – valsts pamatlikums. Demokrātijas pamatvērtības.	• Zina ievērojamus cilvēkus Latvijas. • Zina, kas ir Latvijas Republikas pamatlikums. • Izprot demokrātijas pamatvērtības.	Sociālās zinības: - kā darbojas tirgus; - kāpēc jāmaksā nodokļi Latvijas un pasaules vēsture – Latviešu nācijas veidošanās Literatūra – demokrātija literāros darbos: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.”	• Kas ir Satversme? • Kāda ir Satversmes loma demokrātiskā valstī? • Vai tu zini Latvijas ievērojamus cilvēkus? • Kādus cilvēkus tu zini, kas nesuši Latvijas vārdu pasaulē? • Kādi ievērojami cilvēki ir Latvijas politikas vēsturē? • Kas ir valsts pamatlikums? • Kādas ir demokrātijas pamatvērtības?(brīvība, vienlīdzība, taisnīgums)

Jēdzieni: Satversme, Latvijas Republikas Satversme, demokrātijas pamatvērtības, brīvība, vienlīdzība, taisnīgums.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Tiesības un pienākumi.</u> Kā tiesības un pienākumi ir saistīti ar likumiem? Uzvedība un atbildība. Likums un taisnīgums.	• Zina, ka likumi paredz gan tiesības, gan pienākumus. • Izprot kāpēc vajadzīgi noteikumi un likumi. • Zina, kur meklēt palīdzību, ja tiek pārkāptas tiesības. • Pratīs kontrolēt savu uzvedību, veidojot cieņpilnas attiecības ar apkārtnējiem.	Sociālās zinības: - kā darbojas tirgus; - kāpēc jāmaksā nodokļi; - banku loma naudas apritē Literatūra- tiesības un pienākumi literāros darbos: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā "Spēle ar dzīvību"; - A.Grīna darbā "Klusie ciemiņi"; - R.Ezeras darbā "Cilvēkam vajag suni."	• Kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības? • Kādi likumi paredz tavas tiesības un pienākumus? • Kādas var būt sekas, ja neievēro noteikumus un likumus? • Kādas ir pilsoņu tiesības aizsargājošās institūcijas? • Kāda ir tava atbildība par savu uzvedību? Kādi sodi? • Kas ir savaldība? Vai tas mans tikums? • Kur meklēt palīdzību, ja ir pārkāptas tavas tiesības?

Jēdzieni: tiesības, pienākumi, likumi, pilsoņu tiesības aizsargājošās institūcijas, atbildība, taisnīgums, pārkāpumi, sods.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pilsoniskā līdzdalības iespējas un prasmes.</u> Eiropas Savienība un tās piedāvātās iespējas.	• Zina par Eiropas Savienības izveidi un tās darbības virzieniem.	Sociālās zinības: - kā darbojas tirgus; - kāpēc jāmaksā nodokļi;	• Kā pilsoniskā līdzdalība palīdz risināt pretrunas sabiedrībā?

Interesešu un etniskās grupas. Pilsoniskās līdzdalības prasmes. Demokrātiskās sabiedrības pilsoņa tikumi.	• Zina par savām iespējām Eiropas Savienībā. • Zina par interešu un etniskajām grupām Latvijā. • Prot veidot tolerantu attieksmi pret etniskajām un interešu grupām. • Izprot interešu grupu veidošanos sabiedrībā. • Apgūst demokrātiskas pilsoniskās līdzdalības prasmes. • Spēj formulēt savu viedokli, piedāvājot problēmas risinājumu un uzklusot citu viedokli. • Zina un veido sevī demokrātiskas sabiedrības pilsoņa tikumus.	- banku loma naudas apritē Latvijas un pasaules vēsture – latviešu nācijas veidošanās	• Kāda ir Eiropas Savienības vēsture? • Kādas iespējas ES-dzīve, izglītība, darbs un ceļošana? • Kādas interešu grupas ir Latvijā? • Kādas etniskās grupas ir Latvijā? • Kāda ir tava attieksme pret interešu un etniskajām grupām? • Vai tu esi iecietīgs pret atšķirīgām grupām? • Vai tu proti sastrādāties ar atšķirīgu grupu pārstāvjiem? • Vai tu proti uzņemties atbildību? • Vai tu proti diskutēt un uzklusīt citu viedokli? • Kādi ir demokrātiskas sabiedrības pilsoņa tikumi? (pašregulācija, drosme, lojalitāte, līdzjūtība, tolerance, pieklājība, godīgums, gara stiprums, rūpes par sociālo taisnīgumu, cieņa pret katru sabiedrības locekli)
--	---	--	--

Jēdzieni: Eiropas Savienība, interešu grupas, etniskās grupas, pašregulācija, drosme, lojalitāte, līdzjūtība, tolerance, pieklājība, godīgums, gara

stiprums, sociālais taisnīgums, cieņa.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Brīvprātīgais darbs.</u> Brīvprātīgā darba iespējas (reālu piemēru analizēšana).	• Zina brīvprātīgā darba iespējas tuvākajā apkārtnē. • Ir priekšstats, par ieguvumiem veicot brīvprātīgo darbu. • Ir priekšstats par brīvprātīgā darba nozīmi sabiedrības attīstībā. • Izprot brīvprātīgā darba nozīmi vides uzlabošanā.	Sociālās zinības: - kā notiek ražošana; - kā darbojas tirgus	• Kādas ir brīvprātīgā daba iespējas tuvākajā apkārtnē? • Kādi būs mani ieguvumi, veicot brīvprātīgo darbu? • Kā brīvprātīgais darbs uzlabo apkārtējo vidi? • Kāda ir brīvprātīgā darba loma sabiedrības attīstībā?

Jēdzieni: brīvprātīgais darbs, personība, personības veidošana, vide, sabiedrība.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgtermiņa attīstība.</u> Latvija globālajā pasaulē (Latvijas SVID analīze). Mediju loma globālajā pasaulē (informācijas objektīvs invertējums). Migrācija un Latvija (vēsture un tagadne).	• Izprot Latvijas vietu globālajā pasaulē. • Zina globalizācijas plusus un mīnus. • Zina informācijas ieguves veidus. • Zina masu mediju ietekmi informācijas iegūšanā, mācās izmantot dažādus informācijas avotus., prot izvērtēt objektivitāti. • Ir izpratne par migrācijas	Sociālās zinības: - kā darbojas tirgus; - kāpēc jāmaksā nodokļi; - banku loma naudas apritē Ģeogrāfija: - kas ir dabas resursi; - teritorijas ar atšķirīgu dzīvo dabu	• Kāda ir Latvija globālajā pasaulē? • Kādi ir globalizācijas plusi un mīnusi Latvijā? • Kā ilgtermiņi izmantot globalizācijas priekšrocības? • Kā mazināt globalizācijas draudus? • Kādi ir informācijas

	procesiem Latvijā. • Zina par iedzīvotāju nacionāla sastāva izmaiņām Latvijā. • Ir priekšstats par citu tautu ieguldījumu Latvijas attīstībā.		ieguves veidi? • Kas ir masu mediji? • Kādu informāciju atspoguļo masu medijos? • Kāda ir informācijas objektivitāte? • Kāda ir mediju loma globālajā pasaulē? • Kādi ir migrācijas procesi Latvijā? • Kādas ir iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņas Latvijā? • Kāds ir citu tautu ieguldījums Latvijas attīstībā?
--	---	--	---

Jēdzieni: globālā pasaule, globalizācijas plusi un mīnusi, informācija, informācijas objektivitāte, masu mediji, migrācija, nacionālais sastāvs.

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-8stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana, un personības attīstība.</u> <u>Raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes periodā.</u> Personīgā higiēna. Emocijas, to izpausmes	- Izprot fiziskās (primāro un sekundāro pazīmju veidošanās) un emocionālās izmaiņas savā organismā. - Apzinās raksturīgākās pusaudžu īpašības pubertātes vecumā un spēj adekvāti rīkoties. - Prasme ievērot personīgo higiēnu, apģērba kultūru. - Spēj izprast emociju izpausmes savos vienaudžos. - Spēj atpazīt savas emocijas.	Sports un veselība: - kā izdejot sirsnību, smaidu un draudzību.	- Kādas izmaiņas notiek organismā pubertātes laikā? - Kādas emocionālas izmaiņas notiek organismā? - Kāda apģērba un personīgā higiēna jāievēro? - Kā izprast savu vienaudžu emociju izpausmes? - Kā atpazīt un sadzīvot ar savām emocijām? - Kur var meklēt palīdzību dažādās “krīzes” situācijās?

Jēdzieni: Pusaudzis, jauniešs, dzimuma nobriešana, personības attīstība, fiziskās izmaiņas, psihiskās izmaiņas, emocionālās izmaiņas, personīgā higiēna, mutes higiēna, ķermeņa higiēna, intīmā higiēna, emocijas, prieks, bēdas, dusmas, nāids.

Temats	Plānotais sasniedzamais	Starppriekšmetu saikne ar	Temata apguves norise
--------	-------------------------	---------------------------	-----------------------

	rezultāts	mācību priekšmetiem	
<u>Ar dzimuma piederību saistītās rakstura iezīmes. Cieņa pret savu un pretējo dzimumu. Seksualitāte kā neatņemama personības sastāvdaļa.</u> Savstarpējās attiecības. Seksualitāte. Seksuāla izturēšanās.	• Apzinās savu dzimumu un ar to saistītās rakstura un uzvedības iezīmes. • Prot respektēt pretējā dzimuma atšķirības. • Ir pozitīva attieksme un cieņa pret savu un pretējo dzimumu. • Spēj izvērtēt sava rakstura iezīmes dzimuma piederības kontekstā. • Veidojas pozitīva attieksme pret jēdzieniem sievšķība un vīrišķība. • Veidojas izpratne par jēdzieniem savstarpējās attiecības starp pretējā dzimuma cilvēkiem. • Apzinās savu seksualitāti kā neatņemamu personības attīstības sastāvdaļu. • Veidojas izpratne par atbildību savstarpējās attiecībās.	Sports un veselība: - kā izdejot sirsnību, smaidu un draudzību.	• Kādas rakstura un uzvedības iezīmes ir meitenēm? • Kādas rakstura un uzvedības iezīmes ir zēniem? • Kas ir sievšķība? Kas par to liecina? • Kas ir vīrišķība? Kas par to liecina? • Kā izrādīt cieņu pret pretējo dzimumu? • Kas ir seksualitāte? • Kas ir seksuāla izturēšanās? • Kāda ir cieņpilna attieksme pret pretējo dzimumu? • Kādas uzvedības normas jāievēro? • Kāda atbildība, ja uzvedības normas tiek pārkāptas?

Jēdzieni: Zēns, meitene, dzimums, rakstura iezīmes, sievšķība, vīrišķība, seksualitāte, seksuāla izturēšanās, savstarpējās attiecības, cieņa, pozitīva attieksme, izpratne, iekārta atbildība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dažādu jūtu izpausmes veidi (verbālie un neverbālie), to izvērtēšana</u> Pazīt un pārvaldīt savas jūtas. Vai visi uztveram vienādi? Jūtu izpausmes veidi. Cienīsim sevi un citu citu.	• Apzinās, ka jūtas un emocijas ir katra cilvēka dabiskas izpausmes, kam ir svarīga nozīme attiecību veidošanā. • Ir priekšstats par dažādām jūtu paušanas iespējām. • Spēj piemērotā veidā paust savas jūtas • Izprot un spēj pieņemt citu paustās jūtas.	Sports un veselība: - kā izdejot sirsnību, smaidu un draudzību. Teātra māksla – piedzīvot māksliniecisku sadarbību, pašradot scenāriju par aktuālu tēmu, kopīgi veidojot skatuvisku iestudējumu. Vizuālā māksla - kā attēlot vispārcilvēciskās vērtības mākslā. Literatūra – jūtu izpausmes literāros darbos: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.”	• Kas emocijas? • Kas ir jūtas? • Kādi ir jūtu izpausmes veidi? • Kas ir verbālie jūtu izpausmes veidi? • Kas ir neverbālie jūtu izpausmes veidi? • Kā es paužu savas jūtas un emocijas? • Kā paust jūtas neaizskarot citus? • Kā saprast citu jūtas? • Kā pareizi reaģēt uz citu paustām jūtām un emocijām? • Kāda ir jūtu un emociju nozīme savstarpējās attiecībā?

Jēdzieni: Emocijas, jūtas, jūtu izpausmes, prieks, bēdas, dusmas, sajūsma, nepatika, cieņa utt.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Atkarību izraisošas vielas(narkotiskās, psihotropās, psihoaktīvās vielas, alkohols un smēķēšana) un to ietekme uz veselību</u> Atkarību izraisošas vielas. Reklāma manā dzīvē. Piemērotas nodarbes brīvajā laikā. Atkarība un atbildība.	• Zina dažādas atkarību izraisošas vielas. • Zina par atkarību izraisošu vielu lietošanas cēloņiem, motīviem un sekām • Zina par iespējām un izkopj prasmes uzlabot savu emocionālo stāvokli, neizmantojot sev un citiem kaitīgus paņēmienus. • Prot izvērtēt dažādas situācijas un pieņemt veselībai pozitīvus lēmumus. • Saskata veselīga dzīvesveida priekšrocības. • Ir izpratne par medikamentu lietošanas nepieciešamību (ja ir kāda saslimšana). • Zina savus pienākumus un tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu. (pasīvā smēķēšana) • Zina alkohola un tabakas reklāmas būtību. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības.	Bioloģija: - kā organisms uztver apkārtējo vidi; - ka notiek vielu transports organismā; - kā organisms izvada vielmaiņas galaproduktus Ķīmija – no kā sastāv vielas Sports un veselība – kā pilnvērtīgi pavadīt brīvo laiku Vizuālā māksla – kā rada mūsdienīgu reklāmu	• Kas ir atkarību izraisošas vielas? • Kas ir narkotiskas, psihotropas un psihoaktīvas ielas? • Kādi ir biežākie to lietošanas cēloņi un motīvi? • Kāpēc šīs vielas ir kaitīgas? • Kāda ir atbildība par atkarību izraisošu vielu lietošanu? • Kādas ir piemērotākās brīvā laika pavadīšanas iespējas? • Kādas ir veselīga dzīvesveida priekšrocības? • Kā pateikt – NĒ? • Kādas ir manas tiesības attiecībā uz atkarību izraisošo vielu lietošanu? • Kas ir “pasīvā smēķēšana”? • Kur var saņemt palīdzību atkarību gadījumā?
---	--	--	--

Jēdzieni: Atkarību izraisošas vielas, narkotikas, alkohols, smēķēšana, tabaka, apreibinošas vielas, narkotiskas vielas, psihotropas vielas, psihoaktīvās vielas, vīraki, zāļu maisījumi, alkohola reklāma, tabakas reklāma, pasīvā smēķēšana, institūcijas, organizācijas, palīdzības dienesti

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dažādas atkarības - azartspēles, datorspēles, interneta atkarības.</u> Atkarība no procesiem.	• Zina par dažādiem atkarību veidiem – interneta, datorspēle, azartspēles. • Zina šo atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēka psihisko un fizisko veselību. • Mācās izvēlēties piemērotākas nodarbošanos brīvajā laikā.	Sports un veselība – risku izvērtēšana uzsākot jaunas aktivitātes. Bioloģija: - kā organisms uztver apkārtējo vidi; - ka notiek vielu transports organismā; - kā organisms izvada vielmaiņas galaproduktus	• Kas ir atkarība no procesiem? • Kādas pazīmes liecina, ka ir atkarība? • Kā tā rodas? • Kā veselīgi pavadīt brīvo laiku?

Jēdzieni: Atkarības, interneta atkarība, datorspēļu atkarība, azartspēļu atkarība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Veselīga vide.</u> Vide man apkārt. Veselīgas vides veidošana. Mana dzīves vide.	• Zina dažādus vides faktorus, kas ietekmē cilvēka veselību. • Izvēlas sev labvēlīgu un veselībai nekaitīgu vidi. • Saprot, ka katrs var būt līdzatbildīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājā, pilsētā utt. • Ir pozitīva attieksme pret sakoptu vidi.	Literatūra – cilvēka un dabas mijiedarbības latviešu autoru prozas darbos: - latviešu folklorā ; - I. Ziedoņa, O. Vācieša un A. Čaka dzejā; - A. Čaka darbā “Spēle ar dzīvību”; - A.Grīna darbā “Klusie ciemiņi”; - R.Ezeras darbā “Cilvēkam vajag suni.”	• Kādi vides faktori mūs ietekmē? Kā ietekmē? • Kas ir veselīga vide? • Kas ir sakopta vide? • Kā varu piedalīties veselīgas un sakoptas vides veidošanā mājā, skolā? • Kādā vidē es jūtos labāk? • Kāda vide ir manā klasē, guļamistabā?

		Vizuālā māksla – kā dabas formas iedvesmo mākslas darbu radīšanu Ķīmija – kā izmanto ūdeni Sports un veselība – kā sagatavoties pārgājienam Dizains un tehnoloģijas – galda klājums brīvdabas pasākumam.	
--	--	---	--

Jēdzieni: Veselība, vide, vides faktori, veselīga vide, sakopta vide, estētiska vide, līdzdalība, līdzatbildība.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-7stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Satiksmes drošība. 1.Satiksmes dalībnieka atbildība. Gājēja, pasažiera, transporta līdzekļa vadītāja atbildība. Esi atbildīgs uz ceļa! Kā novērst riska situācijas?	Saprot savu lomu un atbildību satiksmes kustībā.	Fizika – kā un kāpēc ķermeņi kustas Sports un veselība – kā droši veikt šķēršļu joslu dažādās vidēs	- Kādi satiksmes noteikumi jāievēro gājējiem? Kāpēc? - Kādi satiksmes noteikumi jāievēro pasažieriem? Kāpēc? - Kādi satiksmes noteikumi jāievēro transportlīdzekļa vadītājam (velosipēds, motorolleris)? - Par ko atbildīgs transportlīdzekļa vadītājs? - Kā noteikumu neievērošana var ietekmēt manu un citu satiksmes dalībnieku drošību? - Kā izvairīties no riska situācijām? - Kādas ir manas palīdzības sniegšanas iespējas ?

Jēdzieni:Ceļu satiksmes noteikumi, gājējs, pasažieris, drošības noteikumi, pasažieru pienākumi, uzvedības noteikumi, stacija, autoosta, pietura, transportlīdzekļa vadītājs.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Motorizētie transportlīdzekļi. Ceļu satiksmes drošības spēle.	Zina nosacījumus ar	Fizika – kā un kāpēc ķermeņi	Kādus transportlīdzekļus

Esi mobils! (iesaistīšanās CSDD aktivitātēs)	kādiem var vadīt transportlīdzekļus pusaudžu vecumā. • Iesaistoties ceļu satiksmē, ievēro satiksmes noteikumus. • Izprot vadītāja apliecības (velosipēds, motorollers) nepieciešamību. • Zina par atbildību noteikumu neievērošanas gadījumā.	kustas	var vadīt pusaudža vecumā? • Kur un kā var nokārtot vadītāja apliecību? • Kādi dokumenti nepieciešami, lai varētu kārtot vadītāja apliecību? • Kāda ir vadītāja atbildība? • Kādi noteikumi jāievēro, iesaistoties satiksmē? • Kā justies droši satiksmē? Izspēlēt ceļu satiksmes drošības spēli. • Iesaistīties CSDD aktivitātēs – konkurss “Esi mobils!”
---	---	--------	--

Jēdzieni:

Motorizētie transportlīdzekļi, velosipēds, motorollers, mopēds, motocikls, automašīna, vadītāja apliecība, pase, dzimšanas apliecība, ceļu satiksmes noteikumu eksāmens, pārkāpums, atbildība, sods.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijās.</u> 1.Ugunsdrošība, elektrodrošība.	• Ievēro ugunsdrošības noteikumus. • Atbildīga attieksme par savas rīcības sekām.	Ķīmija: - No kā sastāv vielas; - Kā notiek vielu ķīmiskā	• Kādi ugunsdrošības noteikumi jāievēro skolā? • Kādi ugunsdrošības

Ugunsdrošība mājās un skolā.		pārvērtība; - kā izmanto ūdeni Fizika – vai darbu var paveikt bez enerģijas	noteikumi jāievēro ikdienā, mājās? • Kādi elektrodrošības noteikumi jāievēro skolā? • Kādi elektrodrošības noteikumi jāievēro ikdienā, mājās? • Kā izsaukt palīdzību? • Kāda informācija jāpasaka glābējiem? • Kā pasargāt sevi nelaiemes gadījumā? • Kā es varu ietekmēt citus saprātīgai rīcībai ar uguni un elektrību?
------------------------------	--	--	---

Jēdzieni:

Ugunsdrošība, elektrodrošība, rīcība, neuzmanība, negadījums, ugunsgrēks, palīdzība, glābšanas dienests, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, dispečers, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?

Temats	Plānotais sasniegtamais rezultāts	Starpriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Civilā aizsardzība. Evakuācija Rīcība evakuācijas gadījumā.	• Prot pareizi rīkoties saskaņā ar evakuāciju (skolā un citās sabiedriskās vietās)	Ķīmija: - No kā sastāv vielas; - Kā notiek vielu ķīmiskā pārvērtība;	• Kas ir evakuācija? • Kas ir evakuācijas plāns? • Kas ir ekstremāla situācija?

	gadījumos. ● Apzinās atbildību par ekstremālu situāciju radīšanu.	- kā izmanto ūdeni Sports un veselība – kā droši veikt šķēršļu joslas dažādās vidēs	● Kādās situācijās nepieciešama evakuācija? ● Kā rīkoties evakuācijas gadījumos? (skolā un citās sabiedriskās vietās)? ● Kas ir “viltus trauksme”, “viltus zvani”? ● Kāda ir atbildība par “viltus trauksmes” radīšanu?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Ekstremāla situācija, evakuācija, evakuācijas plāns, glābšanas dienesti – ugunsdzēsēji, ātrā medicīniskā palīdzība, policija, telefons 112, viltus trauksme, viltus zvani, atbildība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
3. Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās. Masu pasākumu pozitīvais un negatīvais aspekts. Vai viegli pateikt “Nē!”? Es – masu pasākumu dalībnieks.	● Zina un ievēro drošības noteikumus masu pasākumos.	Sports un veselība – kā izdejot sirsnību, smaidu un draudzību	● Kas ir sabiedriskā vieta? ● Kas ir masu pasākums? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro sabiedriskās vietās? Kāpēc? ● Kādi drošības noteikumi jāievēro masu pasākumos? Kāpēc? ● Kad un kādus noteikumus tu ievēro sabiedriskās vietās un pasākumos? Kāpēc? ● Kādas situācijas var rasties, neievērojot

			drošības noteikumus? ● Kā rīkoties nedrošās situācijās?
--	--	--	--

Jēdzieni: Pasākums, masu pasākums, sabiedriska vieta, drošības noteikumi, pasākumu dalībnieks.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
4. Pašaizsardzība. Manas tiesības uz aizsardzību, pašaizsardzību.	● Prasme izvairīties no situācijām, kad var tik nozaudētas personīgās mantas. ● Prot atbilstoši rīkoties, ja konstatēta personisko mantu zādzība. ● Zina likumā paredzētās tiesības uz aizsardzību.		● Kas ir īpašums? ● Kas ir personiskais īpašums? ● Kā nosargāt savas mantas? ● Kā rīkoties, ja nozaudētas personīgās mantas? ● Kā rīkoties, ja konstatēta personisko mantu zādzība? ● Kādas ir likumā paredzētās tiesības uz personīgās mantas aizsardzību?

Jēdzieni: Pašaizsardzība, īpašums, personīgais īpašums, zādzība, nozaudēšana.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
5.Pirotehnika. Sertificēta, atbilstoši instrukcijai lietota pirotehnika – drošības garants.	● Ievēro pirotehnikas lietošanas noteikumus instrukcijas. ● Apzinās sekas, kas rodas, neievērojot drošības noteikumus.	Ķīmija: - No kā sastāv vielas; - Kā notiek vielu ķīmiskā pārvērtība; - kā izmanto ūdeni	● Kas ir sertificēta pirotehnika? ● Kur iegādāties sertificētu pirotehniku? ● Vai tā var būt bīstama? ● Kad, kā un kur to lieto?

	• Zina kā rīkoties ārkārtas situācijā.		• Kas jāievēro skatoties salūtu? • Kādas situācijas var rasties, ja neievēro drošības un lietošanas noteikumus? • Par ko vēsta pirotehnikas lietošanas instrukcija?
--	--	--	---

Jēdzieni: Pirotehnika, sertificēta pirotehnika, lietošanas noteikumi, lietošanas instrukcijas, drošības noteikumi, salūts.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
6. Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos. Neatliekama palīdzība nelaimes gadījumā. Dažās sekundēs var izšķirties viss.	• Prot pareizi rīkoties dažādos nelaimes gadījumos, pasargājot sevi un citus no tiem. • Prasme izsaukt atbildīgos dienestus.	Bioloģija - kā organismi uztver apkārtējo vidi Ķīmija – kā izmanto ūdeni Sports un veselība – risku izvērtēšana uzsākot jaunas fiziskās aktivitātes	• Kas ir pirmā palīdzība? • Kad nepieciešama pirmā palīdzība? • Kas izraisa nelaimes gadījumus? • Kas ir neatliekama pirmā palīdzība? • Kas ir dzīvībai bīstamas situācijas un traumas? • Kā rīkoties, ja ar mani noticis nelaimes gadījums? • Kā rīkoties, ja kāds cits iekļuvis nelaimes gadījumā? • Ko nedarīt, ja noticis nelaimes gadījums?

			• Kur meklēt palīdzību skolā? • Kur meklēt palīdzību ikdienā? • Kur zvanīt? • Kāda informācija jāpasaka, piesakot nelaimes gadījumu?
--	--	--	---

Jēdzieni: Nelaimes gadījums, pirmā palīdzība, neatliekamā pirmā palīdzība, glābšanas dienesti, 112, Kur noticis?, Kas noticis?, Cik cietuši?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
7. Drošība pie un uz ūdeņiem. Drošība uz ūdens. Drošība vasarā. Pārgalvīgu rīcību sekas.	• Zina un ievēro skolas iekšējās kārtības noteikumus un Valmieras pilsētas kārtības noteikumus, kas attiecas uz peldēšanos atklātās ūdenstilpnēs. • Ievēro drošības noteikumus pie ūdeņiem un uz tā. • Prot izvērtēt un nepieļaut riska situācijas ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā.	Ķīmija – kā izmanto ūdeni Sports un veselība – risku izvērtēšana izmēģinot jaunas fiziskās aktivitātes	• Kas ir ūdenskrātuves? • Kādi drošības noteikumi jāievēro, atrodoties pie ūdens? • Kādi drošības noteikumi jāievēro atrodoties pie un uz aizsalušām ūdenskrātuvēm? • Kādi noteikumi jāievēro vasarā? • Kāda ir pārgalvīga rīcība? • Kādas situācijas un sekas var rasties, rīkojoties pārgalvīgi un neievērojot drošības noteikumus?

Jēdzieni: Ūdens, ūdenskrātuves, upe, ezers, drošība, peldvieta, boja, ledus, riska situācija, pārgalvīga rīcība, sekas.

AUDZINĀŠANAS PROGRAMMA 9. KLASEI

Tēma: Sevis izzināšana un pilnveidošana

Ieteicamais apguves laiks: 6-8 stundas

Mērķis: Sniegt atbalstu skolēnam sevis izzināšanas un mērķtiecīgas pašattīstības procesā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Sevis apzināšanās jeb pašidentitāte.</u> Sava "Es" apzināšana. Mani "+" un "-". Manas intereses. Manas vajadzības.	- Apzinās savu individualitāti, atšķirību no citiem, analizē savas īpašības. - Prot saskatīt un novērtēt pozitīvo un negatīvo sevī.	Vizuālā māksla – kā izvēlēties un attēlot sev raksturīgo pašportretā Teātra māksla – sevis izzināšana veidojot iestudējumu, izmantojot dažādus teātra mākslas izteiksmes līdzekļus.	- Kas es esmu? Darba lapas aizpildīšana (uzvedība.lv – draudzīgai klasei - Atbalsta docx faili – Kas es esmu) - Kādas ir manas stiprās un

Vēlmes un vajadzības. Personības SVID analīze (stiprās un vājās puses, manas iespējas un draudi). Prasme pieņemt racionālus lēmumus.	• Novērtē savus panākumus un neveiksmes. • Apzinās savas emocijas, mācās tās mērķtiecīgi vadīt . • Pazīst un raksturo iekšējās un ārējās kontroles mehānismus, kuri nosaka cilvēka rīcību un attiecības. • Izprot dažādu emociju un stresa cēloņus. • Zina, kā pārvarēt negatīvās emocijas un stresu . • Zina, kā pareizi rīkoties psiholoģiskās krīzes gadījumos. • Pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā. • Raksturot cilvēka iekšējo pasauli kā sirdsapziņas, prāta un jūtu kopumu. • Zina par garīgās pilnveidošanās dažādiem ceļiem.	Literatūra – sevis izzināšana un pašidentitāte literāros darbos: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; - M. Birzes darbā “Kā pele pa graudam”; - E. Ventera stāstā “Ābolu elpa”; - N.Morozova, T. Ivaščenko darbā “Meitene Hameleons”; - A. Bela darbā “Cilvēki laivās’	vājās puses? Personības SVID analīze. • Kā sevi izzināt? Personības izzināšanas testi (NIID.lv) • Kā pārvarēt negatīvās emocijas un stresu? Dusmu kontroles spēle. (no uzvedība.lv) • Kas ir krīze? • Kā rīkoties krīzes gadījumos? • Kā pārvaldīt emocijas saskarsmē un sadarbībā? Spēle “Jūtas. Sajūtas .Emocijas.” • Spēles “Motivācija. Vērtības. Vajadzības.” • Kas ir sirdsapziņa, cilvēka iekšējā pasaule?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Individualitāte, atšķirīgs, vienāds, raksturs, rakstura īpašības, pozitīvas īpašības, negatīvas īpašības, panākumi, neveiksmes, emocijas, emociju vadīšana, rīcība, attiecības, emociju iekšējās kontroles mehānismi, ārējās kontroles mehānismi, stress, stresa cēloņi, psiholoģiskā krīze, saskarsme, sadarbība, cilvēka iekšējā pasaule, sirdsapziņa, prāts, jūtas, garīgās pilnveides ceļš.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Mērķtiecība. Zinātkāre.</u> Mani dzīves mērķi. Mērķu izvirzīšana, risinājumi to sasniegšanai. Plānošanas stratēģijas, kā tās izmantot. Klases stundas vadīšana.	• Apzināti savu darbību virza mērķu sasniegšanai. • Izvēles situācijā, balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem un ievērojot godīguma, taisnīguma un cilvēkmīlestības principus, spēj izvērtēt vairākas rīcības alternatīvas. • Spēj prognozēt pieņemto lēmumu īstenošanas sekas un pieņemt lēmumu. • Prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mijsakarību izpratni.	Sports un veselība – vienkāršu stratēģiju un taktisku paņēmieni izmantošana dažādās fiziskās aktivitātēs. Literatūra – literāro tēlu mērķi, mērķu sasniegšanas stratēģijas: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; - M. Birzes darbā ‘Kā pele pa graudam’; - E. Ventera stāstā ‘Ābolu elpa’; - N.Morozova, T. Ivašenko darbā ‘Meitene Hameleons’; - A. Bela darbā ‘Cilvēki laivās’ Datorika – patstāvīgi plānot un īstenot programmēšanas projektu	• Ko vēlies sasniegt šonedēļ, šajā mēnesī, šajā mācību semestrī? • Ko vēlies sasniegt dzīvē? • Kas tev palīdzēs to sasniegt? • Kādi uzdevumi veicami, lai to sasniegtu? • Kāds ir tavs plāns rītdienai, nedēļai utt? Sastādi plānu rītdienai, nedēļai, mēnesim, mācību semestrim. • Veic sekmju prognozēšanu mēnesim, mācību semestrim. • Kā plānot audzināšanas stundu, pasākumu? Audzināšanas stundas plānošana un vadīšana. Tēmas izvēle, mērķa izvirzīšana, uzdevumu un metožu izvēle.

Jēdzieni:

Mērķis, mērķa izvirzīšana, mērķtiecība, prognoze, rīcība, sekas, cēloņi, cēloņu un seku mijsakarība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Savstarpējās attiecības.</u> Skolas kārtības noteikumi. Klases kārtības noteikumi. Psiholoģiskais klimats klasē. Runas kultūra. Žargoni. LR normatīvie dokumenti, kas nosaka atbildību savstarpējās attiecībās. Problēmsituācija, tās analīze un atbildības piemērošana. Vajadzība izteikties. Prasme klausīties. Pieņemama rīcība ārkārtas situācijās.	• Veido cieņpilnas savstarpējās attiecības ar līdzcilvēkiem. • Ievēro pieklājības normas. • Prot analizēt un risināt savstarpējo attiecību sarežģījumus gan reālajā, gan virtuālajā saziņas vidē. • Apzinās atbildību un zina likuma normas (normatīvajos dokumentos noteikto atbildību) • Attīsta empātijas spējas. • Respektē cilvēka dzīvības vērtību. • Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus. • Spēj izvērtēt savu rīcību, izmantojot ētisku argumentāciju, ja nepieciešams atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Teātra māksla – piedzīvo māksliniecisku sadarbību iestudējuma veidošanā, izmantojot klasiskus dramaturģijas tekstus un dažādus teātra mākslas izteiksmes līdzekļus. Literatūra – aktuāli laikmetīgajā latviešu literatūrā risinātie jautājumi: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; - M. Birzes darbā ‘Kā pele pa graudam’; - E. Ventera stāstā ‘Ābolu elpa’; - N.Morozova, T. Ivašenko darbā ‘Meitene Hameleons’; - A. Bela darbā ‘Cilvēki laivās’ Sports un veselība – pārvaldīt domas, emocijas un uzvedību sadarbojoties ar partneri sporta	• Kas ir brīvība un kā attiecības ar cilvēkiem to ietekmē? Skolēni apriež un izsaka viedokļus. • Kāda ir stereotipu negatīvā ietekme klasē, skolā, sabiedrībā, Latvijā? • Kā mazināt stereotipu ietekmi? Skolēni apspriež un izstrādā veidus kā to mazināt. • Kā droši darboties internetā? Drošības spēle ‘Nosargāt internetā.’ • Kādi LR normatīvie dokumenti, kas nosaka atbildību? • Kāda atbildība? Skolotājas iepriekš sagatavotas, vai skolēnu ierosinātu problēmsituāciju analīze, (cēloņi – sekas – atbildība) • ‘Droša nākotne draudzīgam kolektīvam.’

		spēlēs	internetā.”
--	--	--------	-------------

Jēdzieni:

Cieņa, cieņpilnas attiecības, savstarpējās attiecības, saziņa, attiecību sarežģītumi, reālā vide, virtuālā vide, likums, atbildība, likuma normas, empātija, cilvēka dzīvība, dzīvības vērtība, argumentācija, aizspriedums.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Konfliktu risināšana.</u> Savstarpējo attiecību sarežģītumu apzināšana, izvērtēšana un risināšana. Problēmsituāciju analīze. Iespējamie risinājumi klases kolektīvā esošo konfliktu novēršana.	• Prot analizēt un izvērtēt konflikta situācijas un tolerantī izvērtēt pretējās puses viedokli. • Spēj piedāvāt konflikta risināšanas ceļus, saskaņojot abu konfliktējošo pušu viedokļus. • Pauž savu viedokli vai piedāvā problēmas risinājumu un uzklasa citu viedokli kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai. • Prot saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus. • Iecietīga attieksme pret atšķirīgu dzīvesveidu, uzskatiem un izskatu. • Analizēt cilvēku uzvedības cēloņus un sekas dažādās	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Teātra māksla – piedzīvo māksliniecisku sadarbību iestudējuma veidošanā, izmantojot klasiskus dramaturģijas tekstus un dažādus teātra mākslas izteiksmes līdzekļus. Literatūra – aktuāli laikmetīgajā latviešu literatūrā risinātie jautājumi; - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; - M. Birzes darbā ‘Kā pele pa graudam’; - E. Ventera stāstā ‘Ābolu elpa’; - N.Morozova, T. Ivašenko darbā ‘Meitene Hameleons’;	• Kāda cilvēku uzvedība izraisa konfliktus? • Kādi ir konfliktu cēloņi un sekas. • Kādi konflikti ir klasē, skolā? Izstrādāt anketas jautājumus par tēmu ‘Konflikti mūsu klasē (skolā)’. • Ko var secināt pēc anketas rezultātiem? Analizēt apkopotās anketas rezultātus, nosaka visbiežāk sastopamos konfliktus un to cēloņus klasē. • Balstoties uz anketas rezultātiem, grupās izstrādā un piedāvā konfliktu risināšanas paņēmienus. • Analizē problēmsituācijas,

	problēmsituācijās. • Prot pieņemt lēmumu problēmas (konflikta) risinājuma izvēlē.	- A. Bela darbā “Cilvēki laivās” Sports un veselība: - pārvaldīt domas, emocijas un uzvedību sadarbojoties ar partneri sporta spēlēs - Kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	piedāvā dažādus konfliktu risināšanas veidus, vienojas par produktīvāko. • Kā mazināt konfliktus, aizspriedumus? Izsaka domas, kā mazināt konfliktu skaitu un novērst vardarbību sabiedrībā, mazināt aizspriedumus. • Ko es/mēs varam darīt, lai uzlabotu situāciju? Var veidot plakātus sociālajai akcijai klasē/skolā “Mēs pret vardarbību!”
--	--	--	--

Jēdzieni:

Konflikts, konflikta situācija, konfliktu veidi, konfliktu risināšanas ceļi, konfliktējošas puses, problēmas, problēmu risinājumi, iecietība, uzskati, dzīvesveids.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ētiskās vērtības.</u> Ētisko vērtību stiprināšanas iespējas Latvijas sabiedrībā. Ētiskās vērtības LR Satversmes preambulā. Dzīves vērtība.(kultūra – mūzika, teātris, deja.)	• Mācās izvirzīt reālus un pozitīvus mērķus, apzināti rīkojas to sasniegšanai. • Mācās saskatīt savas vērtības vispārcilvēcisko vērtību kontekstā. • Pauž savu tikumisko izvēli, to pamatojot.	Sociālās zinības – Satversmē iekļautās vērtības Vizuālā māksla – garīgais un fiziskais skaistums mākslas darbos Literatūra – tikumi un vērtības literāros darbos: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’;	• Kas ir ētiskās vērtības? • Kādas ir manas vērtības? • Kuras vērtības man palīdz sasniegt savus mērķus? • Kādas vērtības iekļautas LR Satversmes preambula? • Vai manas vērtības saskan ar Satversmē iekļautajām vērtībām?

		- M. Birzes darbā “Kā pele pa graudam”; - E. Ventera stāstā “Ābolu elpa”; - N.Morozova, T. Ivaščenko darbā “Meitene Hameleons”; - A. Bela darbā “Cilvēki laivās” Latvijas un pasaules vēsture – vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi	
--	--	--	--

Jēdzieni:

Vērtības, manas vērtības, tikumi, tikumība, mērķi, reāli mērķi, pozitīvi mērķi, Latvijas Republikas (LR) pilsonis, pilsoņa pienākumi, LR Satversmes preambula

Tēma: Piederība valstij

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Akcentēt skolēnu personisko lomu un uzdevumus ģimenes attiecībās. Klases un skolas dzīves pilnveidošanā, piederības veidošanā savai pilsētai, novadam, reģionam un valstiskās apziņas stiprināšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ģimene un dzimta</u> Mana dzimta Ģimene kā vērtība Mana sapņu ģimene un māja	• Izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus • Apzinās ģimenes un tuvinieku atbalsta nozīmīgumu un savu lomu ģimenē • Raksturo savas ģimenes ētiskās vērtības	Literatūra – dzejā atklātā attieksme par katram savu īsto vietu pasaule – mājām, ģimeņu un dzimtu stāsti literāros darbos: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’;	• Kas ir dzimta? • Ko tu zini pastāstīt par savu dzimtu? • Ko tu vari pastāstīt par saviem līdzcilvēkiem? • Kas ir ģimenes ētiskās vērtības? • Ko tu vari pastāstīt par

	• Novērtē ģimenes ieguldījumu savas personības veidošanā	- M. Birzes darbā “Kā pele pa graudam”; - E. Ventera stāstā “Ābolu elpa”; - N.Morozova, T. Ivaščenko darbā “Meitene Hameleons”; - A. Bela darbā “Cilvēki laivās” Mūzika – latviešu mūzikas klasiķu kompozīcijās paustais patriotisms, mīlestība pret dzimteni, veido nacionālo vērtību pamatu.	tradīcijām tavā ģimenē, tavā dzimtā? • Kādas savstarpējās attiecības ir tavā ģimenē? • Vai tu zini kā veidojas pozitīvas attiecības ģimenē? • Kā notiek konfliktu risināšana ģimenē? • Kāda ir tava loma un pienākumi ģimenē? • Kādu tu vēlies redzēt savu sapņu ģimeni un māju?
--	--	---	---

Jēdzieni:

Dzimta, ģimene, vērtība, tradīcijas, savstarpējās attiecības, konflikts, ētiskās vērtības, pienākumi, līdzcilvēki

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Piederība pilsētai/novadam</u> Mana pilsēta/ novads Novadpētniecības muzejs manā pilsētā Skolas muzeja krājumi Pilsētas/novada ievērojamākās vietas, cilvēki Pilsētas/novada simboli – karogs, ģerbonis	• Izprot lokālpatriotisma ideju un iedzīvina to savā attieksmē pret dzimto vietu, pilsētu, novadu • Ir iepazinies ar skolas muzeja/ novadpētniecības muzeja kultūrvēsturiskajām bagātībām, prot tās izmantot • Saskata kultūrvēsturisko	Literatūra – eposs, kas veido nacionālo vērtību pamatu gan tapšanas, gan XXI gs. jaunieša pieredzē, pilsētas un novadi literāros darbos: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; - M. Birzes darbā “Kā pele	• Ko tu vari pastāstīt par savu pilsētu vai novadu? • Vai tu zini, kā izskatās pilsētas/ novada karogs un ģerbonis? • Kas ir attēlots uz pilsētas vai novada ģerboņa? • Vai tu vari pastāstīt par savas pilsētas vai novada

Pilsētas/novada vēsturiskais, ģeogrāfiskais raksturojums Piederība skolai, novadam, valstij Tradīcijas un svētki pilsētā/novadā Ievērojamās dzimtas Draudzīgā aicinājuma vēsture Sabiedrisko norišu izvērtēšana pilsētā/novadā	objektu nozīmi vēstures apgūvē Izprot latviešu tautas garīgās kultūras vērtības	pa graudam”; - E. Ventera stāstā “Ābolu elpa”; - N.Morozova, T. Ivaščenko darbā “Meitene Hameleons”; - A. Bela darbā “Cilvēki laivās” Mūzika – latviešu mūzikas klasiku kompozīcijās paustais patriotisms, mīlestība pret dzimteni, veido nacionālo vērtību pamatu.	vēsturisko un ģeogrāfisko raksturojumu? - Kādi ievērojami objekti atrodas tavā pilsētā vai novadā? - Ko nozīmē lokālpatriotisms? - Kādus, tagad ievērojamus cilvēkus tu pazīsti savā pilsētā vai novadā? - Ar ko tu lepojies savā pilsētā vai novadā? - Ko tu vari dot savai pilsētai vai novadam? - Ko tu gribi novēlēt savai pilsētai vai novadam? - Ko tu vari pastāstīt par skolas muzeju un tā vēsturiskiem krājumiem?
---	--	--	--

Jēdzieni:

Simboli, vēsturiskais raksturojums, ģeogrāfiskais raksturojums, tradīcijas, ievērojams, kultūrvēsturiskais objekts, novadpētniecība, novadpētnieciskais muzejs, lokālpatriotisms, pilsoniskā līdzdalība

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Valstiskā identitāte</u>	Zina Latvijas valsts simbolus	Literatūra – eposs, kas veido	Kādus Latvijas valsts

Latvijas valsts simboli Piemiņas un atceres dienas Latvijā Skolas simboli Skolas tradīcijas Latviešu saulgriežu un gadskārtu svētki Svētku “pulkstenis” 1991.gada janvāra notikumi 4. maijs – valsts neatkarības atjaunošanas diena Latviešu strēlnieki – Latvijas tautas vēstures vērtība Brīvības cīņas Valsts un nevalstiskās organizācijas Jauniešu nevalstiskās organizācijas Latvija pasaulē, mēs tajā Vietējais darba tirgus	• Zina par saulgriežiem un gadskārtām latviešu tautas tradīcijās • Ir interese par Latvijas valsts svētku vēsturisko izcelsmi • Apzinās Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos, prot godināt kritušos cīnītājus un viņu piemiņu • Izprot piemiņas un atceres dienu jēgu un nozīmi, prot svinēt valsts svētkus • Zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs • Zina nacionālā mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas (Mazpulki, Jaunsardze, Skauti, Gaidas u.c.) un ir iepazinis to darbību • Sadarbojas ar citiem, piedaloties vietējai sabiedrībai nozīmīgos projektos • Izprot vēsturiskos apstākļus un procesus, kuru rezultātā	nacionālo vērtību pamatu gan tapšanas, gan XXI gs. jaunieša pieredzē, pilsētas un novadi literāros darbos: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; - A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; - M. Birzes darbā “Kā pele pa graudam”; - E. Ventera stāstā “Ābolu elpa”; - N.Morozova, T. Ivaščenko darbā “Meitene Hameleons”; - A. Bela darbā “Cilvēki laivās’ Latvijas un pasaules vēsture – vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi Mūzika – latviešu mūzikas klasiķu kompozīcijās paustais patriotisms, mīlestība pret dzimteni, veido nacionālo vērtību pamatu.	simbolus tu zini? • Kādi nozīmīgi valsts svētki, atceres un piemiņas dienas ir Latvijā? • Vai tev ir interese par Latvijas valsts svētku izcelsmi? • Kas ir patriotisms? • Kāpēc ir svarīgi izzināt Latvijas Brīvības cīņu nozīmīgumu dažādos vēstures posmos? • Ko tu vari pastāstīt par saulgriežiem un gadskārtu svētkiem latviešu tautas tradīcijās? • Kādas nacionālā mēroga jaunatnes nevalstiskās organizācijas tu zini? • Kādi ir skolas simboli? • Ko tu zini par skolas tradīcijām? • Kas ir pilsoniskā līdzdalība? • Kā tu vari piedalīties skolas, pilsētas, novada, valsts mēroga norisēs? • Kādi ir tavas skolas simboli un tradīcijas?
--	---	---	--

	radās apstākļi Latvijas valsts dibināšanai		
--	--	--	--

Jēdzieni:

Dzimtene, valsts simboli, piemiņa, atceres diena, neatkarība, Brīvības cīņas, proklamēšana, pilsonis, pilsoniskā līdzdalība, iespēja, ievērojams, nozīmīgs, izcelsme, vēstures posms, valsts mērogs, norise, organizācija, nevalstiskā organizācija, saulgrieži, gadskārtu svētki

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Nacionālā identitāte.</u> Mani dokumenti – identitātes apliecība, pase, atestāts, braukšanas tiesības Kā es saprotu savu nacionālo identitāti	- Izprot latviešu tautas veidošanās priekšnosacījumus un apstākļus - Izprot un cieņu izturas pret nacionālās kultūras vērtībām - Ir vēlme tās saglabāt un popularizēt - Argumentē, kāpēc ir svarīgi saglabāt, kopt un aizsargāt kultūrvēsturiskos pieminekļus	Dizains un tehnoloģijas – izgatavot dizaina izstrādājumu, apvienojot vairākas tehnikas, kura ierosmes avots ir etnogrāfiskais tautastērps Literatūra – izzināt latviešu senos mītus un folkloru, latviešu svētki un tradīcijas literāros darbos: - M.Zālītes, K. Elsberga dzejā; A. Pumpura darbā ‘Lāčplēsis’; M. Birzes darbā ‘Kā pele pa graudam’;	- Kāpēc latviešu valoda ir tautas vērtība? - Kāpēc ir jāsaglabā latviešu valoda? - Vai tu zini, kas ir kultūras mantojums? - Ko tu zini par kultūrmantojuma unikalitāti? - Kāpēc latviešu tautas dziesmas sauc par latviešu dzīves un mākslas vērtību glabātājām? - Kāpēc ir jāapmeklē Latvijas kultūrvēsturiskie un dabas

		- E. Ventera stāstā “Ābolu elpa”; - N.Morozova, T. Ivaščenko darbā “Meitene Hameleons”; - A. Bela darbā “Cilvēki laivās” Mūzika – latviešu mūzikas klasiķu kompozīcijās paustais patriotisms, mīlestība pret dzimteni, veido nacionālo vērtību pamatu.	objektus? • Ko tu zini par latviskiem ornamentiem, to nozīmi un izmantošanu mūsdienās?
--	--	--	---

Jēdzieni:

Piemineklis, nozīme, kultūrvēsturiskā nozīme, vērtība, mantojums, kultūras mantojums, unikāls, unikalitāte, priekšnosacījums, apstākļi, saglabāšana, aizsargāšana, cieņa

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Multikulturālā vide</u> Dzīves vērtības Galvenās vērtības demokrātiskā sabiedrībā Dažādu tautu dienas – karte, karogi, tērpi, ēdieni, ieražas Līdzcievība mūsdienu sabiedrībā Citu tautību skolēni mūsu skolā	• Ir priekšstats par cilvēkiem, kuri dzīvo Latvijā un kuriem ir atšķirīga āriene, reliģiskā un etniskā biedrība • Izprot, ka cilvēkiem ir dažāda reliģiskā, politiskā un cita pārļiecība • Izprot un ievēro LR	Sociālās zinības: - kādi likumi aizsargā cilvēktiesības; - kāda ir Satversmes loma demokrātiskā valstī Latvijas un pasaules vēsture: - sašķeltā pasaule; - vēsture un mūsdienu	• Kāpēc ir svarīgi apzināties savu nacionālo identitāti? • Kādi tautību pārstāvji dzīvo Latvijā? • Ko nozīmē vārds minoritāte? • Kas ir migranti? • Ko tu zini par migrantiem Latvijā, pasaulē? • Kādu tautību pārstāvji dzīvo

Kritiskā domāšana pieņemot citādo	Satversmē nostiprinātās vērtības: cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums u.c.(LR Satversmes preambula) • Prot pastāstīt par ētiskajām vērtībām pasaulē • Ir iecietīgi pret atšķirīgo • Ir tolerantī pret mazākuma viedokli	pasaules izaicinājumi Ģeogrāfija – demogrāfiskie un migrācijas procesi	tavā pilsētā/novadā? • Ko tu zini par citu tautību valodu, tradīcijām? • Kādas svētku svinēšanas tradīcijas pasaulē tu zini? • Kas ir tolerance? • Kāpēc ir jārespektē citu tautību kopīgo un atšķirīgo tradīcijas?
-----------------------------------	--	---	---

Jēdzieni:

Vērtība, dzīves vērtība, sabiedrība, demokrātija, tauta, tautība, līdzcietība, citāds, tolerance, kritiskā domāšana, spēja pieņemt citādo, atšķirīgs, āriene, reliģija, etniska biedrība, pārliecība, politika, Satversme, cilvēka cieņa, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, ētiskās vērtības, iecietīgs, mazākums, minoritātes, migranti, nacionāls, identitāte, nacionālā identitāte

Pilsoniskā līdzdalība

Ieteicamais laiks: 6 stundas

Mērķis: Veicināt skolēnu izpratni par indivīda un sabiedrības mijiedarbību, līdzatbildību par apkārtējiem procesiem un personīgās aktivitātes nozīmi sabiedrisko notikumu veidošanā un dzīves kvalitātes uzlabošanā.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Demokrātijas būtība un nozīme.</u> Latvijas politiķi. Satversmes preambula Latvijā? Tauta un vara demokrātiskā valstī.	• Zina ievērojamus cilvēkus Latvijas vēsturē un politikā. • Zina Latvijas Republikas Satversmes nozīmi, īpaši Satversmes Preambulā	Sociālās zinības : - pilsoniskā līdzdalība palīdz risināt pretrunas sabiedrībā informācijas laikmetā - Satversmes loma	• Kas ir Latvijas valsts politiķi? (prezidents, ministru prezidents, ministri, Saeima, deputāti) • Kas ir Satversmes

Valsts varas institūcijas Latvijā	noteiktās vērtības. • Zina lēmējvaras, izpildvaras, tiesu varas institūcijas Latvijā.	demokrātiska valstī Latvijas un pasaules vēsture – no demokrātijas un totalitārismu	preambula? • Kādas ir LR Satversmes preambulā nostiprinātās vērtības? (cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene) • Kāda ir Satversmes loma demokrātiskā valstī? • Kādas ir Latvijas valsts varas institūcijas? (lēmējvaras institūcijas, izpildvaras institūcijas, tiesu vara institūcijas)
-----------------------------------	--	--	---

Jēdzieni: Valsts, Latvijas valsts, demokrātiska valsts, politika, politiķi, Valsts prezidents, Ministru prezidents, ministri, Saeima, deputāti, Latvijas Republikas Satversme, Satversmes preambula, LR Satversmes preambulā nostiprinātās vērtības: cilvēka cieņa, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene, institūcija, lēmējvaras institūcijas, izpildvaras institūcijas, tiesu vara institūcijas.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Tiesības un pienākumi.</u> Cilvēktiesības aizsargājošie likumi. Cilvēktiesības demokrātiskā un apspiestā sabiedrībā (pasaules piemēri). Iedzīvotāju pienākumi pret savu valsti.	• Zina, izprot un ievēro savas un citu cilvēku tiesības. • Analizē cilvēktiesības demokrātiskā valstī un citās sabiedrībās. • Apzinās un pilda savus pienākumus pret valsti.	Sociālās zinības: - Kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības; - Satversmes loma demokrātiskā valstī.	• Kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības? • Kādi likumi un normatīvie akti regulē dažādas dzīves jomas? • Kāda ir atbildība par nodarījumiem pret personu, valsti vai mantu? • Kādi ir cilvēktiesību pārkāpumi Latvijā un

			pasaulē? • Kādi ir tavi pienākumi pret Latvijas valsti? • Kā var aizstāvēt savas un citu cilvēku tiesības?
--	--	--	--

Jēdzieni: cilvēktiesības, normatīvie akti, institūcija, lēmējvaras institūcijas, izpildvaras institūcijas, tiesu vara institūcijas.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Pilsoniskā līdzdalības iespējas un prasmes. Pilsoniskās līdzdalības veidi. Sabiedrībā notiekošie procesi un mani uzskati Informācijas pasaulē.	• Ir izpratne par veidiem, kas sniedz iespēju piedalīties sabiedrības un valsts dzīvē. • Spriež par sabiedrībā notiekošajiem procesiem un to saistību ar savām vērtībām, uzskatiem un vajadzībām. • Izprot masu mediju ietekmi informācijas iegūšanā, spēj izmantot dažādus informācijas avotus.	Sociālās zinības – pilsoniskā līdzdalība palīdz risināt pretrunas sabiedrībā informācijas laikmetā. Latvijas un pasaules vēsture – vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi	• Kādi ir pilsoniskās līdzdalības veidi, kas sniedz iespēju piedalīties sabiedrības un valsts dzīvē? (vēlēšanas, referendums, pikets, demonstrācija, parakstu vākšana, labdarības akcijas u. c.) • Kā pilsoniskā līdzdalība palīdz risināt pretrunas sabiedrībā? • Kādas ir tavas vērtības, uzskati, vajadzības? • Kāds ir tavs viedoklis par sabiedrībā aktuāliem jautājumiem? • Vai tu proti orientēties

			informācijas pasaulē?
--	--	--	-----------------------

Jēdzieni: pilsoniskā līdzdalība, vēlēšanas, referendums, pikets, demonstrācija, parakstu vākšana, labdarības akcijas, vērtības, vajadzības, sabiedrībā aktuāli jautājumi, informācijas avoti.

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Brīvprātīgais darbs.</u> Brīvprātīgā darba nozīme personības veidošanā, uzkrātā pieredze (sava portfolio veidošana). Brīvprātīgais darbs ir tava brīva izvēle. Brīvprātīgais darbs – tava iespēja darba pieredzes uzkrāšanā. Brīvprātīgais darbs – līdzeklis cilvēcisko, vides un sabiedrības problēmu risināšanā.	• Ir izpratne par to, ka brīvprātīgais darbs var noderēt karjeras veidošanā.	Sociālās zinības – ilgtspējīgi izmantot globalizācijas priekšrocības un mazināt draudus Latvijas un pasaules vēsture – vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi	• Kāda ir brīvprātīga darba nozīme? • Kādi ir ieguvumi, veicot brīvprātīgo darbu? • Kā apkopot savu pieredzi?

Jēdzieni: brīvprātīgais darbs, cilvēciskās, vides un sabiedrības problēmas, darba pieredze, portfolio .

Tēma	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ilgtermiņa attīstība.</u> Globalizācijas process un tā objektīva attīstība (globalizācijas ietekmes sfēras un piemēri). Migrācijas procesi pasaulē un tās cēloņi. Savas nacionālās identitātes saglabāšana globalizācijas apstākļos.	• Izprot globalizācijas jautājumus, tās izpausmes Latvijā un pasaulē. • Zina par migrācijas procesiem pasaulē un tās cēloņiem. • Izprot savas nacionālās identitātes saglabāšanas nozīmi globalizācijas apstākļos. • Zina savas tautas gadskārtu ieražas to saglabāšanas nepieciešamību. • Prot pastāstīt par nacionālo svētku svinēšanu.	Sociālās zinības – ilgtermiņi izmantot globalizācijas priekšrocības un mazināt draudus Ģeogrāfija – demogrāfijas un migrācijas procesi Latvijā un pasaulē Latvijas un pasaules vēsture – vēsture un mūsdienu pasaules izaicinājumi	• Kas ir globalizācija? • Kādas ir globalizācijas sniegtās iespējas? • Kādi ir globalizācijas draudi Latvijā dažādās sfērās? • Kā ilgtermiņi izmantot globalizācijas priekšrocības un mazināt draudus? • Kādi ir migrācijas procesi pasaulē? • Kādi ir migrācijas cēloņi? • Kādas ir iedzīvotāju nacionālā sastāva izmaiņas globalizācijas procesā? • Kā nepazaudēt savu

			nacionālo identitāti globālajā pasaulē? • Kādas Latviešu gadskārtu ieražas tu zini? • Kā es svinu latviešu nacionālos svētkus?
--	--	--	--

Jēdzieni: globalizācija, globalizācijas sfēras, iedzīvotāji, iedzīvotāju skaits, iedzīvotāju nacionālais sastāvs, nacionālā identitāte, gadskārtu ieražas, nacionālie svētki

Tēma: Veselība un vide

Ieteicamais laiks: 6-7stundas

Mērķis: Rosināt skolēnus ievērot veselīgu dzīvesveidu un izprast apkārtējo vidi kā nosacījumu dzīves kvalitātes nodrošināšanai.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Pusaudžu un jauniešu dzimuma nobriešana, un personības attīstība.</u> <u>Raksturīgās pusaudžu īpašības pubertātes periodā.</u> Esi patīkams sev un citiem. Es un vienaudži Personīgā higiēna. Emocijas, to izpausmes.	• Izprot psihiskās, emocionālās izmaiņas savā organismā. • Izprot pusaudžu un jauniešu īpašības pubertātes vecumā un spēj adekvāti rīkoties. • Spēj sevi novērtēt un pozitīvi ietekmēt savu veselību. • Izprot personīgās higiēnas nepieciešamību un ievēro to • Atpazīst un analizē savas	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā pārvaldīt domas, emocijas un uzvedību sadarbojoties ar citiem cilvēkiem	• Kādas izmaiņas notiek organismā pubertātes laikā? • Kādas emocionālas izmaiņas notiek organismā? • Kāda apģērba un personīgā higiēna jāievēro? • Kā izprast savu vienaudžu emociju izpausmes? • Kā atpazīt un sadzīvot ar savām emocijām? • Kur var meklēt palīdzību

	emocijas. • Spēj izprast emociju izpausmes savos vienaudzos		dažādās “krīzes” situācijās?
--	--	--	------------------------------

Jēdzieni: Pusaudzis, jauniešs, dzimuma nobriešana, pubertāte, pusaudžu vecuma īpatnības, personības attīstība, fiziskās izmaiņas, psihiskās izmaiņas, emocionālās izmaiņas, emocijas, prieks, bēdas, dusmas, naidis, personīgā higiēna, mutes higiēna, ķermeņa higiēna, intīmā higiēna.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Ar dzimuma piederību saistītās rakstura iezīmes. Cieņa pret savu un pretējo dzimumu. Seksualitāte kā neatņemama personības sastāvdaļa. Atbildība savstarpējās attiecībās, t.sk. dzimumattiecībās.</u> Savstarpējās attiecības. Seksualitāte. Seksuāla izturēšanās. Sargā sevi pats!	- Apzinās savu dzimumu un ar to saistītās rakstura un uzvedības iezīmes. - Prot respektēt pretējā dzimuma atšķirības. - Ir pozitīva attieksme un cieņa pret savu un pretējo dzimumu. - Spēj izvērtēt sava rakstura iezīmes dzimuma piederības kontekstā. - Veidojas pozitīva attieksme pret jēdzieniem sievšķība un vīrišķība. - Izprot jēdzienu par atbildību savstarpējās attiecībās, dzimumattiecībās. - Apzinās savu seksualitāti kā neatņemamu personības attīstības sastāvdaļu.	Sports un veselība – kā pārvaldīt domas, emocijas un uzvedību sadarbojoties ar citiem cilvēkiem Bioloģija – kā rodas jauns organisms, kā notiek organisma darbības regulācija Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības	- Kas ir sievšķība? Kas par to liecina? - Kas ir vīrišķība? Kas par to liecina? - Kā izrādīt cieņu pret pretējo dzimumu? - Kas ir seksualitāte? - Kas ir seksuāla izturēšanās? - Kāda ir cieņpilna attieksme pret pretējo dzimumu? - Kādas uzvedības normas jāievēro? - Kāda atbildība, ja uzvedības normas tiek pārkāptas? - Kas jāzina par dzimumattiecībām?

	• Veidojas izpratne par atbildību savstarpējās attiecībās. • Ir informēti par jauniešiem pieejamām kontracepcijas metodēm.		• Kā sargāt sevi? • Kas ir kontracepcija?
--	---	--	--

Jēdzieni: Zēns, meitene, dzimums, rakstura iezīmes, sievišķība, vīrišķība, seksualitāte, seksuāla izturēšanās, savstarpējās attiecības, dzimumattiecības, cieņa, pozitīva attieksme, izpratne, iejūtība, atbildība, kontracepcija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Dažādu jūtu izpausmes veidi (verbālie un neverbālie), to izvērtēšana</u> Pazīt un pārvaldīt savas jūtas. Vai visi uztveram vienādi? Jūtu izpausmes veidi. Cienīsim sevi un citu citu.	• Apzinās, ka jūtas un emocijas ir katra cilvēka dabiskas izpausmes, kam ir svarīga nozīme attiecību veidošanā. • Ir priekšstats par dažādām jūtu paušanas iespējām. • Spēj savaldīt un piemērotā veidā paust savas jūtas • Izprot un spēj pieņemt citu paustās jūtas.	Sports un veselība – kā pārvaldīt domas, emocijas un uzvedību sadarbojoties ar citiem cilvēkiem	• Kas emocijas? • Kas ir jūtas? • Kādi ir jūtu izpausmes veidi? • Kā paust jūtas neaizskarot citus? • Kā savaldīt savas jūtas un emocijas? • Kā saprast citu jūtas? • Kā pareizi reaģēt uz citu paustām jūtām un emocijām? • Kāda ir jūtu un emociju nozīme savstarpējās attiecībā?

Jēdzieni: Emocijas, jūtas, jūtu izpausmes, prieks, bēdas, dusmas, sajūsma, nepatika, cieņa utt.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Atkarību izraisošas vielas(narkotiskās, psihotropās, psihoaktīvās vielas, alkohols un smēķēšana) un to ietekme uz veselību</u> Psihoaktīvo vielu iedarbība uz organismu un sekas. Reklāma manā dzīvē. Piemērotas nodarbes brīvajā laikā. Atkarība un atbildība.	• Zina dažādas atkarību izraisošas vielas. • Zina par atkarību izraisošu vielu lietošanas cēloņiem, motīviem un sekām • Ir prasmes uzlabot savu emocionālo stāvokli, neizmantojot sev un citiem kaitīgus paņēmienus. • Prot izvērtēt dažādas situācijas un pieņemt veselībai pozitīvus lēmumus. • Saskata veselīga dzīvesveida priekšrocības. • Zina alkohola un tabakas reklāmas būtību. • Zina institūcijas un organizācijas, kur vērsties pēc palīdzības.	Sports un veselība : - kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās - digitālās tehnoloģijas dienās plānošanā Bioloģija – kā organismi uztver apkārtējo vidi Ķīmija – no kā sastāv ķīmiskās vielas	• Kas ir narkotiskas, psihotropas un psihoaktīvas ielas? • Kādi ir biežākie to lietošanas cēloņi un motīvi? • Kāda ir šo vielu lietošanas negatīvā ietekme uz organismu? • Kāda ir atbildība par atkarību izraisošu vielu lietošanu? • Kādas ir piemērotākās brīvā laika pavadīšanas iespējas? • Kādas ir veselīga dzīvesveida priekšrocības? • Kā pateikt – NĒ? • Kur var saņemt palīdzību atkarību gadījumā?

Jēdzieni: Atkarību izraisošas vielas, narkotikas, alkohols, smēķēšana, tabaka, apreibinošas vielas, narkotiskas vielas, psihotropas vielas, psihoaktīvās vielas, vīraki, zāļu maisījumi, alkohola reklāma, tabakas reklāma, pasīvā smēķēšana, institūcijas, organizācijas, palīdzības dienesti

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

<u>Dažādas atkarības - azartspēles, datorspēles, interneta atkarības.</u> Azartspēļu atkarība	• Zina par dažādiem atkarību veidiem – interneta, datorspēle, azartspēles. • Izprot šo atkarību negatīvo ietekmi uz cilvēka psihisko un fizisko veselību. • Spēj izvēlēties piemērotākas nodarbošanos brīvajā laikā. • Ir prasme atteikties no nevēlamā piedāvājuma.	Sports un veselība – digitālās tehnoloģiju izmantošanas savas dienas plānošanā Datorika – programmējot radīt sabiedrībai derīgu digitālu risinājumu	• Kas ir azartspēļu atkarība? • Kādas pazīmes liecina, ka ir atkarība? • Kā tā rodas? • Kā veselīgi pavadīt brīvo laiku? • Kā pateikt – NĒ?
--	---	---	---

Jēdzieni: Atkarības, interneta atkarība, datorspēļu atkarība, azartspēļu atkarība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Veselīga vide.</u> Vide man apkārt. Veselīgas vides veidošana. Mana dzīves vide.	• Zina vides faktoros, kas ietekmē cilvēka veselību. • Izvēlas sev labvēlīgu un veselībai nekaitīgu vidi. • Saprot, ka katrs var būt līdzatbildīgs veselīgas vides veidošanā skolā, mājā, pilsētā utt. • Ir pozitīva attieksme pret sakoptu vidi.	Sports un veselība – kā pārvaldīt domas, emocijas un uzvedību sadarbojoties ar citiem cilvēkiem	• Kādi vides faktori mūs ietekmē? Kā ietekmē? • Kas ir veselīga vide? • Kas ir sakopta vide? • Kā varu piedalīties veselīgas un sakoptas vides veidošanā mājā, skolā? • Kādā vidē es jūtos labāk? • Kāda vide ir manā klasē, guļamistabā?

Jēdzieni: Veselība, vide, vides faktori, veselīga vide, sakopta vide, estētiska vide, līdzdalība, līdzatbildība.

Tēma: Drošība

Ieteicamais laiks: 6-8stundas

Mērķis: Veidot skolēnos izpratni par drošības jautājumu apguves nepieciešamību un ievērošanu ikdienā savas un citu drošības un veselības saglabāšanā.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
Satiksmes drošība. 1.Satiksmes dalībnieka atbildība. Kā novērtēt riska situāciju un savas palīdzības sniegšanas iespējas? Esi atbildīgs uz ceļa!	• Apzinās savu lomu un atbildību satiksmes drošībā. • Ievēro drošības noteikumus gan kā gājējs, gan kā pasažieris, gan kā transportlīdzekļa vadītājs.	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kādi noteikumi jāievēro gājējiem? • Kādi satiksmes noteikumi jāievēro pasažieriem? • Kādi satiksmes noteikumi jāievēro transportlīdzekļa vadītājam (velosipēds, motorolleris)? • Par ko atbildīgs transportlīdzekļa vadītājs? • Kāda ir mana atbildība un loma satiksmes drošībā? • Kādas riska situācijas var rasties, neievērojot noteikumus? • Kādas ir manas iespējas palīdzības sniegšanā?

Jēdzieni:

Ceļu satiksmes noteikumi., satiksmes dalībnieks, gājējs, pasažieris, transporta vadītājs, atbildība, riska situācijas

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Motorizētie transportlīdzekļi. Motocikla/ rollera vadītāja pienākumi un atbildība. Motocikla / rollera vadītāja satiksmes noteikumi.	• Iesaistoties ceļu satiksmē, ievēro satiksmes noteikumus. • Zina atbildību par noteikumu neievērošanu un pārkāpšanu. • Pieņem atbildīgus lēmumus arī sarežģītās satiksmes situācijās uz ceļa.	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kādus transportlīdzekļus var vadīt pusaudža vecumā? • Kur var nokārtot vadītāja apliecību? • Kādi dokumenti nepieciešami, lai varētu kārtot vadītāja apliecību? • Kas jāzina, lai iegūtu vadītāja apliecību? • Kādi ir vadītāja pienākumi un atbildība? • Kādi sodi piemērojas par pārkāpumiem un noteikumu neievērošanu?

Jēdzieni:

Motorizētie transportlīdzekļi, velosipēds, motorollers, mopēds, motocikls, automašīna, vadītāja apliecība, pase, dzimšanas apliecība, ceļu satiksmes noteikumu eksāmens, pārkāpums, atbildība, sods.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
<u>Drošība ekstremālās situācijās.</u>	• Ievēro ugunsdrošības	Sociālās zinības – kā un kādi	• Kādi ugunsdrošības

1.Ugunsdrošība, elektrodrošība Ugunsnelaimes. Kā rīkoties ugunsgrēka gadījumā?	noteikumus. • Spēj ietekmēt citus saprātīgai rīcībai saskarsmē ar uguni. • Atbildīga attieksme par savas rīcības sekām.	likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās. Fizika: - Kur un kā rodas elektrība; - Kā mēs ikdienā izmantojam elektrību; - Kā siltums izplatās un maina ķermeņu īpašības	noteikumi jāievēro skolā? • Kādi ugunsdrošības noteikumi jāievēro ikdienā, mājās? • Kādi elektrodrošības noteikumi jāievēro skolā? • Kādi elektrodrošības noteikumi jāievēro ikdienā, mājās? • Kā izsaukt palīdzību? • Kāda informācija jāpasaka glābējiem? • Kā pasargāt sevi nelaimes gadījumā? • Kā es varu ietekmēt citus saprātīgai rīcībai ar uguni un elektrību?
---	---	--	--

Jēdzieni:

Ugunsdrošība, elektrodrošība, rīcība, neuzmanība, negadījums, ugunsgrēks, palīdzība, glābšanas dienests, ātrā medicīniskā palīdzība, ugunsdzēsēji, policija, dispečers, 112, kur noticis?, kas noticis? Cik cietušie?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
2. Civilā aizsardzība. Evakuācija Atbildība par rīcību, kas rada evakuācijas situāciju	• Atpazīst ekstremālas situācijas. • Prot pareizi rīkoties saskaņā ar evakuāciju (skolā un citās	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kas ir evakuācija? • Kas ir evakuācijas plāns? • Kas ir ekstremāla situācija? • Kādās situācijās

	sabiedriskās vietās) gadījumos. • Nerada situācijas, kurās nepieciešama evakuācija (viltus trauksmes, zvani utt.). • Apzinās atbildību par ekstremālu situāciju radīšanu.		nepieciešama evakuācija? • Kā rīkoties evakuācijas gadījumos? (skolā un citās sabiedriskās vietās)? • Kas ir “viltus trauksme”, “viltus zvani”? • Kāda ir atbildība par “viltus trauksmes” radīšanu?
--	--	--	---

Jēdzieni:

Ekstremāla situācija, evakuācija, evakuācijas plāns, glābšanas dienesti – ugunsdzēsēji, ātrā medicīniskā palīdzība, policija, telefons 112, viltus trauksme, viltus zvani, atbildība.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
3. Drošība masu pasākumos un sabiedriskās vietās.	• Zina un ievēro drošības noteikumus masu pasākumos. • Prot izvērtēt situāciju masu pasākumos un sabiedriskās vietās. • Prot rīkoties atbilstoši situācijai	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kas ir sabiedriskā vieta? • Kas ir masu pasākums? • Kādi drošības noteikumi jāievēro sabiedriskās vietās? Kāpēc? • Kādi drošības noteikumi jāievēro masu pasākumos? Kāpēc? • Kad un kādus noteikumus tu ievēro sabiedriskās vietās un pasākumos? Kāpēc?

			• Kādas situācijas var rasties, neievērojot drošības noteikumus? • Kā rīkoties nedrošās situācijās? • Kā rīkoties incidenta laikā?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Pasākums, masu pasākums, sabiedriska vieta, drošības noteikumi, pasākumu dalībnieks, incidents, nedroša situācija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
4. Pašaizsardzība. Aizsardzība pret ļaunprātīgu darbību.	• Prot izvairīties no situācijām, kad var tikt nozaudētas personīgās mantas. • Prot atbilstoši rīkoties, ja konstatēta personisko mantu zādzība.	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kas ir īpašums? • Kas ir personiskais īpašums? • Kas jāievēro, lai nosargātu savas mantas? • Kā rīkoties, ja nozaudētas personīgās mantas? • Kā rīkoties, ja konstatēta personisko mantu zādzība? • Kādas ir likumā paredzētās tiesības uz personīgās mantas aizsardzību? • Kāda atbildība par ļaunprātīgu rīcību (zādzību)?

Jēdzieni:

Pašaizsardzība, īpašums, personīgais īpašums, zādzība, nozaudēšana.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
5.Pirotehnika. Sertificēta, atbilstoši instrukcijai lietota pirotehnika – drošības garants.	• Zina drošības noteikumus, lietojot pirotehniku. • Ievēro pirotehnikas lietošanas instrukcijas. • Apzinās sekas, kas rodas, neievērojot drošības noteikumus. • Zina, kā rīkoties ārkārtas situācijā.	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kas ir sertificēta pirotehnika? • Kur iegādāties sertificētu pirotehniku? • Vai tā var būt bīstama? • Kad, kā un kur to lieto? • Kas jāievēro skatoties salūtu? • Par ko vēsta pirotehnikas lietošanas instrukcija? • Kādas situācijas var rasties, ja neievēro drošības un lietošanas noteikumus? • Kā rīkoties ārkārtas situācijās?

Jēdzieni:

Pirotehnika, sertificēta pirotehnika, lietošanas noteikumi, lietošanas instrukcijas, drošības noteikumi, salūts, ārkārtas situācija.

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

6. Pirmā palīdzība nelaimes gadījumos. Saruna ar speciālistu par iespējamo rīcību sadzīves negadījumos. (čūsku, bites u,tml. kodieni, apdegumi, apsaldējumi, deguna asiņošana, sasitumi, iegriezumi, elektrotraumas, lūzumi)	• Neatkarīga lēmumu pieņemšana • Prasme sniegt pirmo palīdzību nepieciešamības gadījumā.	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kas ir pirmā palīdzība? • Kad nepieciešama pirmā palīdzība? • Kas izraisa nelaimes gadījumus? • Kas ir neatliekama pirmā palīdzība? • Kas ir dzīvībai bīstamas situācijas un traumas? • Kā rīkoties, ja ar mani noticis nelaimes gadījums? • Kā rīkoties, ja kāds cits iekļuvis nelaimes gadījumā? • Ko nedarīt, ja noticis nelaimes gadījums? • Kur meklēt palīdzību skolā? • Kur meklēt palīdzību ikdienā? • Kur zvanīt? • Kāda informācija jāpasaka, piesakot nelaimes gadījumu?
---	---	--	--

Jēdzieni:

Nelaimes gadījums, pirmā palīdzība, neatliekamā pirmā palīdzība, glābšanas dienesti, 112, Kur noticis?, Kas noticis?, Cik cietuši?

Temats	Plānotais sasniedzamais rezultāts	Starppriekšmetu saikne ar mācību priekšmetiem	Temata apguves norise
--------	-----------------------------------	---	-----------------------

7. Drošība pie un uz ūdeņiem. Drošība uz ūdens. Drošība vasarā. Pārgalvīgu rīcību sekas.	• Zina un ievēro drošības noteikumus pie un uz ūdeņiem. • Zina un ievēro skolas iekšējās kārtības noteikumus un Valmieras pilsētas kārtības noteikumus, kas attiecas uz peldēšanos atklātās ūdenstilpnēs. • Prot izvērtēt un nepieļaut riska situācijas ūdenī, uz ledus un ūdenskrātuvju tuvumā.	Sociālās zinības – kā un kādi likumi aizsargā cilvēktiesības Sports un veselība – kā aizsargāt sevi bīstamās situācijās	• Kas ir ūdenskrātuves? • Kādi drošības noteikumi jāievēro, atrodoties pie ūdens? • Kādi drošības noteikumi jāievēro atrodoties pie un uz aizsalušām ūdenskrātuvēm? • Kādi noteikumi jāievēro vasarā? • Kāda ir pārgalvīga rīcība? • Kādas situācijas un sekas var rasties, rīkojoties pārgalvīgi un neievērojot drošības noteikumus?
--	--	--	--

Jēdzieni:

Ūdens, ūdenskrātuves, upe, ezers, drošība, peldvieta, boja, ledus, riska situācija, pārgalvīga rīcība, sekas.

Klases stundās izmantojamās metodes un paņēmieni

	Īss raksturojums	Norises plānojums
--	------------------	-------------------

Nosaukums		
Darbs ar masu medijiem	Internāta skolotājs piedāvā skolēniem kādu no mediju sniegtajām informācijā uzdevuma veikšanai. Skolēni mācās strādāt ar informācijas avotu, mācās izteikt savu viedokli par informāciju TV, avīzēs, žurnālos utt. Nozīmīgi iekļaut arī filmu skatīšanos, lai mācītos tās vērtēt. Svarīgi skolēniem ir mācīties saprast mediju valodu, saprast atspoguļoto notikumu cēloņus, atpazīt piedāvātās informācijas mērķus.	<u>Sagatavošanās.</u> Internāta skolotājs rūpīgi saplāno uzdevumus pirms atbilstošām aktivitātēm. Sagatavo skolēnus, aktivitāšu tematikai, pastāsta par jautājumiem, kurus uzdos, kam jāpievērš uzmanība. <u>Analīze.</u> Skolēni atbilstoši izvirzītājiem uzdevumiem veic noteiktās darbības. Iegūst informāciju, analizē to, veido jautājumus vai atbild uz jautājumiem. <u>Saruna.</u> Tiek apspriesti skolēnu veiktie uzdevumi, viņu secinājumi par uztverto un saprasto.
Diskusija	Diskusijā tiek izpētīta un apspriesta kāda problēma vai jautājums, lai tās dalībniekiem veidotos sava attieksme pret piedāvāto tematu. Skolēni cenšas izprast un pieņemt citu viedokli, mācās formulēt savu viedokli. Galvenie skolēna uzdevumi diskusijā ir: skaidri izteikt savas domas, ieklausīties citos, izprast citu viedokli, uzņemties atbildību. Diskusija ir sadarbība grupā un sekmē skolēnu komunikācijas prasmes, paškompetences attīstīšanos, piemēram pārvarēt nedrošību sevī, bailes, runājot citu priekšā. Diskusijas metode sekmē apgūt būtiskas vērtības: brīvību izteikt savas domas, viedokli; vienlīdzību, cieņu pret cilvēku.	<u>Sagatavošanās.</u> Tiek izlemts, kam, kad, kur, ar ko, par ko būs jādiskutē, kāds būs diskusijas veids, kādi būs diskusijas noteikumi. <u>Tēžu izstrādāšana.</u> Tiek izstrādātas un izvirzītas diskusijas tēzes. <u>Argumentēšana.</u> Notiek diskusija. Savus argumentus izsaka diskusijas dalībnieki. <u>Novērtēšana.</u> Diskusiju var noslēgt ar tās izvērtēšanu, analīzi, ar balsošanu.
Drāmas metode	Metode aptver maņu un koncentrēšanās vingrinājumus, runu, izteikšanās vingrinājumus, dziesmas, ritmiku, vienkāršas improvizācijas. Tā tiek uzskatīta par instrumentu, kas palīdz attīstīties ikvienam cilvēkam, veikt vingrinājumus dzīves mākslā, atklājot sevi un savus uzskatus.	<u>Sagatavošanās.</u> Internāta skolotājs vai skolēnu grupa izvēlās kādu objektu, priekšmetu. Manipulē ar to, izspēlējot dažādas objekta vai priekšmeta pozīcijas un iekļaujot tajā citus dalībniekus. <u>Spēle.</u> Katrs skolēns pēc kārtas paņem priekšmetu un parāda, kā šo priekšmetu var izmantot dažādās situācijās.

	Drāmas metode ietver trīs būtiskas pakāpes: 1) paplašināt zināšanas par sevi, savu "es", savām spējām, ķermeni. 2) paplašināt zināšanas par citiem, par konfliktu risināšanu (mācās saprast klasesbiedrus, ģimeni, skolotājus utt., mācās viņos klausīties un sazināties). 3) paplašināt zināšanas par sabiedrību, kā tā darbojas, ko tā prasa no indivīda.	
Klases pārrunas	Pārrunās grupās vadītājs ir skolotājs. Skolēni tiek iesaistīti kā sociāli vienlīdzīgi dalībnieki. Klases pārrunas stimulē bērnus klausīties citos, palīdzēt citiem. Pārrunas palīdz skolēniem saprast sevi un citam citu, kā arī vērtēt savu motivāciju un uzskatus, palīdz izpētīt un saprast problēmas, un kā tās risināt savā klasē un skolā.	<u>Ievada saruna.</u> Internāta skolotājs rosina skolēnu interesi par tematu un sagatavo viņus pārrunām. Tas parāda skolēnu vispārējo attieksmi pret šo tēmu. <u>Izzināšana.</u> Skolēni izsaka savas domas par tēmu, atbildot uz jautājumiem. Tā ir iespēja bērniem izpaust savas problēmas, apzināties tās un salīdzināt savu pieredzi ar klasesbiedru pieredzi, tiek saredzēti citi uzskati un domas. Skolotājs palīdz bērniem iegūt izpratni par doto tēmu. <u>Darbība.</u> Konkrētu ideju meklēšana, jautājumu, kas sagādā skolēniem problēmas risināšana. Tiek uzsvērtas uzvedības pārmaiņas. Skolēni piedāvā veidus, kā tikt galā ar noteiktu problēmu. <u>Noslēgums.</u> Pārrunas kopsavilkums un iespēja skolēniem pateikt, ko viņi ir apzinājušies.
Klases sanāksmes	Dažreiz klases ikdienas notikumi prasa to kopīgu apspriešanu. Tā ir iespēja spriest par attiecībām, vienādajām tiesībām, draudzību, taisnīgumu u.c. Tā ir iespēja mācīties sadarbību un attīstīt spēju spriest, respektējot morāles normas, gatavību izturēties un rīkoties atbildīgi. Klases sanāksmes sekmē sociāli pieņemamu uzvedību, kas balstās uz izpratni, kāpēc šāda uzvedība ir vēlama, pareiza un nepieciešama. Tā ir iespēja regulāri apspriest to, kas skolēnus satrauc,	<u>Sanāksmes norise ir tikpat svarīga kā saturs!</u> <u>Sanāksmes sākums.</u> Sākumā jāatgādina par pamatlīkumiem.: Ikvienam tiek dota iespēja runāt; Visiem ir jāklausās ikviens runātājs; Neviens nedrīkst cita vārdu lietot negatīvā nozīmē; Nevienam nav tiesību otru pazemot. <u>Atklātā saruna.</u> Sanāksmes struktūra vienmēr ir līdzīga, mainās tikai tās saturs.

	Pārrunāt problēmas, izstrādāt risinājumus, darbības plānus.	Skolotājs var ierosināt apspriešanai kādu noteiktu tematu.
Mape	Skolēns pats veido šo mapi, izvēloties, kādu informāciju vēlas tajā iekļaut. Mapē tiek iekļauti skolēna pašnovērtējumi, anketēšanas un aptauju materiāli, u.t.t. Internāta skolotājs plāno individuālas sarunas ar skolēnu, lai pēc Pēc noteikta perioda varētu kopīgi izvērtēt gan sasniegtos Rezultātus, gan problēmas, kas radušās. Tas veicina pašizpēti, pašanalīzi, pašregulāciju.	<u>Mapes veidošana.</u> Tiek precizēts, kādu informāciju par skolēnu ietvers mapē, ka analizēs sevi un savus sasniegumus. Šajā posmā skolotājam nepieciešams īpaši atbalstīt katru Skolēnu, lai attīstītu skolēnu pašanalīzes un pašnovērtēšanas prasmes. <u>Analīze un novērtēšana.</u> Sarunas ar skolēniem sekmē viņu izpratni: kā, kad, kur, kāpēc es tā domāju un rīkojos.
Projekta metode	Projekta metode nodrošina bērna pamatvajadzības, kas ir svarīgas viņu personības attīstībai: būt pieņemtam, būt piederīgam savai klasei, būt līdzatbildīgam; iemācīties jaunu pieredzi, izteikt sevi, piedalīties un apliecināt sevi. Skolēni tiek iesaistīti: 1) izpēti projektos, kuru mērķis – iegūt un sistematizēt informāciju vai noskaidrot, izziņāt kādu problēmu; 2) darbības projektos, kuru mērķis – veikt reālas, praktiskas, konkrētas izmaiņas klases, skolas, vietējās sabiedrības mērogā. Tie ļauj skolēnam līdzdarboties nozīmīgu problēmu risināšanā un apgūt prasmi pieņemt atbildīgus lēmumus.	<u>Projekta iniciatīva.</u> Jebkuras dzīves parādības var kļūt par projekta iniciatīvu! Internāta skolotājs vai kāds no skolēniem ierosina projektu – kāds ievērtības cienīgs pasākums, darbības vēlme u.t.t. Svarīgākais – lai skolēni varētu brīvi izteikt savas domas. <u>Iniciatīvu sistematizācija.</u> Radušās idejas tiek kopīgi analizētas, notiek vienošanās par formu, kādā to darīs. Šis posms beidzas ar projekta skici, kurā skolēni turpmāk darbosies. <u>Darbības jomu kopīga attīstīšana.</u> Izveidojas projekta plāns – tiek nolemts, ko, kurš, kā dara un kāpēc kāds kaut ko dara. Realizācija. Realizācijas laika tiek iekļauts “plānotais laiks”, kad tiek pārrunāts sasniegtais, problēmas, meklēti risinājumi. Projekta norise ir atkarīga no grupas iekšējās struktūras, ārējiem nosacījumiem – telpas, laika un citiem resursiem. <u>Projekta noslēgums.</u> Skolēni apspriež projekta rezultātu. Tiek izvērtēta grupas sadarbība: kā tika ievērota vienošanās, kuras darbības vēlmes īstenojās vai

		neīstenojās u.t.t.
Sarunas mazās grupās	Sarunām internāta skolotājs izvirza noteiktus uzdevumus un noteikumus. Skolēni sarunās apmainās ar viedokļiem, vērtējumiem un pieredzi. Ikviens grupas dalībnieks izsaka savu viedokli un gūst informāciju no citiem. Sarunas attīsta skolēnu komunikatīvās prasmes, palīdz pārvarēt nedrošumu, ļauj izteikt savu redzējumu.	<u>Sagatavošanās.</u> Tiek izveidotas skolēnu grupas, kuras vienojas par sarunas tēmu un noteikumiem. <u>Saruna.</u> Tēmas vispusīga izrunāšana. <u>Novērtēšana.</u> Analizē gan sarunas norisi, gan sarunas rezultātus.
Simulācijas spēles	Skolēni iejūtas lomās un darbojas iedomātā vidē. Tipiskākie uzdevumi ir atrast, pamatot un prezentēt savu lēmumu un risinājumu situācijās. Pedagoģs palīdz skolēniem izpētīt problēmsituācijas aspektus un salīdzināt viedokļus. Tas sekmē skolēniem skaidrāk apzināties savu viedokli, savu reakciju – izprast uzvedību un rīcību. Īpašu audzinošo efektu gūst, ja tiek izmantoti fakti, kas ilustrē sociālās problēmas. Simulācijas spēles var palīdzēt skolēniem apzināties personas vērtības un uzvedību, apgūt personu savstarpējo attiecību problēmu risināšanas stratēģijas. Tas sekmē empātijas attīstību – spēju just līdzīgu citu emocijām, pārdzīvojumam, iejusties otra cilvēka situācijā un to saprast.	<u>Sagatavošanās.</u> Skolēni tiek ievadīti situācija/problēmā. Tiek piedāvātas kompleksas situācijas, un skolēni iepazīstināti ar spēles nosacījumiem. Nepieciešams precīzi analizēt vides iezīmes, lai šo situāciju varētu atveidot pēc iespējas tuvāk realitātei. <u>Spēles sagatavošana.</u> Skolēni analizē un sadala lomas. Vienojas par spēles variantu, iejūtas problēmsituācijā un lomā. <u>Spēle.</u> Skolēni vai nu pa vienam vai grupās veic spēles darbības. <u>Novērtēšana.</u> Spēles problēmsituācijas tiek uz pašreizējo dzīves pieredzi un tās problēmām, tiek analizēti rīcības vispārējie principi. Nepieciešams izvērtēt veiksmes un neveiksmes, kā arī spēles norises kvalitāti. Iespējams izmantot visdažādākos veidus: lomu spēles, personu simulācija, likumu spēles, datorsimulācija.
Situāciju analīze	Skolēni individuāli vai grupās strādā materiāliem par kādu situāciju vai gadījumu. Skolēnu uzdevums ir atrast, pamatot un pēc tam prezentēt lēmumus un risinājumus katram konkrētajam gadījumam, salīdzināt tos ar reālām situācijām dzīvē. Dažādu situāciju analīze ļauj risināt reālus (vai reālajai dzīves tuvs) notikumus klasē, ģimenē, skolā, sabiedrībā.	<u>Sagatavošanās.</u> Ir izveidots situācijas apraksts. Tiek sagatavoti materiāli (literārie darbi, avīzes, žurnāli utt) un skolēni tiek ierosināti konkrētai tēmai. <u>Analizēšana.</u> Skolēni interpretē situāciju un cenšas iegūt vēl papildus informāciju par situāciju. <u>Izstrādāšana.</u> Var izveidot grupas, lai salīdzinātu problēmu interpretācijas, pārbaudītu risinājumu iespējas un izdarītu secinājumus.

		<u>Izvērtēšana.</u> Tiek prezentēti rezultāti un diskutēti par atsevišķiem risinājumiem. Beigās tiek izlemts par vienu risinājumu. <u>Pielietošana.</u> Tiek salīdzināts atrastais risinājums ar dzīvē pieņemamiem gadījumiem (notveršanas gadījums, izlemšanas gadījums, informācijas gadījums, problēmas atrašanas, problēmas risināšanas gadījums, izpētes gadījums).
Spēles	Spēles pilda vairākas funkcijas: veicina skolēnu izzināšanu, spēju attīstību; stimulē radošo procesu; palīdz attīstīt sadarbības prasmes, veidojot iecietīgu attieksmi pret citiem tās dalībniekiem; veicina spriedzes mazināšanos grupā, ļauj gūt pozitīvas emocijas un gandarījumu par veiksmīgu darbību.	<u>Sagatavošanās.</u> Tiek izvirzīts mērķis, motivēti skolēni, iepazīstināti ar noteikumiem un lomu pieņemšana. <u>Spēles norise.</u> Nepieciešams nodrošināt visu spēlētāju aktīvu līdzdarbību un līdztiesību, spēles noteikumu ievērošana. Pedagogam jābūt uzmanīgam par pozitīvu emocionālo fonu. <u>Spēles noslēgums.</u> Darbības un rezultātu izvērtēšana. Analīzi veic paši spēles dalībnieki.
Vizualizācija	Skolēni izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus: domu kartes, shēmas, zīmējumus utt.	Sagatavošanās.

IETEICAMĀ LITERATŪRA UN INFORMĀCIJAS AVOTI:

Sevis izzināšana un pilnveidošana

1. Alens Dž, Nerre Dž. Skolēnu izaugsmes veicināšana. Palīgs klases audzinātājam.- R.:Skolu atbalsta centrs, 2000

2. Aleksejeva G. Konfliktsituācijas izglītības procesā. – R.:RaKa, 2010
3. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. – R.:RaKa, 2004
4. Ādleris A. Individuālpsiholoģija skolā. Lekcijas skolotājiem un audzinātājiem.- R.:Zvaigzne ABC, 2001
5. Borns L., Ruso N. Psiholoģija (Mācību grāmata).- R.:RaKa, 2005
6. Čehlovs M. Vidusskolēnu pašnoteikšanās attīstības humanitārie aspekti. – R.:RaKa, 2011
7. Daniela L. Skolēni un mācību disciplīna. – R.:RaKa, 2009
8. Daudzpusīgā intelekta teorija skolā. Pieredzes materiāls.- R:Skolu atbalsta centrs, 2000
9. Diksone A.Grūtās sarunas. – R.:Zvaigzne ABC, 2007
10. Dūka M. Psihes bioloģiskie pamati.- R.:RaKa, 2005
11. Fišers R. Mācīsim bērniem domāt.- R.:RaKa, 2005
12. Garleja R. Sociālā uzvedība patērētāja izvēles vadīšanā.- R.:RaKa, 2005
13. Groduma-Vīriņa D., Muižule D. Kā iepazīt sevi. – R.:RaKa, 2010
14. Keisments P. Mācāties no savām kļūdām.- R.:RaKa, 2005
15. Latvijas Republikas Satversme (22.07.2014.redakcija). Pieejams:<http://likumi.lv/doc.php?id=57980>
16. Liepiņa S. Speciālā psiholoģija.- R.:RaKa, 2005
17. Maļicka J. Piederības izjūta un mācību motivācija.- R.:RaKa, 2005
18. Merima E.Dž. Psiholoģija (Skolotāja grāmata), I.,II.,III.,IV daļa.- R.:RaKa, 2005
19. Metodiskais līdzeklis skolotājiem.Vērtībizglītība ētikas, sociālo zinību un klases stundām 1.-6.klasē.- R: Valsts izglītības satura centrs, 2014
20. Nucho, A.O., Vidnere, M. Garīgās veselības veicināšana. – R: RaKa, 2002.
21. Ozoliņa-Nucho A., Vidnere M. Garīgā inteliģence: meklējumi un attīstība.- R.:RaKa, 2007
22. Pagraba E. Klases audzinātājam darbā ar vecākiem, bērniem un sevi pašu – R.:Pētergailis, 2006
23. Pļaveniece M., Škuškovnika D. Sociālā psiholoģija pedagogiem.- R.:RaKa, 2005
24. Puškarevs I. Attīstības psiholoģija.- R.:RaKa, 2005
25. Riņķis J. Intelektuālo spēju attīstīšana. – R.:RaKa, 2007
26. Tauriņa Ž. Skolēnu kompetenču pašvērtējums. – R.:RaKa, 2013
27. Vidnere M., Garleja R. Psiholoģijas un sociālās uzvedības aspekti ekonomikā.-R.:RaKa, 2005
28. www.uzvediba.lv

Piederība valstij.

1. Alens Dž., Nerne Dž. Skolēnu izaugsmes veicināšana.- R.:Skolu atbalsta centrs, 2000
2. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. - R.:RaKa, 2001
3. Baldiņš A., Raževa A. Skolas un ģimenes sadarbība.- R.:Pētergailis, 2002

4. Baldiņš A., Raževa A. Klases audzinātāja darbs skolēnu personības izpētē.- R.:Pētergailis, 2001
5. Balsons M. Kā izprast klases uzvedību.- R.:Lielvārds, 1995
6. Bērnu tiesību aizsardzības likums. (pieņemts Saeimā 19.06.1998.)
Pieejams: <http://likumi.lv/doc.php?id=49096>
7. Čehlova Z., Grīnpauks Z. Skolēnu integratīvo prasmju veidošana.- R.:RaKa, 2005
8. Diķe V., Krieviņš V. Es, ģimene, pasaule.- R.:RaKa, 1998
9. Kaņepāja-Vanaga E., Vanags V. Jaunieša līdera rokasgrāmata.- R.: -2002
10. Kā veidot tradīcijas. Rokasgrāmata skolotājiem. – R.:Zvaigzne ABC, 2010
11. Keisments P. Mācāmies no savām kļūdām.-R.:RaKa, 2005
12. Kopmane P. Petermane L. Demokrātijas pieredze skolā. Pieredze. Teorija. Prakse.-R.:RaKa, 1999
13. Metodiskais līdzeklis “Skolas un ģimenes sadarbība”. – R:Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2009
14. Metodiskais līdzeklis “Svinēsim valsts svētkus!” – Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2009
15. Metodiskais materiāls “Ciemojamies Ministru kabinetā”. – R:Valsts kanceleja, 2013
16. Metodiskais materiāls “Stunda muzejā”. – R:Valsts izglītības satura centrs, 2013
17. Mūsdienīga skola - prieks, iespējas un atbildība.- LVAVA, 2004
18. Nīmante D. Klasvadība. – R:Zvaigzne ABC, 2007
19. Omarova.S. Cilvēks dzīvo grupā. Sociālā psiholoģija.- R.:Kamene, 1996
20. Plaude I. Sociālā pedagoģija.- R.:RaKa, 2005
21. Puškarevs I. Attīstības psiholoģija.- R.:RaKa, 2001
22. Rubana I.M. Mācīties darot.- R.:RaKa,2005
23. Sociālpedagoģiskās inovācijas: Teorija un prakse. 1.Rakstu krājums.-R.,1999
24. Špalleka R. Pubertāte. - R.:Tapals, 2004.
25. Špona A. Audzināšanas teorija un prakse. - R.:RaKa, 2001
26. Šteinerts R. Vispārīgā cilvēkmācība kā pedagoģijas pamats.- R.:RaKa, 2005
27. Latvijas Republikas Satversme (22.07.2014.redakcija) Pieejams:<http://likumi.lv/doc.php?id=57980>

Pilsoniskā līdzdalība.

Ieteicamā literatūra un informācijas avoti:

1. Autoru kolektīvs. Skolu jaunatnes kultūrintegrācija.- R.:RaKa, 2005
2. Andersone R. Pusaudžu sociālo prasmju veidošanās. Teorija. Pieredze. Prakse. - R.:RaKa, 2004

3. Dirba M. Mijkultūru izglītības daudzveidība.- R.:RaKa, 2005
4. Drivdāle-Karuškina S. Starptautiskais pilsoniskās izglītības pētījums Latvijā.-R.:Mācību grāmata, 2003
5. Gromska S. Pilsoniskā audzināšana. – R.:RaKa, 2012
6. Eiropas Komisija. Jūsu rokasgrāmata par Eiropas pilsoņu iniciatīvu. 2. izdevums.- Brisele: 2012.
Pieejams: http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/12_97-citizens-initiative-lv.pdf
7. Etniskā tolerance un Latvijas sabiedrības integrācija/ Pētījuma kopsavilkums. – R.:Baltijas Sociālo Zinātņu institūts, 2004
8. Es. Sabiedrība. Valsts. Rokasgrāmata pasniedzējiem pilsoniskajā izglītībā.– R.: Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība, „Impresio”, 1999.
9. Grambergs M. Iedzīvotāji kā partneri. ESAO rokasgrāmata par informāciju, konsultācijām un sabiedrības līdzdalību politikas veidošanas procesā.- R.:Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, 2003
10. Izglītība pārmaiņām: Ilgtspējīgas attīstības mācīšanas un mācīšanās rokasgrāmata. – R.:Vides Vēstis - 2007
11. Jaunieši pārmaiņu sabiedrībās. Diskusiju ceļvedis.-UNICEF, 2002
12. Jauns impulss Eiropas jaunatnei. Baltā grāmata.- R.: Valsts jaunatnes iniciatīvu centrs, 2003
13. Jaunais skolotājs. Pārdomas un ieteikumi mūsdienu skolotājam/ Rakstu krājums. – R.:IAC, 2006
14. Kļaviņa S., Greiškālna I. Līdzdalības iespējas valsts pārvaldē. Rokasgrāmata nevalstiskām organizācijām un apņēmīgiem indivīdiem. – R.:Valsts kanceleja, 2006
15. Kristīgā ētika un morāle: Sabiedrības pamats.- R.:Marts, 1993
16. Lapiņa L., Rudiņa V. Apgūsim demokrātiju. Skolotāja rokasgrāmata: interaktīvās mācīšanas metodes. – R.: Zvaigzne ABC, 1997.
17. Lasmane S. Ētika. - R.:Zvaigzne ABC, 1992
18. Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts. Jauniešu identitātes veidošanās un līdzdalība. - R.: 2005. Pieejams:
http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/petijumi/LSIF_jaunieshu_lidzdaliba_smal.pdf
19. Lenglija M. Pasaules reliģijas. - R.:Zvaigzne ABC,1997
20. Mauliņa D., Grīntāle I. Brīvprātīgā darba organizēšanas rokasgrāmata. – R.:Biedrība „brīvprātīgais.lv”
Pieejams: http://izm.izm.gov.lv/upload_file/jaunatne/Rokasgramata_BD_brivpratigais-lv.pdf
21. Miķelsone L. Mācību metodes sociālajās zinībās. Teorija. Pieredze. Prakse.- R.:RaKa, 2002
22. Ose L., Falka S. Mācību līdzeklis “Iepazīsti Eiropas Savienību un izmanto savas iespējas”, 2015.
Pieejams: <http://www.es.gov.lv/es-informacijas-sniedzeji/eiropa-skolas/macies-par-es/macibu-lidzeklaiepazisti-eiropas-savienibu-un-izmanto-savas-iespejas>
23. Paeglīte I. Pilsoniskās līdzdalības rokasgrāmata. Es piedalos.- R.:Latvijas pieaugušo izglītības apvienība, 2004.
24. Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas politika.- R.: Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariāts, 2006
25. Skolu jaunatnes kultūrintegrācija. Rakstu krājums. Pedagogu izglītības atbalsta centrs.-R.: RaKa, 1999
26. Tavas tiesības. – R.: Izglītības un zinātnes ministrijas Bērnu tiesību aizsardzības centrs,1997
27. Tolerances treniņi starp bērniem un jauniešiem. Rokasgrāmata skolu pašpārvaldēm un

Metodiskie ieteikumi jaunatnes lietu speciālistiem un direktoru vietniekiem audzināšanas darbā – R.:Latvijas Republikas Izlītības un zinātnes ministrija, 2012.

Veselība un vide.

1. Adamaite I., Bērziņa I. Starp mums, vecākiem, runājot. Par atkarības problēmām ģimenē un sabiedrībā.- R.: Lielvārds, 2002
2. Adamaite I. Kur slēpjas atkarība?- R.: Zvaigzne ABC, 1998
3. Adamaite I., Stirna A., Vārpa I., Atkarības profilakse.- R: b/o v/u Narkoloģijas centrs, 2000
4. Apturi vardarbību.- R.:Latvijas Sarkanais Krusts, 2005
5. Azarovs J. Ģimenes pedagogija. – R.: Zvaigzne, 1986
6. Āltonene U. Pusaudžu sekss. – R.: Sprīdītis, 1991.
7. Balsons M. Kā izprast klases uzvedību. – Lielvārde: Lielvārds, 1996
8. Borins E.P. Smēķēšana, alkohols un uztura mācība. – R.: Sorosa fonds – Latvija, 1995
9. Borzovs J. u.c. Darbs ar datoru un jūsu veselība. Informatīvais materiāls datoru lietotājiem. - R.: Labklājības ministrija, Valsts darba inspekcija
10. Dzīves derīguma termiņš: mācību videofilma.-R.: Rīgas Dome, Rīgas atkarības profilakses centrs, Sabiedrības veselības aģentūra, Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs, 2008
11. Fords Dž.B. Cilvēka ķermenis. Enciklopēdija jaunatnei. – R.: Belitha press. Kolibri, 1994
12. Glikasa O. Augsim veseli.- R.: Zvaigzne, 1996
13. Golubeva A., Lazdiņa S., Zavadskis A. Skolas incidenti, kas saistīti ar apreibinošo vielu lietošanu, izplatīšanu, aizdomām-R.: Sabiedrības integrācijas fonds, 2005
14. Kas ir veselības mācība.- LVAVA, 2004
15. Karpova Ā. Ģimenes psiholoģija. – R.: RaKa, 2000
16. Kondrāte I., Kuņicka I., Rocēna I., Jātniece I. Pusaudžiem par intīmo. Rokasgrāmata skolotājiem.- R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2003
17. Kondrāte I., Kuņicka I., Rocēna I., Jātniece I. Pusaudžiem par intīmo. Aktivitātes darbam klasē.- R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2004
18. Krūzmētra M. Ģimenes socioloģija. – R.,1993
19. Metodiskais līdzeklis pedagogiem un vecākiem “Darbs ar sociālā riska grupas bērniem un jauniešiem atkarību profilaksē” – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2015
20. Metodiskais materiāls “Veselības izglītība vispārējā vidējā un profesionālajā izglītībā”- R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
21. Mias dienasgrāmata. - R.: B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
22. Nāves mušpapīrs: mācību videofilma. – B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
23. Nucho A.O, Vindere M. Garīgās veselības veicināšana. Psiholoģija izglītībai.- R.: RaKa, 2002

24. Paiks G., Selbijs D. Pasaule ienāk klasē.- R.: LU Ekoloģijas centra apgāds VIDE, 1998
25. Pārmaiņu laiks: mācību videofilma latv. val., 20 min
26. Pirmā palīdzība. Novērtēšana. Ārstēšana. Prasmes.- R.: Jumava; 2002
27. Plotnieks I. Psiholoģija ģimenē. – R.: Zvaigzne, 1988
28. Puškareva I. Par smēķēšanu, alkoholismu, narkomāniju –Lielvārde: Lielvārds, 1996
29. Rubene I.M.. Ēd vesels! – R.:Zaļais circenis, 1998
30. Sauka M. Es kļūstu pieaudzis. – R.: SIA Atols,1997
31. Seksualitāte un kontracepcija: mācību videofilma latv.val., 10 min.
32. Skolas politika apreibinošo vielu lietošanas profilaksē.- R.: SFL un Valsts bērnu tiesību aizsardzības centrs., 2000
33. Skolēni un narkotikas.- R.: ANO Narkotiku kontroles programma, 2001
34. Slazds: animācijas filma. – R.: B/O V/U Narkoloģijas centrs, 2000
35. Tūna A., Kalniņš A. Es pasaulē, 1. un 2. daļa – Lielvārde: Lielvārds, 1995
36. Vadlīnijas vienaudžu izglītībā HIV/ AIDS un reproduktīvā veselībā.- R.: ANO Attīstības programma, IZM, 2003
37. Vide un mūsu sabiedrība.- R.: SFL, 1996
38. Viss būs tieši tā, kā tu vēlies: mācību videofilma vidusskolēniem latv. val., 20 min.
39. Zavadskis A., Lazdiņa S., Kunda I. „Savādāks bērns skolā”- kā sniegt nepieciešamo atbalstu.-R.: Artekoms, 2003
40. Ziemassvētku brīnums: mācību videofilma par grūtniecību, dzemdībām un pēcdzemdību periodu latv.val., 20 min.
41. Pašnāvību novēršana: informatīvais materiāls skolotājiem un citiem skolu darbiniekiem. R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2013
42. Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums, 2009./2010.māc.g. aptaujas rezultāti un tendences - R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012.
43. Social determinants of health and well-being among young people. Health behaviour in school-aged children (HBSC) study: international report from the 2009./2010 survey, WHO, 2012
44. Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums. 2011.gada aptauja Latvijā. R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012
45. Bērnu antropometriskos parametru un skolu vides pētījums Latvijā. – R: Veselības ekonomikas centrs, 2011
46. Pētījums par Latvijas jauniešu bērnībā gūto nelabvēlīgo pieredzi, 2011. – R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2012
47. Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums 2012. – R.: Slimību profilakses un kontroles centrs, 2013
48. Iedzīvotāju reproduktīvā veselība. Pārskats par situāciju Latvijā (2003.-2011.) – R.: 2011
49. Slimību profilakses un kontroles centra mājas lapa – www.spkc.gov.lv sadaļas „Informatīvie izdevumi”, „Veselības veicināšana”, „Publikācijas”, „Pētījumi un ziņojumi”
50. Veselības ministrijas mājas lapa – www.vm.gov.lv sadaļa “Tava veselība”, “Veselīgs un aktīvs dzīvesveids”, „Veselīgs uzturs”
51. Valsts izglītības satura centra mājas lapa – www.visc.gov.lv sadaļa „Vispārējā izglītība” – „Izglītības saturs” – „Metodiskie materiāli”
52. www.lib.ru

Drošība.

1. Beloraga G. Drošība dažādās situācijās.- R.: Zvaigzne ABC, 2003
2. Ceļa zīmju komplekts. CSDD
3. Civilā aizsardzība. Civilā aizsardzība Minimālās prasības civilās aizsardzības kursa saturam vispārējā un profesionālajā izglītībā. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
4. Damberga A. Ceļu satiksmes drošība 1.-4.klasei. – Lielvārde: Lielvārds, 2003
5. Drošība internetā. Rīkasgrāmata skolotājiem. - Latvijas Interneta asociācijas Drošāka interneta centrs, „Net-Safe Latvia”, 2010
6. Drošība. Metodiski ieteikumi pamatskolai. – R.: ISEC, 2004.
7. Falka S., Ničiporčika-Guseva R., Romanovska G. Drošība uz ceļa. Skolotāja rokasgrāmata. – R.:Valsts izglītības satura centrs, 2009
8. Golubeva A. Skolēnu drošība. Nelaiemes gadījumi. Pirmā palīdzība.- Lielvārde:Lielvārds, 1998
9. Katram bērnam drošību. – R.: Bērnu un ģimenes lietu ministrija, 2004
10. Ko darīt, ja...Jautājumi un atbildes par dažādām situācijām skolas vidē. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2012.
11. Lāma D., Kļaspere V. Metodiskais materiāls ceļu satiksmes drošības jautājumu apguvei pamatizglītībā. – R.: ISEC, 2008
12. Lāsēns un ceļu satiksme. – R.: Rasa ABC, 2003
13. Metodiskais līdzeklis “Veselības un drošības jautājumu aktualizēšanai sākumskolā”. – R.: Rīgas Stradiņa universitātes Darba drošības un vides veselības institūts, 2012
14. Metodiskie ieteikumi sākumskolai. – R.: ISEC kopā ar CSDD, 1997
15. Metodiskie ieteikumi drošības jautājumu mācīšanai 1.–4. klasē audzinātāja stundās. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2011
16. Metodiskais materiāls "Dzīvnieki un tava drošība" darbam ar pirmsskolas un pamatskolas bērniem – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
17. Mācību filma „Saku Vau, lai nebūtu Au!”
18. Mācību filma velosipēdistiem. CSDD
19. Mācību līdzekļi satiksmes drošībā velosipēdistu apmācībai „Ceļā ar velosipēdu”, VAS Latvijas dzelzceļš.- R.: Zvaigzne ABC, 1998
20. Mācību materiālu komplekts Sargā sevi! - R.: SAC, 2002
21. Metodiskie materiāli „Esi redzams!”.- R.: CSDD
22. Muceniece L. Ceļu satiksmes noteikumu mācīšana pamatskolā.-R.: 2003
23. Obuhovičs A. Ceļu satiksmes noteikumi skolām (5.-9. klasēm).-R.: 2003
24. Sociālie stāsti par veselību un drošību 7.-9.klasē “Īsi stāsti drošai dienai”. Metodiskais materiāls skolotājiem un mācību spēle. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
25. Vesels un drošs. Spēle tiešsaistē un videomateriāls “Ar spēles palīdzību bērniem mācīs drošu uzvedību”. – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013

26. Vesels un drošs – ikdiena Tev apkārt. Interaktīvs elektronisks materiāls pirmsskolas un sākumskolas bērniem vecākiem un pedagogiem – R.: Valsts izglītības satura centrs, 2013
27. www.112.lv
28. www.csdd.lv
29. www.emergency.lv
30. www.vugd.gov.lv